FORS ÅKER

KVALITETSPROGRAM

Kvalitetsmål och gestaltningsprinciper för Forsåker

Version 2.0 januari 2022

Forsåkers kvalitetsprogram är framtaget av Mölndala Fastighets AB, Mölndals stad och Forsåkers konsortium där byggaktörerna Wallenstam, Peab, AspelinRamm, Nordr, ByggVesta och Trollängen ingår tillsammans med Mölndala.

Nyréns Arkitektkontor har stått för framtagande av strukturplan och bistått med expertis och kunnande genom hela framtagandet.

Nyréns Arkitektkontor

Projektledning Nyréns: Sofia Westerlund
Projektledning Mölndala: Annelie Bjerkne Gerdin
Samtliga illustrationer och foton är framtagna av Nyréns eller Mölndala, om inte annat anges.

INNEHÅLL

INLEDNING OCH LÄSANVISNING SID 4
Om Forsåker
Stadsutvecklingsprocessen
Om kvalitetsprogrammet
Genomförande och uppföljning
Strukturplan

FORSÅKERS KÄRNVÄRDEN SID 8
Vision
Varumärke och ledord
Forsåker sammanfattat

INDUSTRIKÄRNAN SID 19
Forsåkers historia
Byggnadernas historiska utveckling
Befintliga byggnader
Industrikärnans framtida vision
Industrikärnans yttre miljö
Industrikärnan som helhet
Industrikärnans stråk
Industrikärnans torg

Lek och aktivitet
Berättelsen om bruket
Markmaterial
Trappor och broar
Växtlighet
Möbler och belysning

MÖNDALSÅN MED FORSEN SID 45
Forsåker forsar
Mölndalsån genom Industrikärnan
Mölndalsån genom Å-parken

KVARTEREN SID 53
Bärande karaktärsdrag
Utmärkande princip
Sammanhållande princip
Bebyggelsekaraktär mot stadsstråk
Bebyggelsekaraktär mot ån
Bebyggelsekaraktär mot Industrikärnan
Bebyggelsekaraktär mot mindre gator
Bebyggelsekaraktär mot grön gränd

Högre hus
Bebyggelsefront mot E6
Gårdar och grönytefaktor
Lokaler i bostadskvarteren
Balkonger och burspråk
Skola och förskolor

PARKER OCH STRÅK SID 79
Forsåker grönskar och kopplar
Ambitionsnivå för gestaltning
Omgivningens parker och natur
Forsåkers parker
Rudströmska trädgården
Å-parken

Forsåkers stråk och gator
Gång- och cykelnät
Bussar och logistik
Parkering och gatutyper

Stor Stadsgata - Kvarnbygatan
Stor Stadsgata - Diagonalen
Liten Stadsgata
Liten Stadsgata - med grönt stråk
Å-stråket
Grön Gränd

KONST I FORSÅKER SID 107

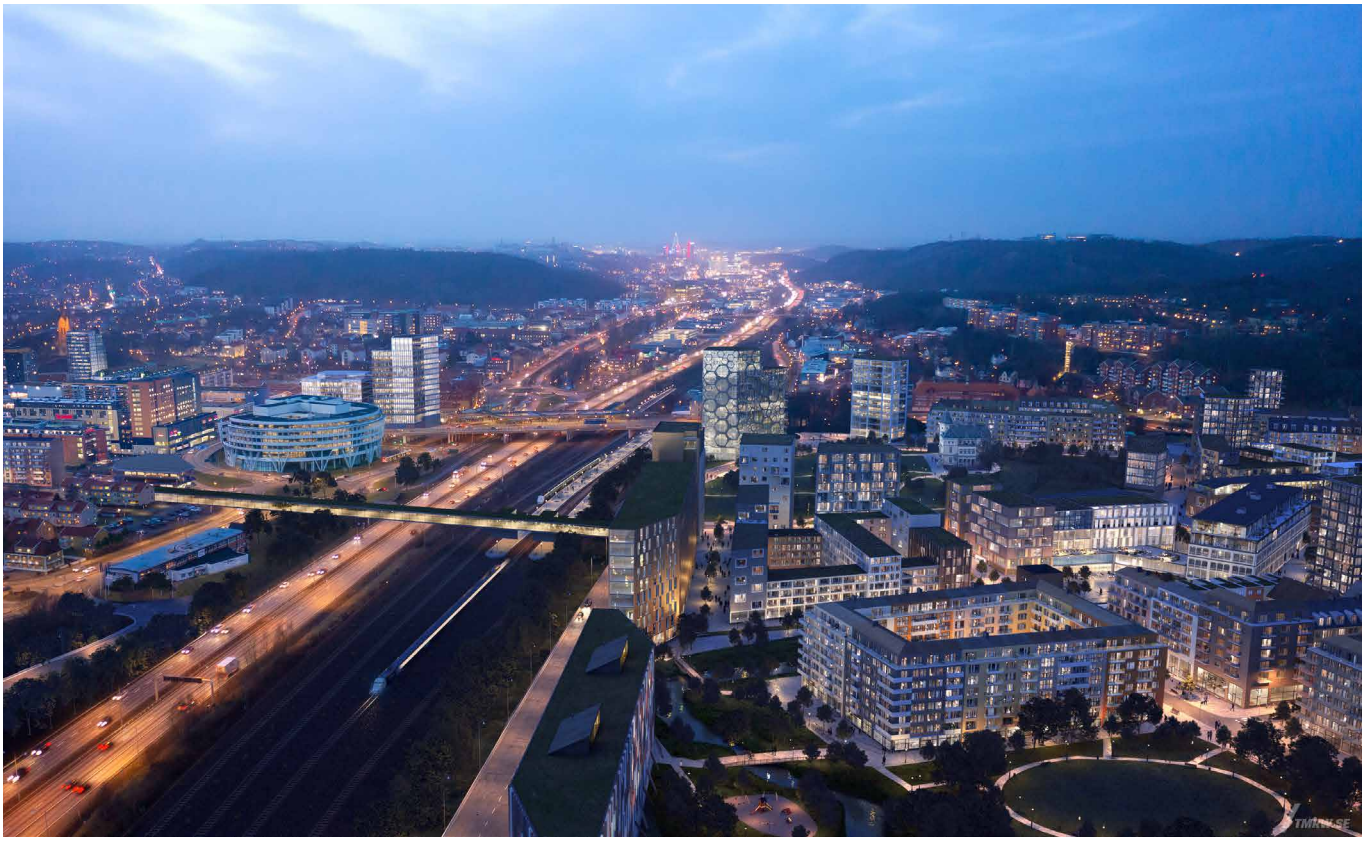

Visionsbild med Forsåker till höger och Mölndals Innerstad till vänster.

OM FORSÅKER

HISTORISK IDENTITET OCH STARKT LÄGE

Forsåker är ett av Västsveriges största stadsutvecklingsprojekt och Mölndals stads största exploatering genom tiderna. Platsen där Forsåker växer fram har en historia som sträcker sig ända tillbaka till 1600-talet. Genom att utnyttja kraften i forsen kunde man anlägga fabriker och producera papper med stor framgång under de kommande 300 åren. Trots att pappersproduktionen numera är nedlagd präglas platsen fortfarande till stor del av forsen som susar genom området. De gamla industribyggnaderna kommer få nytt liv och kompletteras med modern arkitektur för att skapa spännande kontraster.

Med ett strategiskt läge utmed E6/E20 och i direkt anslutning intill Mölndals resecentrum, där ca 4 miljoner människor passerar årligen, har Forsåker en stark koppling till såväl Mölndals Innerstad som till centrala Göteborg som nås med pendeltåg på 8 minuter. Trafikverket arbetar ihop med Mölndals stad med utvecklingen av stationsområdet och nya spår planeras genom Mölndal för Västlänken och snabbtåg till Landvetter flygplats.

HÅLLBARHET I FORSÅKER

Forsåker har utvecklats för att bidra till Mölndals stads vision om en modig, kreativ och hållbar stad. Till grund för utvecklingsarbetet ligger många, av kommunfullmäktige fastställda, styrdokument som syftar till att bygga ett hållbart samhälle. Detta beskrivs vidare i planbeskrivningen, som också redogör för detaljplanens konsekvenser såväl miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Under 2019–2021 utarbetades ett hållbarhetsprogram för Forsåker i syfte att summera och formulera övergripande mål för hållbarhetsarbetet under genomförandet av stadsdelen. Hållbarhetsprogrammet knyts till avtal om genomförande och kommer att följas upp ihop med detta kvalitetsprogram i en kvalitetsrådsprocess som beskrivs på nästa uppslag. I hållbarhetsprogrammet formuleras sju temaområden med elva hållbarhetsmål som Mölndals stad, Mölndala och byggaktörerna i Forsåkers konsortium gemensamt enats om: Det urbana livet, Livskvalitet för alla, Forsåker för barn och unga, Grönska och rekreation, Sammanhängande stråk och hållbart resande, Hållbar energianvändning samt Cirkulärt och klimatneutralt byggande.

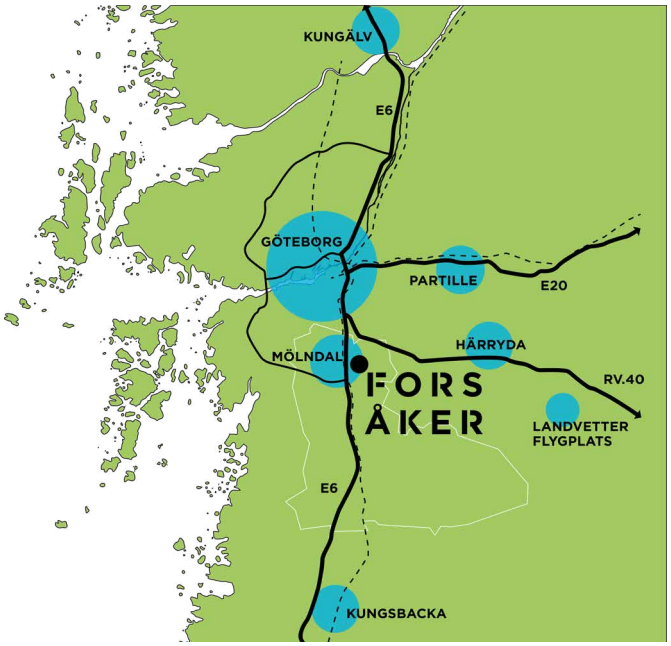

INDUSTRIKÄRNAN

Forsåkers historia och identitet kretsar kring de historiska industribyggnaderna som ligger samlade i en kärna intill forsen i Mölndalsåns dalgång. De ska bevaras och kompletteras med nya tidslager för att fortsatt bidra med själ och berättande om områdets utveckling - såväl dåtida, nutida som framtida.

Industrikärnans utveckling är ett stort projekt i sig, inom ramen för hela Forsåkers utveckling. 2017 togs ett inriktningsbeslut i Mölndalas styrelse om att intensifiera insatserna med en hållbar utvecklingsstrategi. 2018 skrevs en avsiktsförklaring med Mölndals stad som tydliggjorde att Industrikärnan skulle utvecklas till ett besöksmål, en destination som förstärker Västsverige, samt om möjliga etableringar av kommunal verksamhet i Industrikärnan, däribland Stadsmuseet.

Mölndala leder utvecklingsarbetet med Industrikärnan men det långsiktiga ägandet planeras överlåtas till en privat aktör under processens gång. Industrikärnans omdaning omfattas av detta kvalitetsprogram samt Forsåkers hållbarhetsprogram och kommer följas upp i samma kvalitetsprocess som övrig byggnation i Forsåker.

MARKANVÄNDNING

Forsåkerområdet omfattar totalt ca 24 hektar mark. Området omvandlas från industrimark till blandad markanvändning för att möjliggöra en levande och varierad stadsdel. Totalt planeras det för ca 3 000 bostäder, mellan 3000-5000 kontorsarbetsplatser, dagligvaruhandel, service, skola och förskolor, park- och rekreationsområden, kultur och upplevelser i området.

STADSUTVECKLINGSPROCESSEN

Forsåkers stadsutvecklingsprocess startade när Mölndals stad år 2009 köpte marken för det gamla pappersbruket Papyrus mitt i centrala Mölndal. I oktober 2014 övergick ägandet av marken till det kommunala bolaget Mölndala Fastighets AB som har till uppgift att leda planering, utveckling och exploatering av området. För att få med erfarenheter från bostadsutvecklare bildades 2013 ett konsortium med sex utvalda byggaktörer; Wallenstam, Peab, Nordr (tidigare Veidekke), Aspelin Ramm, ByggVesta och Trollängen. Mölndala, Mölndals stad och konsortiets byggaktörer har samverkat i planeringen av Forsåker och kommer arbeta tillsammans även under den långa genomförandefasen. Formerna för samarbetet regleras dels i ett konsortialavtal mellan Mölndala och konsortiet, dels i ett avtal mellan Mölndals stad och Mölndala. Till grund för utvecklingsarbetet finns ett visionsdokument kallat Vision 2.1 som är kopplat till avtalen från 2013.

PLANSKEDET

Planarbetet startade 2015 med en strukturplan som illustrerar stadsbyggnadsidén och visar hur stadsdelen kan utformas till en integrerad del av Mölndals stadskärna. Strukturplanen utgör underlag för Forsåkers planprogram vilket anger inriktning för området som helhet. Planprogrammet godkändes av Mölndals stads kommunfullmäktige 2016. Därefter påbörjades arbetet med den första detaljplanen, Forsåker Nordöstra delen, samt detta kvalitetsprogram.

Som underlag till detaljplanen och fortsatt utveckling av stadsdelen har en rad utredningar genomförts för belysa hantering av bl a trafik, buller, luft- och markföroreningar, kulturmiljö, dags- och solljus, ekosystemtjänster, dagvatten och parkering. Bakomliggande styrdokument för detaljplanen beskrivs i planbeskrivningen. Utredningar och planbeskrivning medföljer detaljplanen som handlingar och finns tillgängliga på Mölndals stads hemsida.

Under planprocessen har även ett antal andra styrdokument tagits fram för att komplettera detaljplanens handlingar. Bland annat detta Kvalitetsprogram och Forsåkers hållbarhetsprogram. Innan genomförandet kommer även en programhandling för Industrikärnans yttre miljö att tas fram. Syftet är att omsätta Kvalitetsprogrammets målsättningar till konkreta utföranden som håller samman platsidentiteten och underlättar kommande projektering av industrikärnans yttre miljö. Dokumentet ska tas fram i en gemensam process med Mölndals stad och Mölndala och stämmas av i den gemensamma kvalitetsprocessen som beskrivs på sidan 6.

INLEDNING OCH LÄSANVISNING

OM KVALITETSPROGRAMMET

INNEHÅLL OCH OMFATTNING

Kvalitetsprogrammet beskriver kvaliteter och värden som ska vara vägledande och genomsyra den fortsatta utvecklingen av stadsdelen Forsåker. Programmet redogör för mål och principer för gestaltning och innehåll i området och beskriver den kvalitetsnivå som Mölndals stad, Mölndala Fastighets AB och byggaktörerna i Forsåkers konsortium har enats om. Programmet ger en helhetsbild över stadsdelens innehåll och bebyggelse, såväl allmänna platser som kvartersmark, med tydligt fokus på det av oss alla upplevda offentliga rummet. Kvalitetsprogrammet gäller för Forsåkerområdet som helhet. Framtagandet har pågått ihop med områdets första detaljplan och har bedrivits i bred samverkan mellan Mölndals stads förvaltningar, byggaktörerna i Forsåkers konsortium och Mölndala. Kvalitetsprogrammet är inte en formell del av någon detaljplan utan ett kompletterande styrdokument som knyts till avtal om exploatering, genomförande och ansvarsfördelning mellan Mölndals stad, Mölndala, byggaktörerna i Forsåkers konsortium samt andra tillkommande aktörer i genomförandefasen.

SYFTE OCH INRIKTNING

Syftet med programmet är att hålla ihop och säkra genomförandet av Forsåkers vision under stadsdelens långa utvecklingstid. Samt att, tillsammans med Mölndals stads och Forsåkers andra styrdokument, säkerställa att framtida livsmiljöer utformas och genomförs med goda kvaliteter.

Inriktningen i programmet är att beskriva effekter som önskas snarare än detaljerade bestämmelser. Därför har kvalitativa effektmål formulerats som skapar riktning och som håller över tid. Uppföljning kommer ske på effektmål, som är styrande, och principer, som är vägledande och anger de gemensamma förväntningarna. Principer kan komma att ändras över tid om det går att visa på alternativ som ger likvärdig eller bättre måluppfyllelse. Det ger kvalitetsprogrammet en flexibilitet och öppenhet för ny kunskap och innovationsutveckling.

MOTTAGARE OCH MÅLUPPFYLLELSE

Programmet vänder sig till tjänstemän, byggaktörer och fastighetsutvecklare och deras arkitekter, projektörer mfl samt till övriga intresserade. Alla som är inblandade i utvecklingen av området har ett ansvar att vara insatta i kvalitetsprogrammets innehåll och bidra till att intensionerna efterlevs. Måluppfyllelse säkras genom att kvalitetsprogrammet utgör ett för Staden, Mölndala och byggaktörerna gemensamt underlag för kommande projektering, bygglovshantering, byggande och förvaltning av bebyggelse och anläggningar inom området. Samt genom en systematiserad process för uppföljning som beskrivs under rubriken Kvalitetsråd och kvalitetsforum.

GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING

I Forsåker har Mölndals stad, Mölndala och byggaktörerna i Forsåkers konsortium enats om att följa en gemensam arbetsprocess för kvalitativ uppföljning och lärande under genomförandet. I korthet handlar processen om att målen i kvalitetsprogrammet samt Forsåkers hållbarhetsprogram konkretiseras i projektspecifika handlingsplaner som respektive byggaktör i Forsåker upprättar för sitt projekt eller kvarter. Uppföljningen av målen för respektive projekt/kvarter sker i ett Kvalitetsråd och ett Kvalitetsforum. En aggregerad sammanställning av alla projektens bidrag till måluppfyllelsen för stadsdelen som helhet summeras med visst intervall av Mölndala som också har ansvar att kommunicera utfallet till berörda parter.

KVALITETSRÅD OCH KVALITETSFORUM

Kvalitetsrådets uppdrag är att följa upp att mål och principer i kvalitetsprogrammet genomförs i respektive projekt samt att hantera eventuella målkonflikter och balansera principer i relation till effektmålen. När kvalitetsrådet och byggaktören enats om att projektet uppfyller överenskommen kvalitetsnivå enligt avtal dokumenteras detta av kvalitetsrådet. Dokumentet ska bifogas projektets bygglovsansökan. I lämpligt skede före bygglovsansökan presenterar också respektive byggaktör sitt projekt för Kvalitetsforum. Det är ett mötesforum där byggaktörerna i Forsåkers konsortium, Mölndala och berörda förvaltningar i Mölndals stad möts för kunskapsutbyte kring projekten och gemensamt lärande. Kvalitetsrådet bemannas av företrädare från Mölndals stad och Mölndala. Mer om kvalitetsprocessen finns beskrivet i separat styrdokument för Kvalitetsråd och kvalitetsforum.

NYCKELBEGREPP

Vissa begrepp är återkommande och används i kvalitetsprogrammet med följande innebörd:

Platsens identitet Kraftkällan - Essensen i Forsåkers vision och varumärke. Känslan som all byggnation i området på olika vis ska bidra till. Läs mer på s. 8-9.

Effektmål - Styrande mål som ska uppfyllas, formulerade som kvalitativa, önskade effekter för att hålla över tid när samhället och olika tekniker och utföranden förändras.

Principer - är vägledande och anger förväntad inriktning på utförande. Kan inte frångås men ersättas med alternativt utförande som ger likvärdig eller bättre måluppfyllelse.

Exempel - Alla foton, illustrationer och skisser på utförande av gator och platser visar EJ det exakta utförandet utan är enbart exempel på ett av många möjliga utföranden.

Byggnadskropp - En del av en fastighet som kan synliggöras genom gestaltning i syfte att dela upp intrycket av större byggnadsvolymer. Vanligast i bostadskvarteren där en byggnadskropp vanligtvis motsvar del av fastigheten som delar samma trappuppgång. Mer finns beskrivet i detaljplanens planbeskrivning.

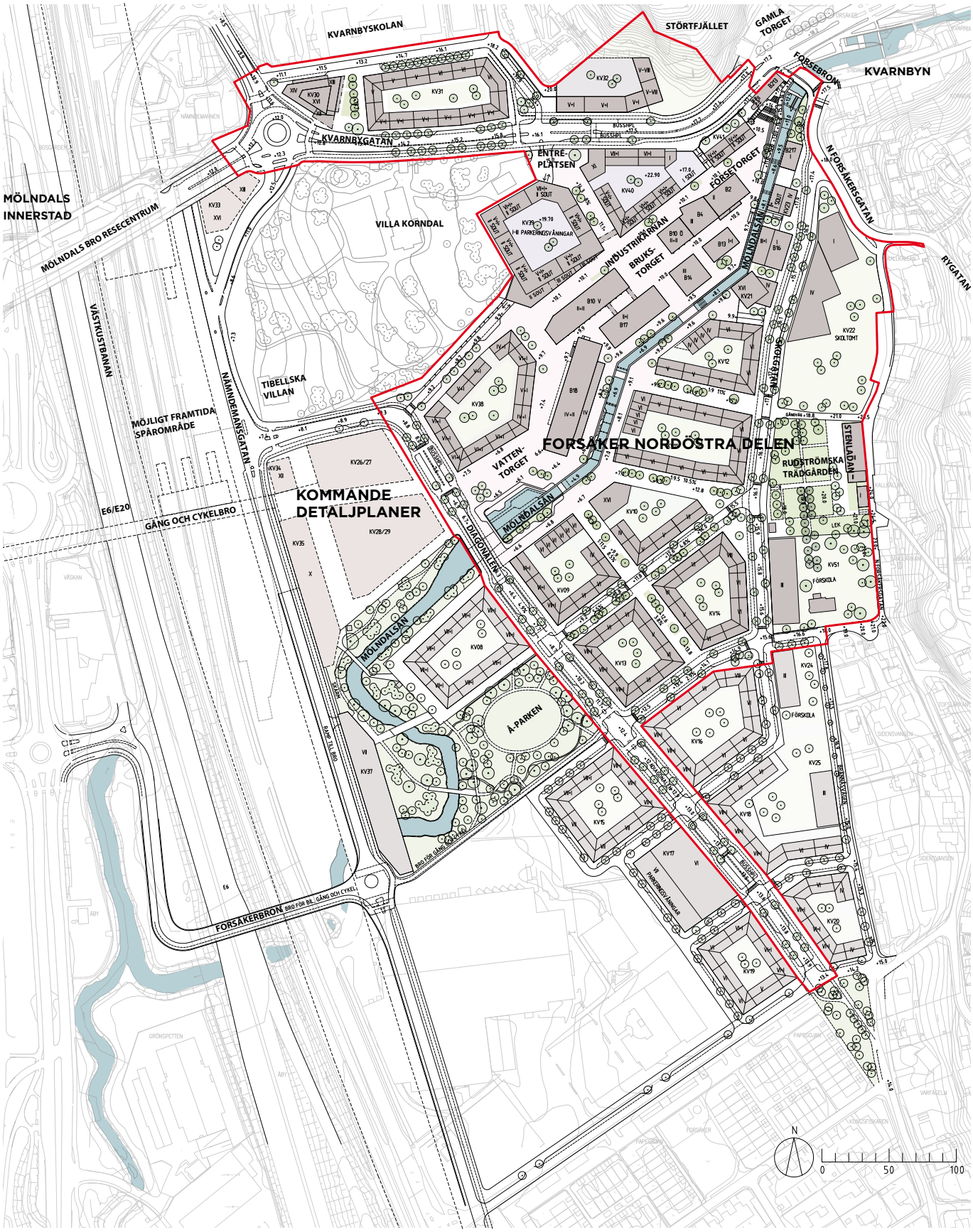

Forsåkers strukturplan för området som helhet från 2022. Röd linje markerar gränsen för den första detaljplanen Forsåker nordöstra delen. Kvalitetsprogrammet gäller för Forsåkerområdet som helhet.

VISIONEN OM KRAFTKÄLLAN

Forsåkers vision är att vara en **kraftkälla för århundranden**, en energigivande livsmiljö och ett spännande besöksmål som binder samman Mölndals stadskärna. En stadsdel som stimulerar och inspirerar, där modern arkitektur och bevarade historiska industribyggnader blandas, där forsen får brusa fram men också sakta porla. En stadsdel fylld av genomtänkta kontraster; det stora och det lilla, det ruffiga mot det tillrättalagda, det rostiga mot det polerade, det genuint gamla och det riktigt nya, moderna. En energigivande plats för ett kreativt och kontrastrikt liv.

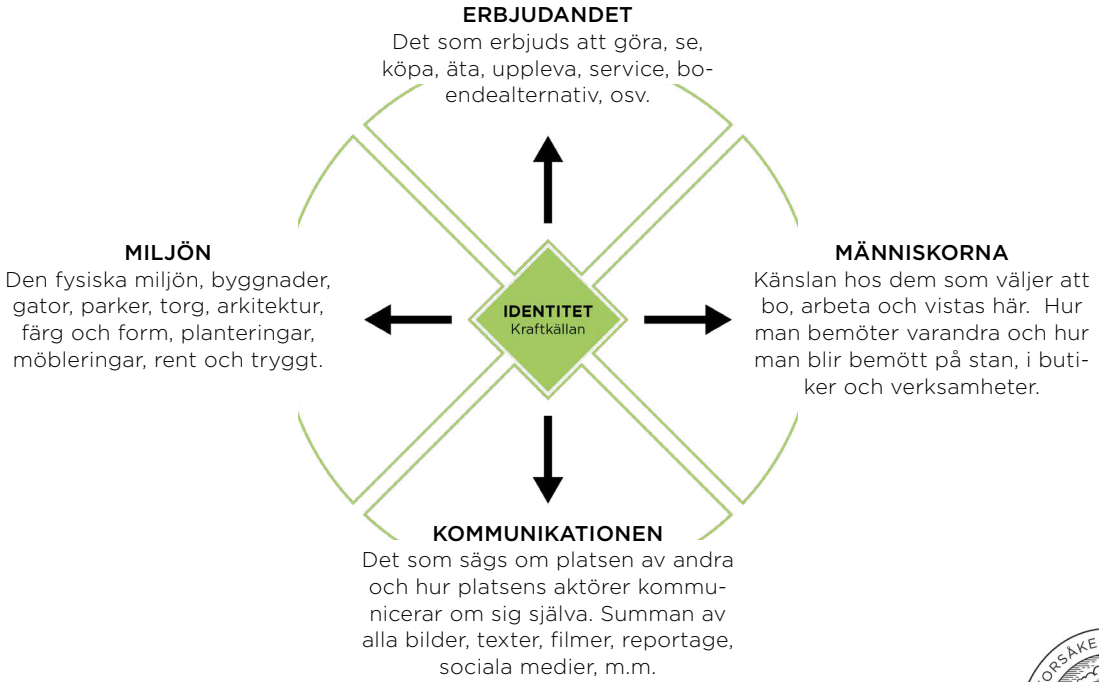

Platsidentiteten blir tydlig när den arbetas ut i alla fyra dimensioner av Forsåkers varumärke.

FORSÅKERS VARUMÄRKE OCH IDENTITET

Forsåkers varumärke handlar om hela platsens identitet. Vad Forsåker har varit, är och kommer vara. Alla som arbetar med Forsåker på olika vis, har ett ansvar att känna till vad platsens identitet står för. Ett varumärke är, till skillnad från en logotyp, människors samlade känslor och associationer inför en specifik produkt, plats eller företag. Den allmänna uppfattningen om Forsåker är enkelt uttryckt en värdemätare för varumärket Forsåker.

Hur människor uppfattar Forsåker påverkas av allt som alla gör, oavsett roll eller uppgift inom Forsåker. Genom att öka kunskapen om vad Forsåker står för, är och ska bli, kan alla hjälpas åt att förmedla en enhetlig bild. När allt som görs drar åt samma håll byggs en stark identitet och ett starkt varumärke som efterfrågas och uppskattas.

Forsåkers varumärkesidentitet sammanfattas i begreppet Kraftkällan. Detta finns vidare beskrivet i Forsåkers vision- och varumärkesstrategi, ett separat styrdokument från 2016 som uppdaterades 2021. Vision- och varumärkesstrategin bygger på Forsåkers grundläggande styrdokument och har hjälpt till att sätta riktning för innehållet i detta kvalitetsprogram.

LEDORD

Till stöd i arbetet med att förverkliga visionen finns tre ledord som tillsammans ger rätt riktning för utvecklingsarbete och genomförande.

SPÄNNING *Energi. Spännande. Mod. Nyskapande.*
Spänningen är hämtad ur forsen med all sin kraft och i de bevarade industribyggnaderna med sin autentiska och kraftfulla miljö. Spänning skapas också i Forsåkers många kontraster där gammalt möter nytt, hårt möter mjukt och storskaligt möter småskaligt. Det oväntade som ger en spänning i mötet.

HARMONI *Trygghet. Närhet. Sammanhållning. Livskvalitet.*
I kontrast till spänningen innehåller Forsåker också ett lugn. Forsen ändrar uttryck och slingrar sig stabilt och stilla genom grönska i parken. Mindre platser, skyddade innegårdar och Rudströmska parkens småskaliga trädgårdskaraktär är harmoniska inslag som ger möjighet till rekreation och lugn. Att fyllas på av energi inifrån.

LIV *Mänsklig. Livfull. Kreativ. Olikheter.*
Mellan spänningen och harmonin finns liv - det kontrastrika livet som Forsåker erbjuder med sin genuint historiska miljö tillsammans med ett modernt, urbant storstadsliv. Livfulla stråk, mötesplatser och ytor för gemenskap skapar förutsättningar för närhet mellan människor. Gröna stråk, parker och vattenområden bjuder in naturens djur- och växtliv att leva sida vid sida med staden.

FORSÅKER SAMMANFATTAT

FORSÅKERS KÄRNVÄRDEN

Visionsbild Vattentorget

FORSÅKER SAMMANFATTAT

FORSÅKERS KÄRNVÄRDEN

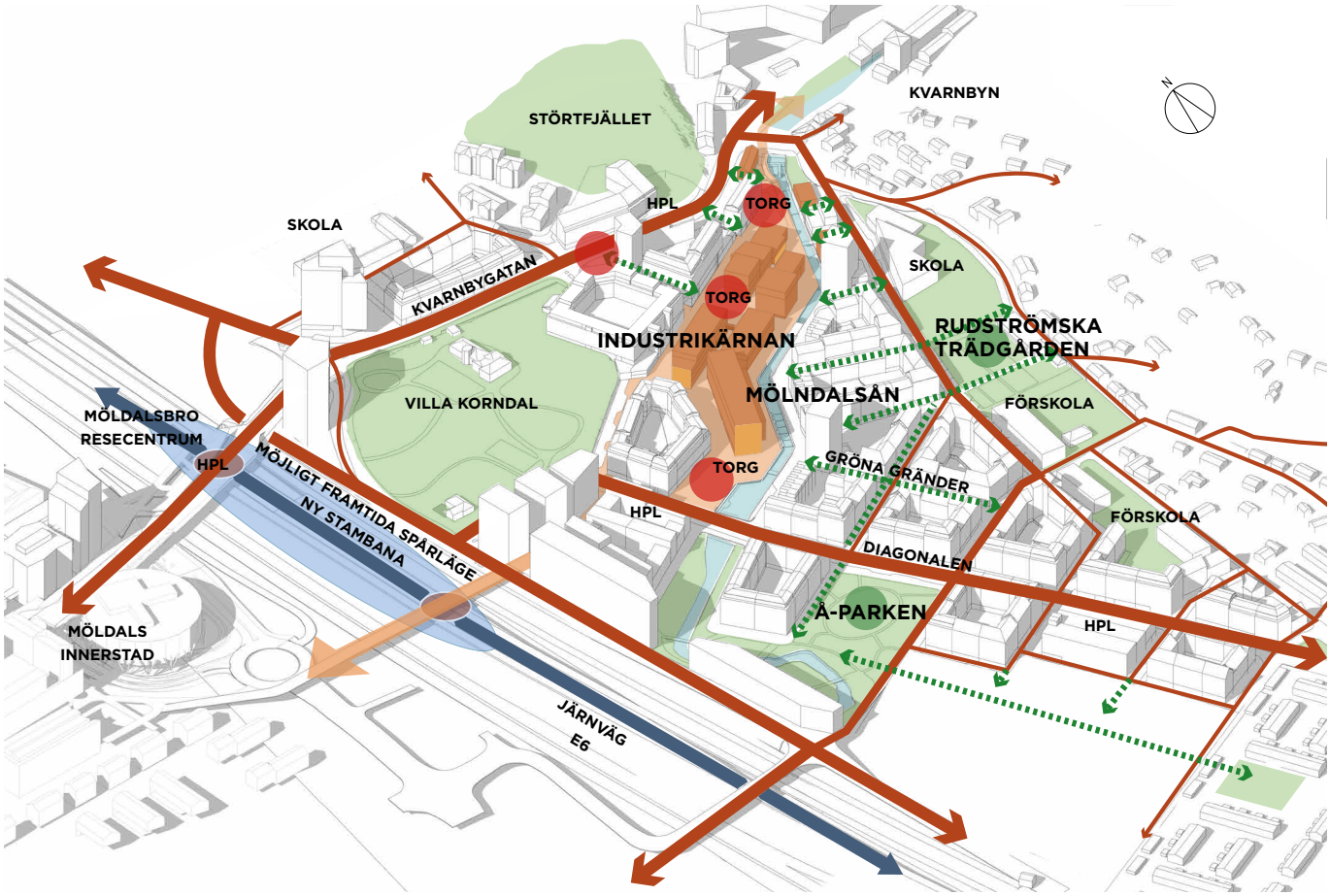

FORSÅKER - EN PLATS FÖR NY HISTORIA

Från att idag vara ett slutet fabriksområde, en lucka i stadsväven, öppnas Forsåker som en integrerad del av centrala Mölndal. Genom den utmanande topografin kopplar den nya strukturen sig samman med befintlig. Nytt stråk leder genom Industrikärnan, Forsåkers unika hjärta och sammanlänkar med både Kvarnbyn och Mölndals Innerstad. Mölndalsån som nu är överbyggd tas åter fram och bildar ryggrad i rekreativt stråk mellan parker och Industrikärnan, som blir den nya mötesplatsen i Forsåker. Nya kvarter trappar sig upp längs den sluttande dalgången och erbjuder ett urbant och brett boendeutbud med ett högkvalitativt arkitektoniskt uttryck nära service, kollektivtrafik och fritid.

INDUSTRIKÄRNANS OMVANDLING

- Nytt liv i den historiska Industrikärnan
- Industrikärnans yttre miljö blir samlande stadsrum
- Stark identitet och kontrastrik karaktär

MÖLNDALSÅNS KRAFTER

- Rekreationsstråk och ny stadsmiljö utmed ån
- Upplevelser längs vattnet
- Lokalproducerad vattenkraft

STADSLIVSSTRÅK OCH NODER

- Nya kopplingar och samband
- Besöksmål och vardagsservice
- Stationsnod och kollektivtrafik

GRÖNSKANDE NÄTVERK

- Å-parken vid ån
- Rudströmska trädgården
- Gröna gränder och trädplanterade gator

HÅLLBART URBANT LIV MED NÄRA TILL ALLT

- Finmaskig kvartersstruktur
- Hushåller med resurser
- Hållbart och nära vardagsliv

KVARTERSSTADEN

- Sammanhållen kvartersstruktur
- Kvalitet och karaktär i utförande
- Trappande stadskvarter

MÖTESPLATSER

- Industrikärnans yttre miljö som samlande rum
- Gröna gränder och småplatser
- Parker och vistelseytor

INDUSTRIKÄRNANS OMVANDLING

FORSÅKERS KÄRNVÄRDEN

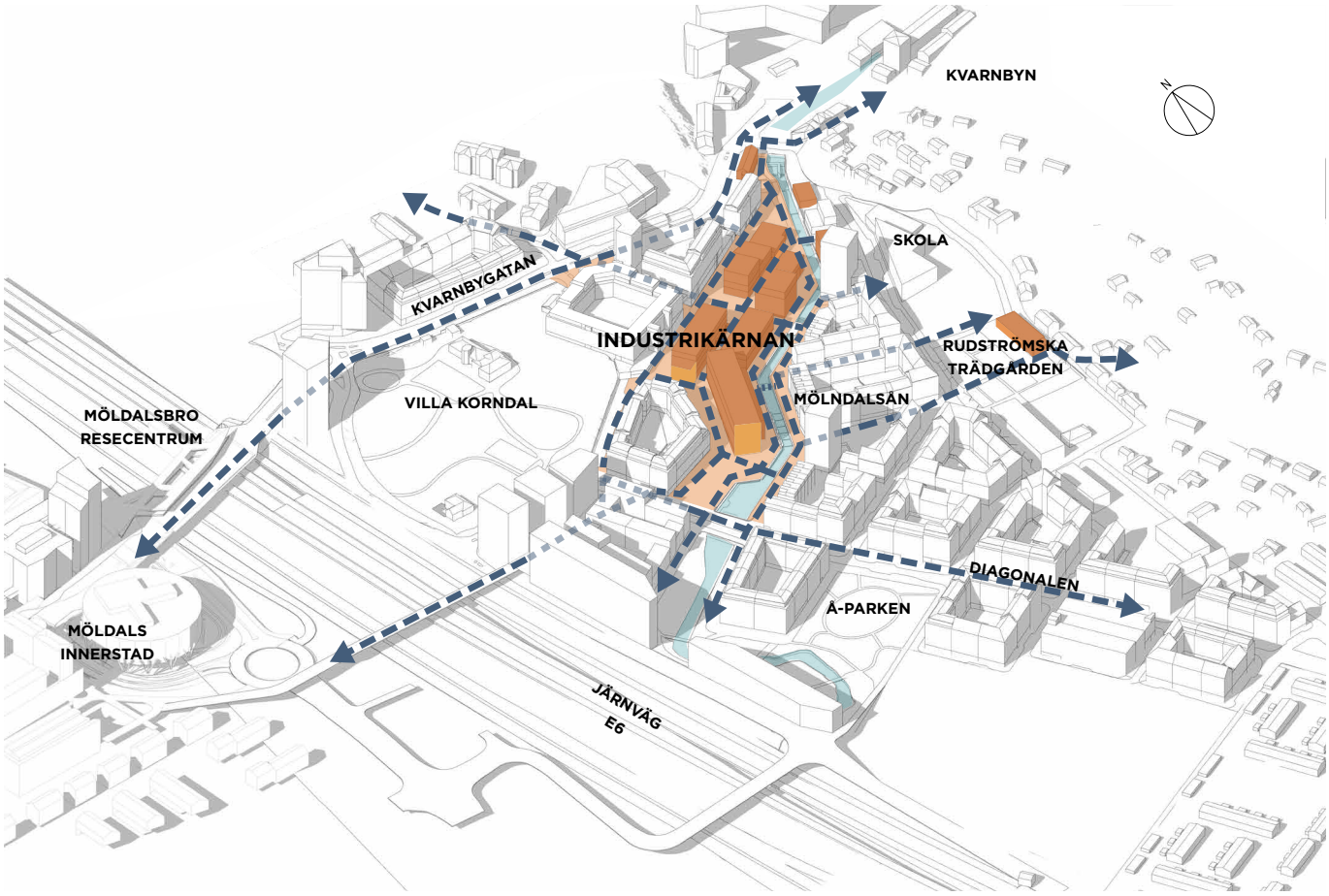

UNIK TYNGDPUNKT

Att ta om hand och fylla Industrikärnan med nytt liv är centralt i visionen om Forsåker som en levande stadsdel, men också en utmaning. Kulturmiljön kommer att utvecklas till en livfull urban nod med publika besöksmål i bottenvåningarna mot golvet och möjligheter till påbyggnader. Industrikärnan är idag en sammanhållen helhet men med en brokighet och ruffhet, värd att bevara. Den är en tydlig historieberättare med ett stolt ursprung. Industrikärnans omvandling gör Forsåker unikt och skapar möjlighet både till ett intressant stadsdelscentrum och ett nytt besöksmål i Mölndal som lockar besökare.

KARAKTÄR OCH IDENTITET

- Unik kulturmiljö och och kontrastrik karaktär
- Varumärke och särprägel
- Flera torg och stråk i Industrikärnan

DESTINATION OCH VARDAGSLIV

- Besöksmål med publikt innehåll
- Livfull urban vardagsservice
- Upplevelserikt och grönskande

INDUSTRIKÄRNANS YTTRE MILJÖ

- Sammanhållet publikt vistelserum på gåendes villkor
- Flera mötesplatser i vardagen och för event
- Mångfunktionellt och karaktärsskapande

MÖLNDALSÅNS KRAFTER

FORSÅKERS KÄRNVÄRDEN

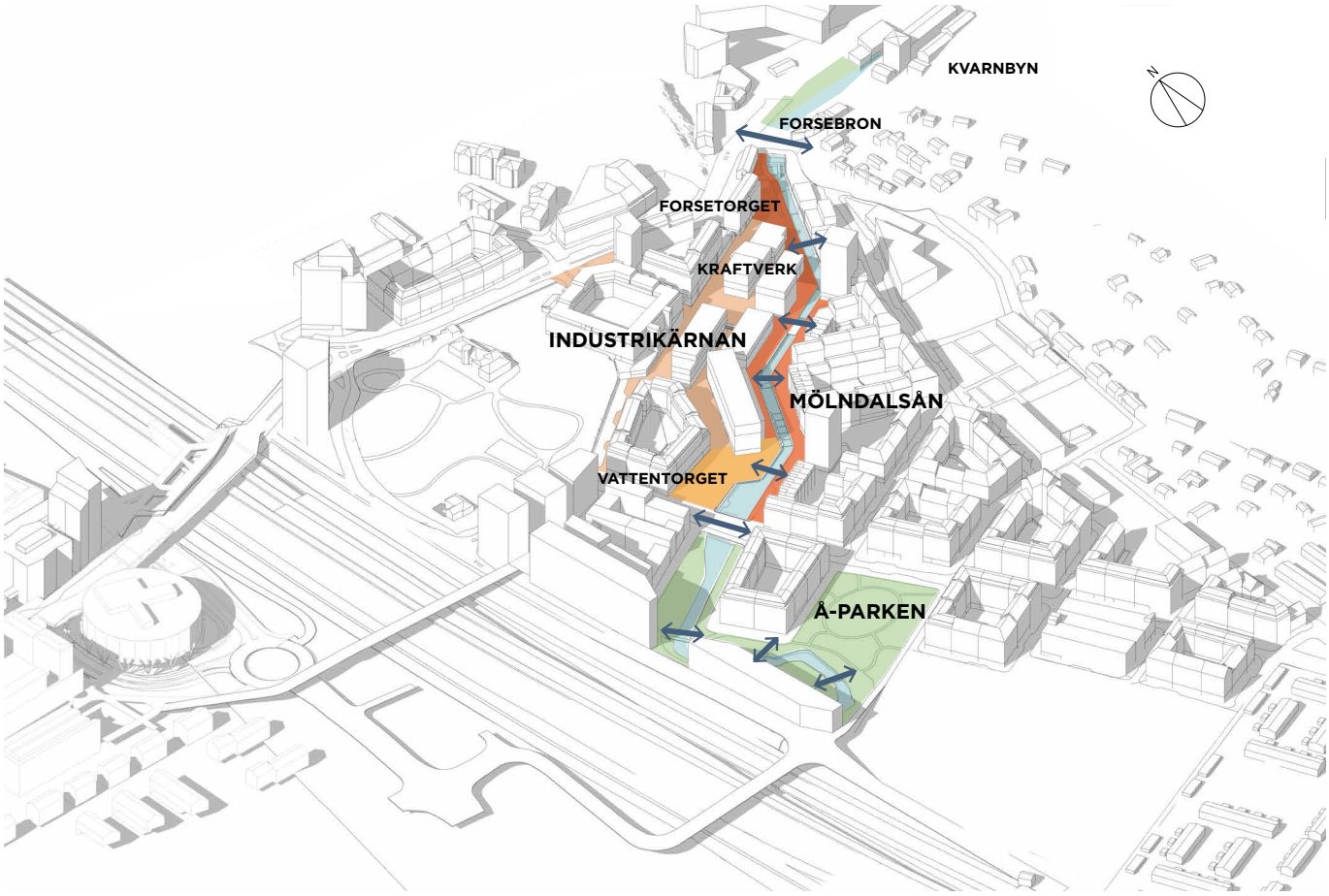

IDENTITET OCH UPPLEVELSE

Mölndalsåns väg genom Forsåker skapar identitet och upplevelse. Ån som idag är överbyggd tas fram igen och bildar ryggrad för rekreation och promenadstråk. Vattnet ömsom forsar och ömsom rinner lugnt. Mötet med ån har olika karaktär. I norr är vattnet kraftfullt när det passerar Forsetorgets kulturmiljö. Det rinner vidare genom Industrikärnan och kantas också av nya kvarter med vattennära boende. I söder rinner vattnet stilla genom parken.

Ån är en viktig rekreativ tillgång för såväl boende som besökare i stadsdelen samt för det djur- och växtliv som finns här. Lax och öring har reproduktionsmiljöer i söder och ål har sin vandringsväg genom ån upp till Stensjön.

Energin i ån kommer återigen att tas till vara genom att möjliggöra utvinning av vattenkraft. Målet är att Forsåker ska producera lika mycket hushållsel som området kommer göra av med.

FORSETORGET

- Entréplats norr ifrån med generös trappa mot Industrikärnan
- Kulturmiljö
- Forsande vatten

FORSEN GENOM INDUSTRIKÄRNAN OCH NYA KVARTER

- Bebyggelse nära vattnet
- Flera broar och förbindelser
- Stadsmässigt stråk i kulturmiljö

VATTENTORGET

- Solig plats där allt möts
- Uteserveringar och vattenlek
- Torget trappar ner i vattnet - doppa fötterna

Å GENOM PARK

- Ån rinner slingrande genom park
- Parkpromenad längs vattnet
- Grön öppen yta möter vattnet i Å-parken

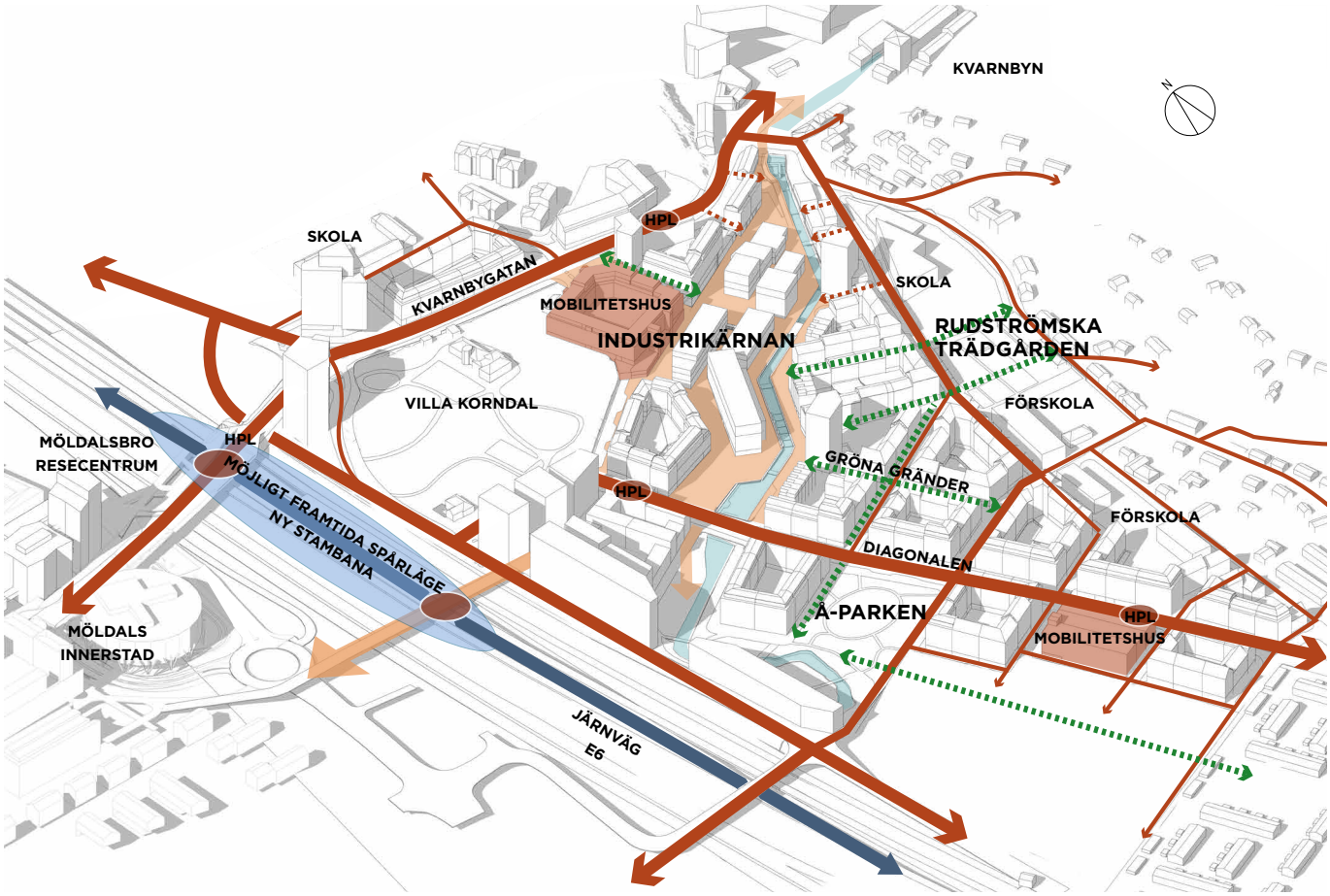

SAMMANLÄNKAT

I Forsåkers vision ligger att koppla samman, att vara den kompletterande länken som knyter östra och västra sidan av Mölndal närmare varandra. Forsåker sammanför Mölndals Innerstad med Kvarnbyn och Kvarnbygatan blir viktigt nytt stadslivsstråk i strukturen. Ett stadslivsstråk innebär ett flöde av flera trafikslag men viktigast är fotgängare och cyklister, vars utrymme och upplevelse prioriteras. Forsåkers gatunät är finmaskigt och trädplanterat. Industrikärnan och de gröna gränderna som sluttar ner mot ån blir sociala vistelserum med begränsad biltrafik och ansvar för dagvattenhantering.

Till utbyggnaden av Forsåker hör också två nya broar över E6:an och järnvägen mot centrala Mölndal, för att koppla samman och underlätta rörelse mellan östra och västra sidan av Mölndal.

SAMMANKOPPLAD STRUKTUR

- Nya broar till Mölndals innerstad
- Kvarnbygatan blir stadslivsstråk
- Diagonalen den uppsamlande stadsgatan

FINMASKIGT GATUNÄT

- Ett tydligt offentligt gatunät
- Sluttande gator ner mot ån
- Gröna gränder som vistelserum

HÅLLBARA FLÖDEN

- Stationsområde under utveckling
- Nät som prioriterar gång- och cykel
- Öppnar för effektiva busslinjer

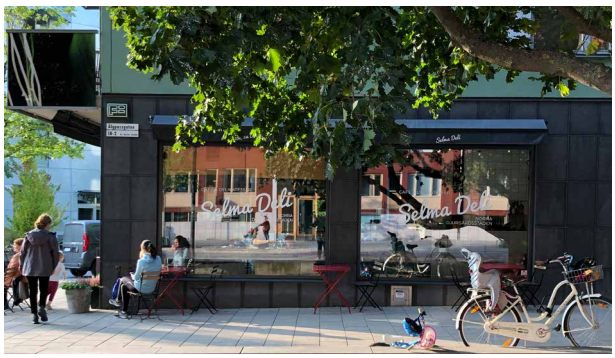

GRÖNSKANDE NÄTVERK

FORSÅKERS KÄRNVÄRDEN

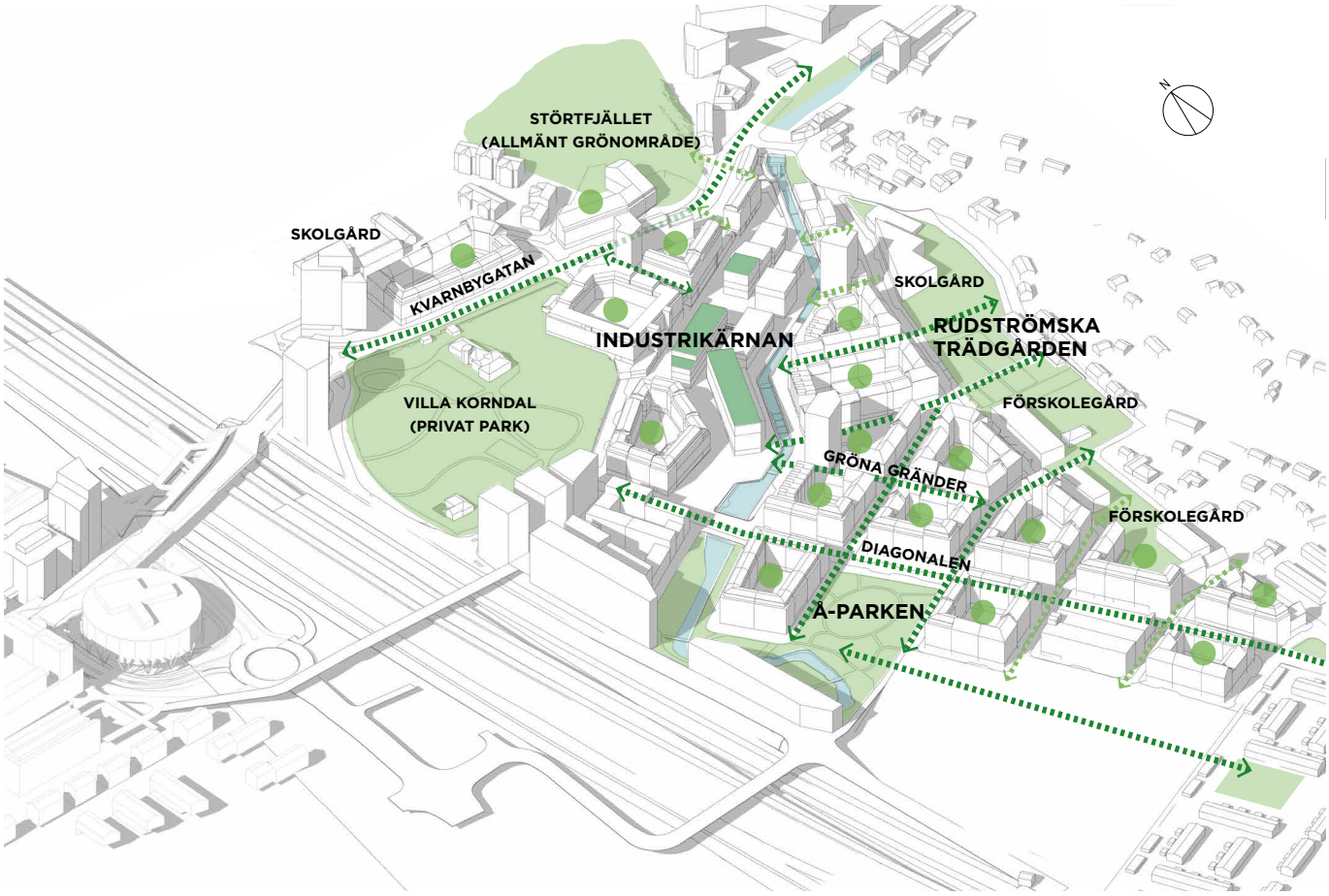

NÄRHET TILL PARK

Forsåker blir en grönskande stadsdel. Rudströmska trädgården med sina uppvuxna träd tas tillvara som park och besöksmål. Karaktären av trädgård förs vidare. Den nya skolan, tillsammans med Rudströmska trädgården skapar ett sammanhang för rekreation och parkvistelse som kommer användas av både boende, skola och besökare.

Åns södra del ringlar sig genom parkmiljö som avslutas med Å-parken. Å-parken blir stadsdelspark med stor öppen gräsyta som sluttar ner mot vattnet, stora träd och lekplatser. Parkerna förbinds med Industrikärnan genom de gröna gränderna som är sociala och rikt planterade vistelsegator med begränsad biltrafik. Gränderna och alla andra gator är trädplanterade och viktig stomme i en grön dagvattenhantering.

PARKER I GRÖNT NÄTVERK

- Rudströmska parken med trädgårdskaraktär
- Å-parken med öppna ytor och vattenkontakt
- Gröna gränder med markplanteringar
- Trädplanterade gator i hela området
- Grönskande promenad längs ån

OMGIVANDE GRÖNSKA

- Störtfjället med berg och skog
- Kvarnbyns lekplats och grönskande trädgårdar
- Stensjön med badplatser, lek och aktivitet
- Gunnebo Slotts naturområde

EKOSYSTEMTJÄNSTER

- Trädplanerade gator och gröna gränder ger spridningsvägar för djur och växter
- Växtval i parkerna som gynnar pollinerande insekter
- Grönytefaktor säkrar grönska inom bostadskvarteren, på både tak och gårdar

URBANT LIV MED NÄRA TILL ALLT

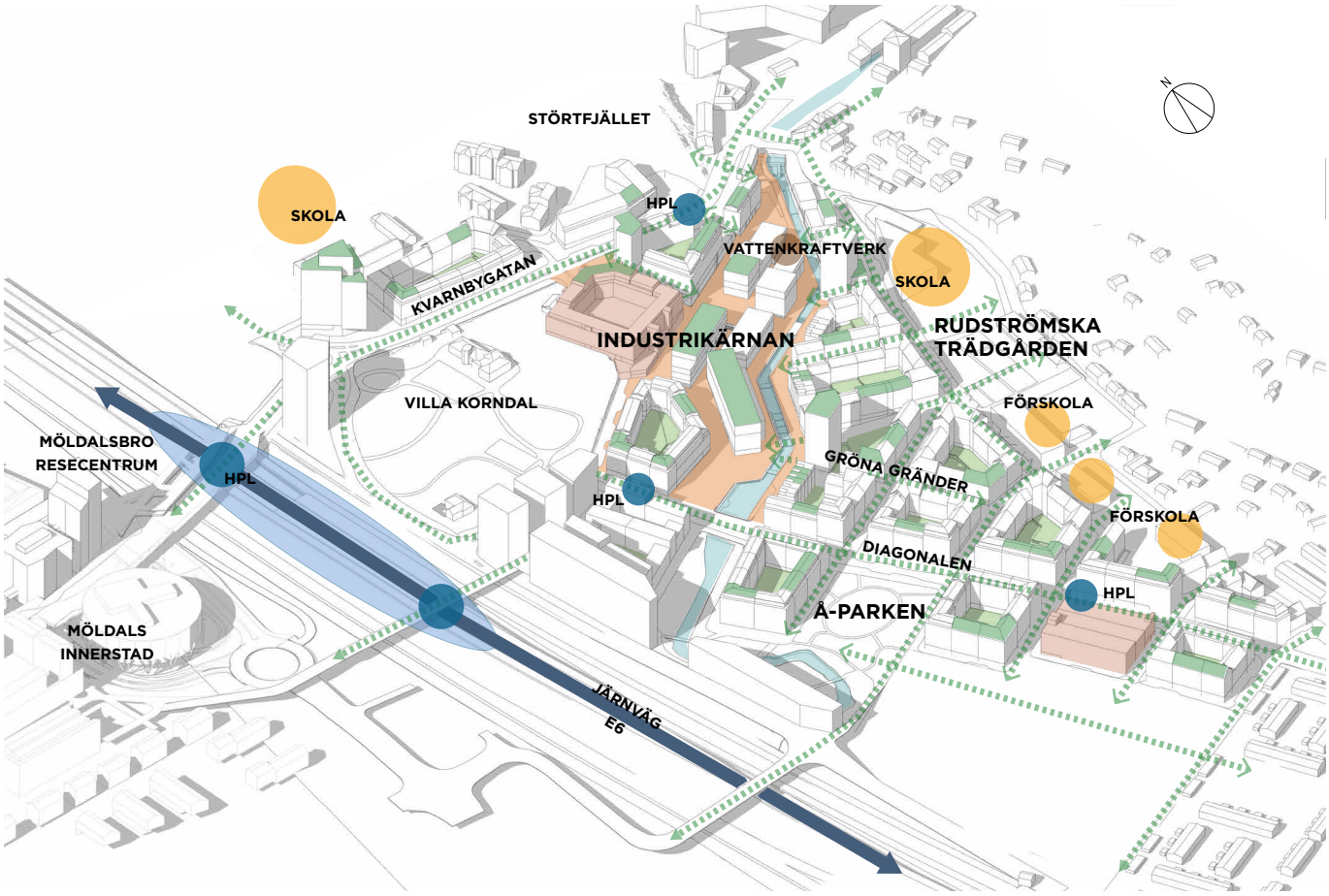

NÄRA TILL ALLT

Forsåker är en stadsdel för urbant hållbart liv med nära till allt, en enkel och stimulerande vardag där det är lätt att klara sig utan bil. De gröna gränderna bildar rekreativa stråk där även oskyddade trafikanter kan röra sig tryggt mellan bostad, skola, park och service. Cykelnätet är utbyggt och avstånden korta. Kollektivtrafiken är nära och effektiv med stationen runt hörnet och ny busslinje igenom Forsåker.

Industrikärnan skapar ett speciellt, socialt och kreativt centrum. Omhändertagandet av de historiska äldre byggnaderna och den yttre miljön i Industrikärnan är centralt för områdets identitet och sociala förankring.

Kvarteren erbjuder ett brett boendeutbud och gröna gårdar. Kvarteren kan förses med vegetationstak och solenergi. Trygghet, jämlikhet samt barn och ungas behov är viktiga perspektiv att omhänderta i närmiljöernas utformning. Forsåkers hållbarhetsarbete under genomförandeskedet beskrivs i Forsåkers Hållbarhetsprogram som omfattar sju olika temaområden och elva övergripande mål.

LIVET I KVARTEREN

- Attraktivt och hållbart boende i varierade former med närhet till skola och förskola
- Blandade upplåtelseformer och bostadsstorlekar
- Gröna bostadsgårdar och gröna tak

RESURSHÅLLNING

- Lokalproducerad el genom vattenkraft och solceller
- Grön dagvattenhantering både på allmän plats och i kvarteren
- Cirkulärt och klimatneutralt byggande eftersträvas

HÅLLBAR MOBILITET

- Nära, tät, effektiv och attraktiv kollektivtrafik med stor stationsnod i Mölndals bro Resecentrum
- Cykelvänliga avstånd och sammankopplat cykelvägnät
- Parkering koncentreras till två samnyttjande mobilitetshus inom området
- Mobilitetstjänster väl spridda i hela området

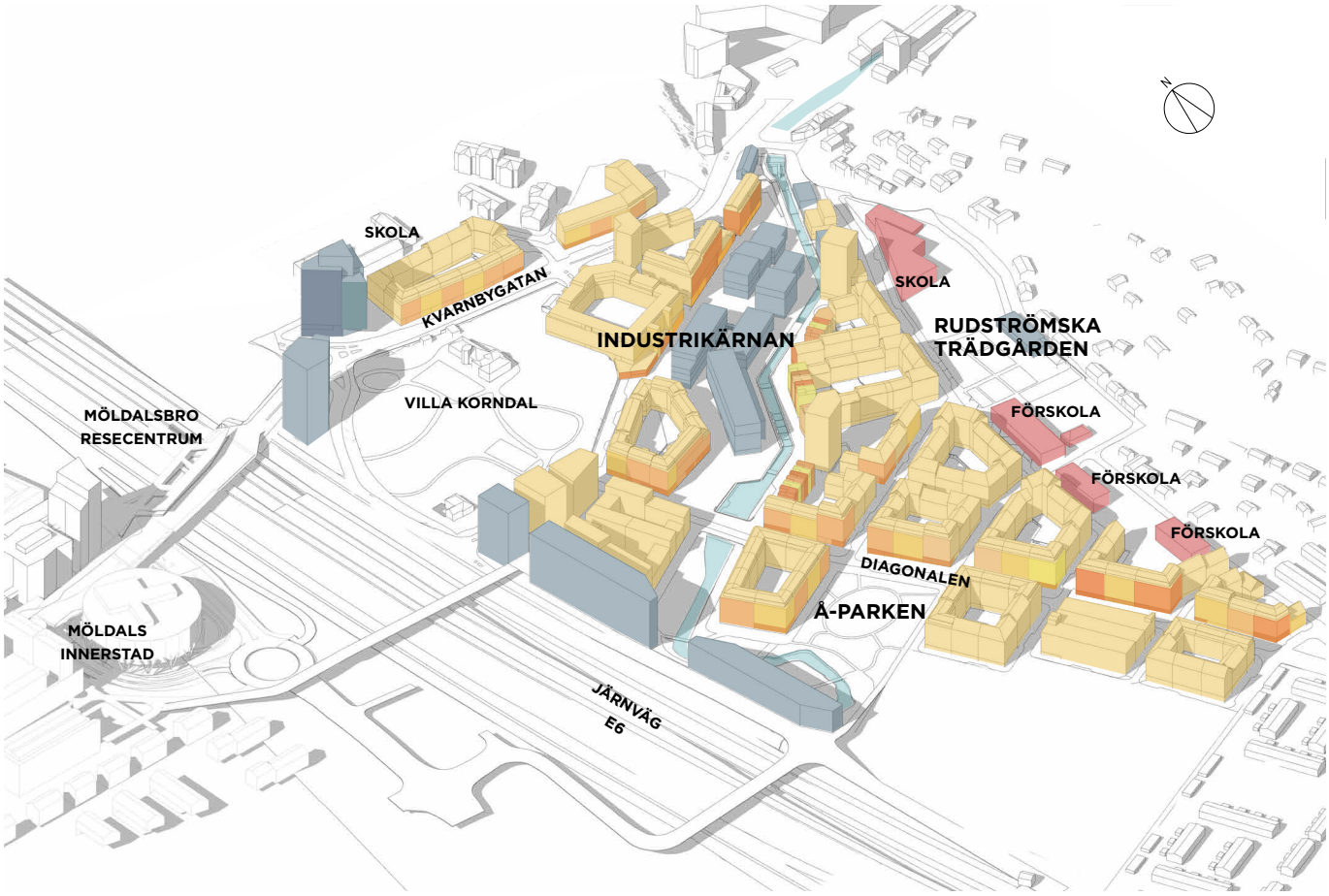

STADSMILJÖ OCH GESTALTNING

Forsåker är med sitt centrala och kollektivtrafiknära läge en sammanhållen och stadsintensiv miljö. Den nya bebyggelsen är ordnad i en kvartersstruktur som skapar flöden, mötesplatser och folkliv i de samlande offentliga rummen och privata socialt lugnare och avskilda gårdsrum.

Nya kvarter är strukturerade utifrån Industrikärnans bebyggelse och trappar sig längs de sluttande gränderna ner mot forsen. Diagonalen och Kvarnbygatan är de två stadsstråken med sammanhållen kvartersbebyggelse. Mot gränderna är skalan lägre och kvarteren öppnare.

Forsåkers nya kvarter ska hålla hög arkitektonisk kvalitet och en medveten gestaltning. Extra omsorg ska läggas vid uttryck och utförande i ögonhöjd, det vi alla upplever från det offentliga rummet. Varje byggnad ska vara avläsbar till uttryck, men samtidigt en del i en harmonisk helhet.

CENTRALT LÄGE

- Tät och tydlig stadsstruktur
- Flöden och urbant liv
- Levande bottenvåningar i huvudstråken
- Nära service och kollektivtrafik

STADSSTRUKTUR

- Sammanhållen kvartersstruktur
- Trappande kvarter ner mot Industrikärnan
- Bebyggelseskalan varierar med stadsrummens storlek och läge

GESTALTNING OCH KARAKTÄR

- Strukturerande – omsorg om upplevelsen från det offentliga rummet
- Sammanhållande – färg- och materialpalett
- Karaktärsskapande drag - unikt för varje projekt

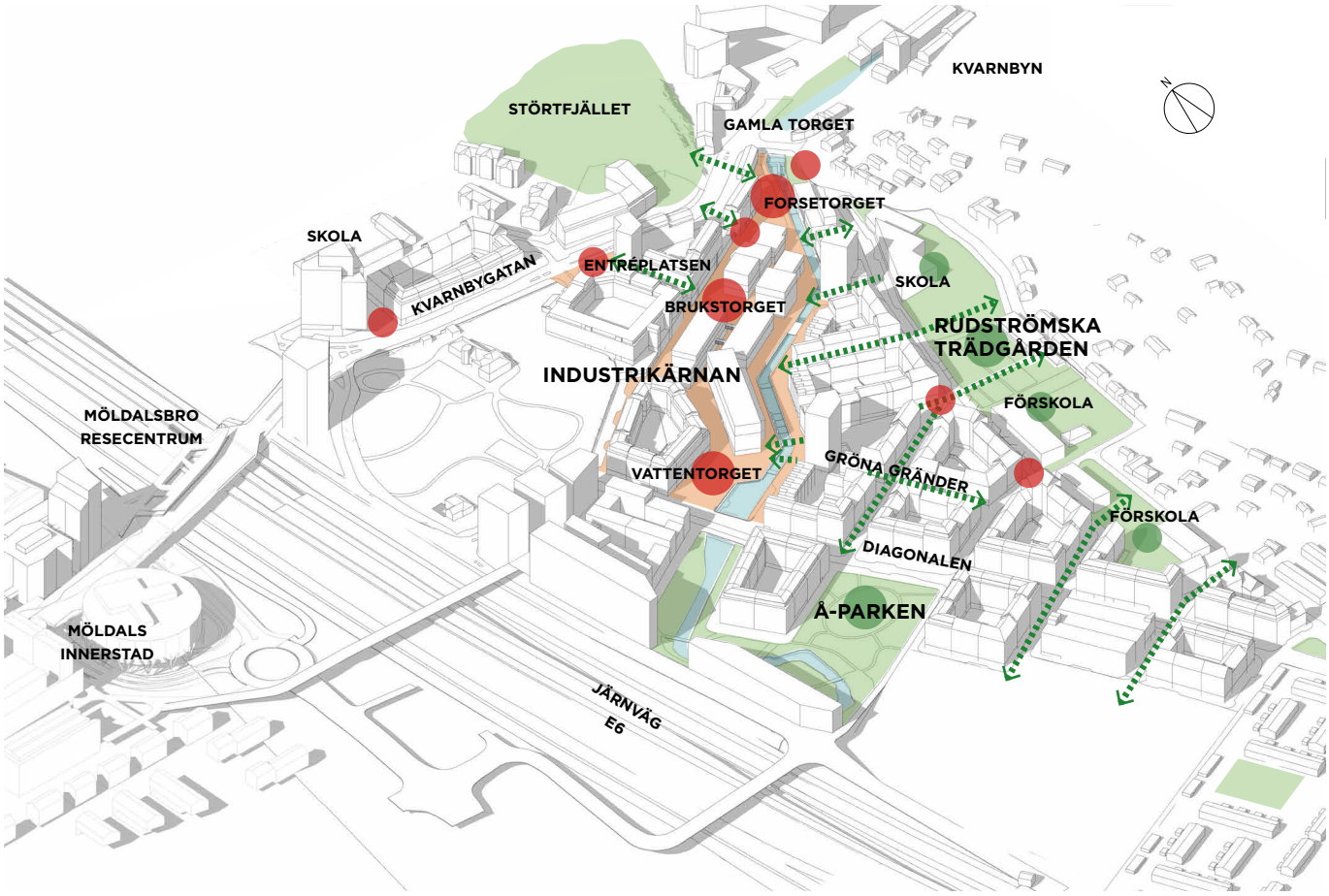

MÖTESPLATSER

Industrikärnans yttre miljö är den centrala mötesplatsen i Forsåker. Den bär på kulturhistoria och berättar om platsen. Den yttre miljön innehåller flera rum med olika karaktär och funktion, som alla är mötesplatser. Det är platser för serveringar och verksamheter som flyttar ut, tillfälliga event, spontan aktivitet och lek, vila och sitta och iaktta, upplevelser i solen eller längs vattnet. Miljöerna är tillåtande och tillgängliga, platser för alla. Flera stråk leder igenom industrikärnan med ett flöde av människor som skapar trygghet.

Å-parken och Rudströmska trädgården är de grönskande platserna för möten, aktivitet, vila men också ekologiska funktioner. De viktiga rummen är förbundna med varandra genom de gröna gränderna som i sig är vistelseytor och sociala zoner i grannskapet. Vissa korsningspunkter i gränd-strukturen öppnar sig till små mötesplatser och träffpunkter.

I hela Industrikärnan och utmed stadslivsstråken Kvarnbygatan och Diagonalen hålls bottenvåningarna levande med lokaler för olika verksamheter.

INDUSTRIKÄRNANS YTTRE MILJÖ

- Karaktärsbärande och centralt samlande
- Mångfunktionellt och flexibelt
- Besöksmål och vardagsnära
- Historiepromenad utmed ån och genom området

PARKER OCH PLATSER

- Å-parken – tillgängligt och mångsidigt
- Rudströmska parken med Stenladan – identitetsskapande trädgårdskaraktär
- Småplatser och gröna gränder – vardagsrum i grannskapet

KVARTEREN

- Skyddade innergårdar för vistelse och gemenskap
- Lokaler i utvalda bottenvåningar
- Omsorg om gestaltning och belysning bidrar till trygga gaturum

SHOPS & STUDIOS
Cafe

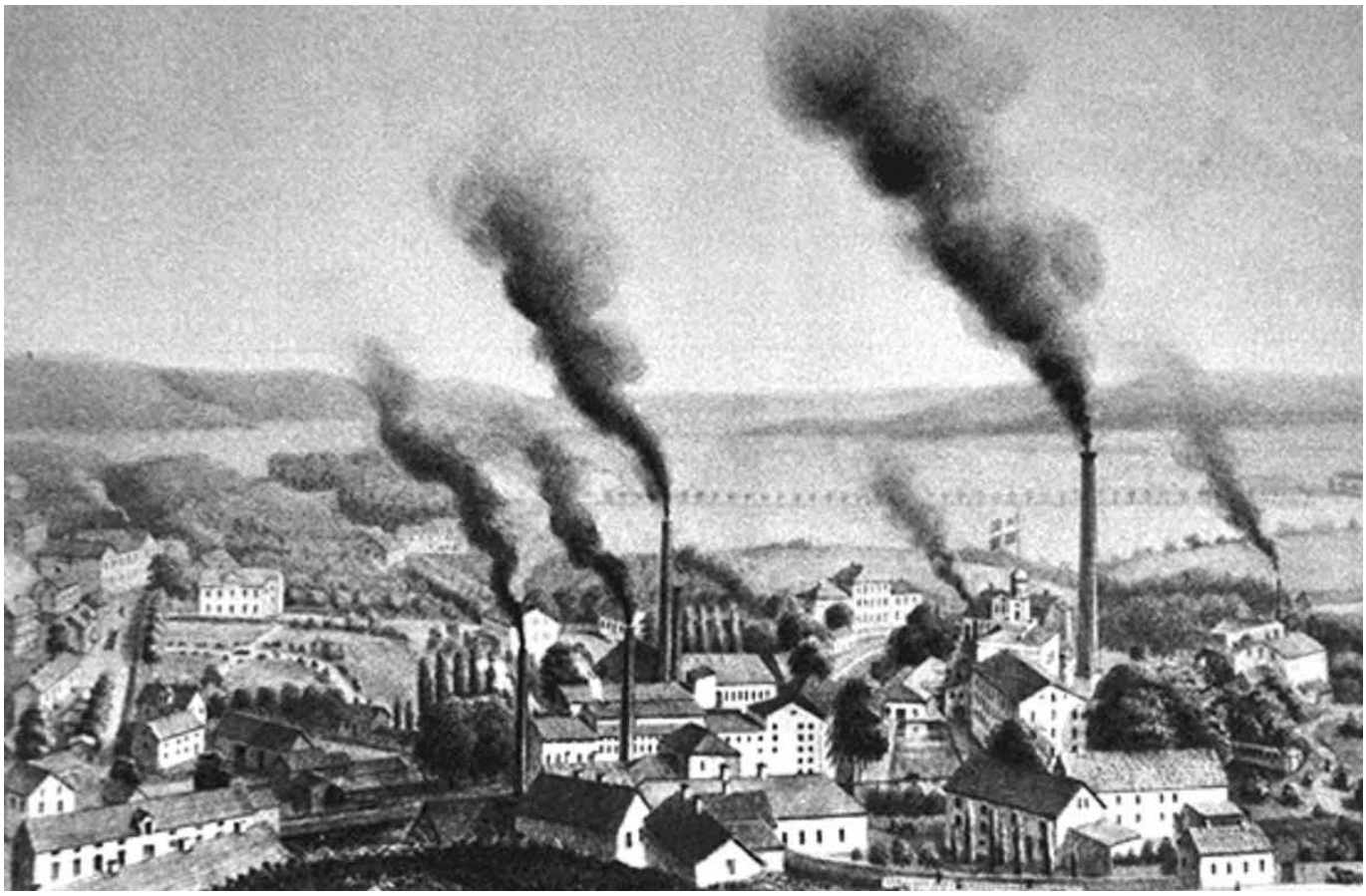

Arkivbild (Rosendahls fabriker från 1870-talet. Litografi ur "Sveriges industriella etablissementer") - Mölndals stadsmuseum

Forsåker har en spännande historia som sträcker sig tillbaka till 1500-talet. I mer än 300 år har området varit synonymt med framgångsrik pappersproduktion. I slutet av 1800-talet sysselsatte bruket över 1200 personer och mer än hälften av Sveriges papperstillverkning skedde här. Forsåker var ett eget litet samhälle med arbetarbostäder, affärer, odlingar, skolor och sjukhus.

1500 - 1600-TAL

- Forsåkerby som bestod av fyra gårdar. Den största gården fick tidigt kunglig glans när den skänktes till Erik XIV's dotter Virgina.
- Områdets första pappersbruk grundades 1653. Utvecklingen börjar när bokbindaren Thomas Kuhn tröttnar på de giriga göteborgska köpmännens priser på importerat papper och inser fördelarna med att börja producera papper nära forsen. Allt fler människor dras till området och Forsebron byggs 1678.

1700 – 1800-TAL

- Korndals pappersbruk bildas 1763. Drygt hundra år senare när affärsmannen David Otto Francke, tar över verksamheten och runt 1850 blomstrar här en av Europas största pappersindustrier som med avancerad teknik sysselsätter närmare 1200 anställda. Mer än hälften av Sveriges papperstillverkning skedde här. Forsåker var ett eget litet samhälle. Bruksandan återges i många berättelser och här blev man som anställd omhändertagen i såväl goda som utsatta tider.
- I slutet av 1800-talet tar familjen Wallenberg över pappersbruket och byter namn till Aktiebolaget Papyrus. Bruket var en av kronjuvelerna i Wallenbergs växande industriportfölj under närmare 100 år. Många levande berättelser finns från denna tid.

1900 – 2000-TAL

- I slutet av 1900-talet sålde Wallenberg bruket och därefter bytte det både namn och ägare ett flertal gånger. Från att ha tillverkat många olika sorters papper, gick utvecklingen mot att specialisera sig på ett fåtal produkter bl a specialkartong och de färgade papprena under namnet Colorit. Under tidigt 1900-tal innehöll området även en mycket omfattande odling och fruktträdgård.
- Klippan AB köpte verksamheten år 2002 men lyckades inte få företaget på fötter. 2006 sätts verksamheten i konkurs och pappersproduktionen i Mölndal läggs ner för gott. Marken köptes senare av Mölndals stad och 2011 startades utvecklingen av Forsåker som ny stadsdel under ledning av det kommunala bolaget Mölndala Fastighets AB.

Arkivbild (Utsikt över pappersbruket Papyrus fabriksområde i Mölndal, 11/8 1955.) - Mölndals stadsmuseum

Exempel på mönster från Papyrus serie Fantasipapper.

Arkivbild (Kvinnor i arbete med att sortera papper i sorter-salen, byggnad 18. Astrid Karlsson till höger. Pappersbruket Papyrus i Mölndal, höSten 1970.) - Mölndals stadsmuseum

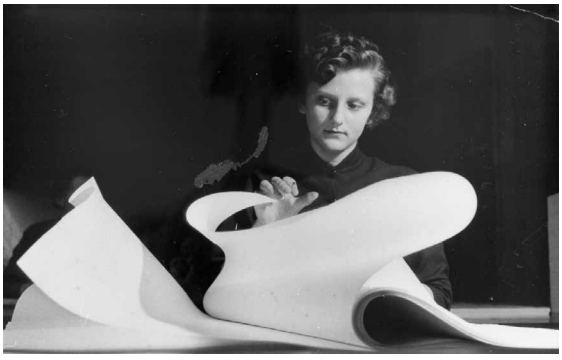

Arkivbild (Porträtt av en kvinna som sorterar papper på Papyrus i Mölndal på 1950-Mölndals stadsmuseum

Arkivbild (Man vid pappersmaskin 5 i byggnad 10) - Mölndals stadsmuseum

Arkivbild (Mölndalsån inom Papyrus fabriksområde vid byggnaden nr 19. Pappersbruket Papyrus i Mölndal, 23/1 1962.) - Mölndals stadsmuseum

BEFINTLIGA BYGGNADER

INDUSTRIKÄRNAN

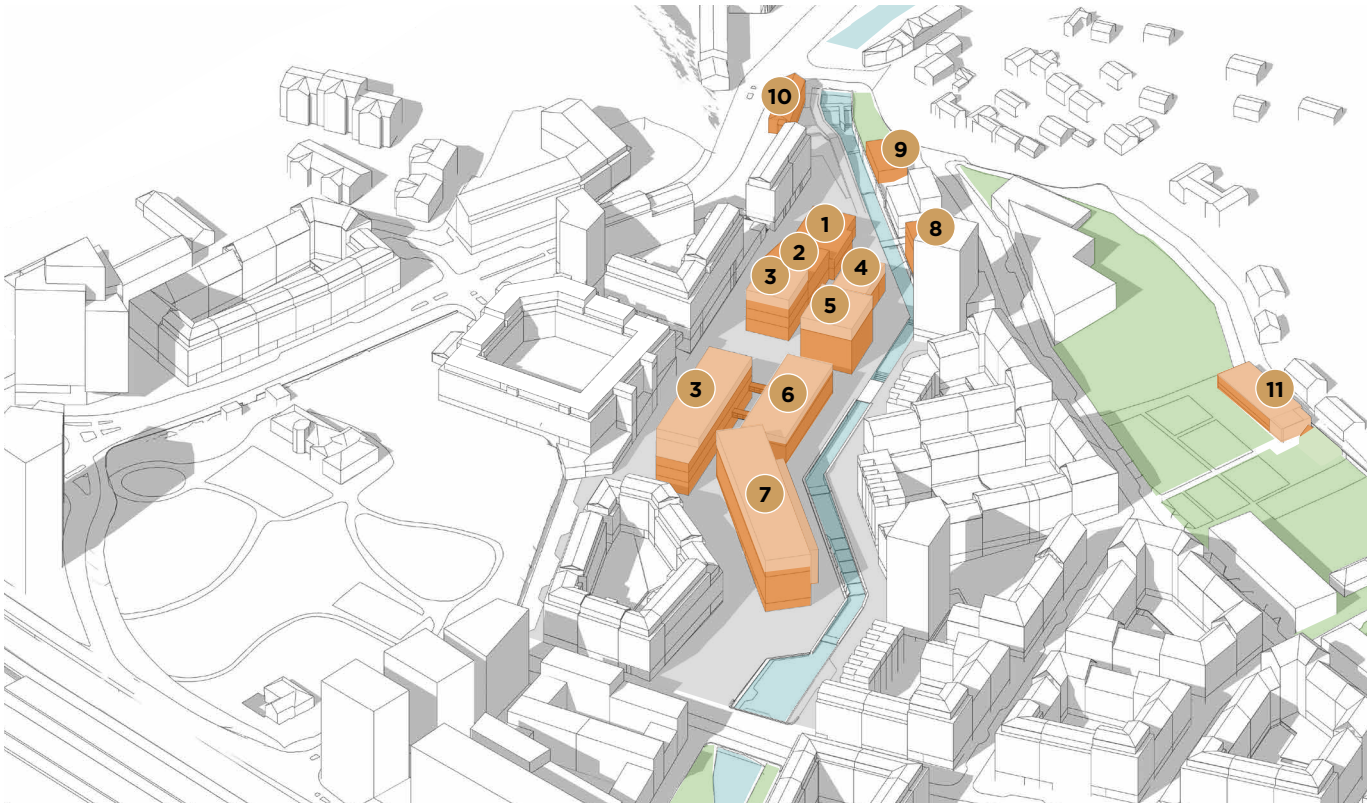

1. **Byggnad 2** Tegelbyggnad med karakteristiskt valmat tak, uppförd i slutet av 1800-talet. Byggnaden är sammanbyggd med byggnad 4.

2. **Byggnad 4** Tegelbyggnad uppförd på slutet av 1800-talet som holländeri. Byggnaden är sammanbyggd med byggnad 2 och byggnad 10.

3. **Byggnad 10** Tegelbyggnad uppförd på slutet av 1800-talet som pappersmaskinhall.

4. **Byggnad 13** Putsad byggnad med stora spröjsade järnfönster, uppförd 1948 som turbinhall för vattenkraft.

5. **Byggnad 14** Betongbyggnad med stora spröjsade trådglasfönster, uppförd 1937 som panncentral.

6. **Byggnad 17** Tegelbyggnad uppförd på 1890-talet som kalandarsal och magasin. Byggnaden är sammankopplad med byggnad 10 via två täckta gångbroar på plan 2.

7. **Byggnad 18** Tegelbyggnad med karakteristiska spröjsade fönster i gjutjärn. Uppförd på 1910-talet som kromofabrik och sortersal.

8. **Byggnad 16** Betongstensbyggnad, uppförd runt 1937 som sileri och träsliperi. Byggnad 40-41 är idag hopbyggda med byggnad 16 men rivs till förmån för vägdragningen av nya Skolgatan.

9. **Byggnad 217** Träbyggnad med karakteristiskt valmat tak. Uppfördes 1915 som intressekontor, byggdes om till gymnastiksal 1934. Byggnaden får rivas och byggas upp på nytt med samma karaktär.

10. **Byggnad 213** Putsad byggnad, uppförd 1856. Byggnaden har haft många användningsområden såsom holländri, bank, kontor och bostäder. Byggnaden är totalrenoverad under 2018/2019 och MFAB har idag sitt kontor i denna byggnad.

11. **Stenladan** Naturstensbyggnad i souterräng, uppförandet är svårdaterat men senast på 1800-talet som ekonomibyggnad och stall till Kronogården.

Byggnad 18

Byggnad 2

Industrimiljön i Forsåkers bruksområde representerar den långa kontinuiteten av papperstillverkning som funnits vid Mölndalsfallen. Fram till slutet av 1800-talet var fabriksområdet relativt utspritt. Området har sedan dess förtätats och bebyggelsen koncentrerats kring ån vilket skapat den täta, industriella karaktär som, trots rivningar, präglar området idag. Den bevarade industribebyggelsen i området sträcker sig över en lång tidsperiod och speglar på så vis olika epoker i områdets industrihistoriska utveckling.

Den tidiga industriarkitekturen visar på omsorgsfulla detaljer i exempelvis murade fönsterbågar och fönstersprös i gjutjärn. Under åren har byggnaderna utvecklats med verksamheten och resultatet ser vi i en osentimental blandning av arkitektur, fasadkompletteringar och sammanlänkningar av byggnader.

De befintliga byggnadernas kulturhistoriska värde och byggnadstekniska status har utretts. Bevarande regleras i detaljplanen. Den tekniska statusen på byggnaderna varierar vilket medför att vissa byggnader kommer kunna återskapas och andra kommer behöva kompletteras med nya delar. Grundprincipen är att stommarna inte får rivas och att den industriella karaktären inte får förvanskas.

Byggnad 10

Portar och öppningar

Valv och tegelarbeten

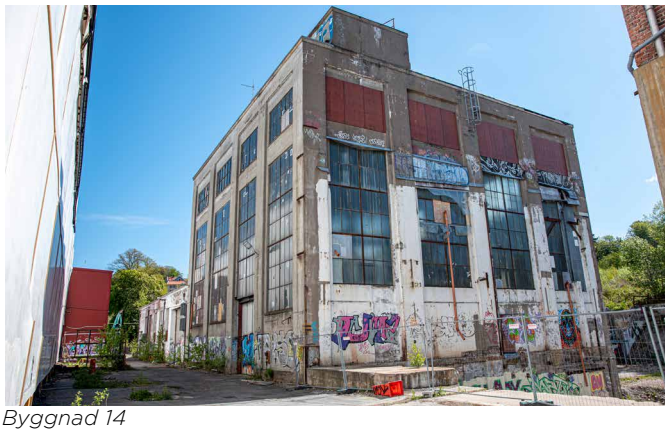

Byggnad 14

Fönstersprös i gjutjärn, byggnad 18

Valv i byggnad 17

INDUSTRIKÄRNANS FRAMTIDA VISION

Industrikärnan är ett nyckelprojekt i utvecklingen av stadsdelen Forsåker. Att skapa en mötesplats och väcka de gamla industribyggnaderna till liv kräver en alldeles särskild insats. Målet är att Industrikärnan ska bli en destination för Mölndal och Västsverige.

En destination i Forsåker är en plats som levandegörs av mötet mellan historia och nya idéer i inspirerande miljöer. Konceptet för Industrikärnan bygger på en kreativ och skapande profil som kompletterar Mölndals Innerstad.

För att utveckla platsen på ett långsiktigt hållbart sätt både socialt, ekonomiskt och grönt behöver platsen fyllas med både spetsverksamheter och ett basinnehåll som gör att den fungerar kommersiellt 365 dagar om året. Basen utgör grunden och skapar förutsättningarna för att etablera en spets av ett unikt innehåll som lockar besökare till Forsåker. Spetsen är inte lika ekonomiskt stabil som basen, därför är det viktigt att platsen utvecklas med rätt balans i den framtida hyresgästmixen.

I spetsen finns etableringar som ska locka och möta besökarna så som så som restauranger, dans, kultur och kreativa näringar. I basen finns bland annat kontor, service , bostäder och bra kommunikationer.

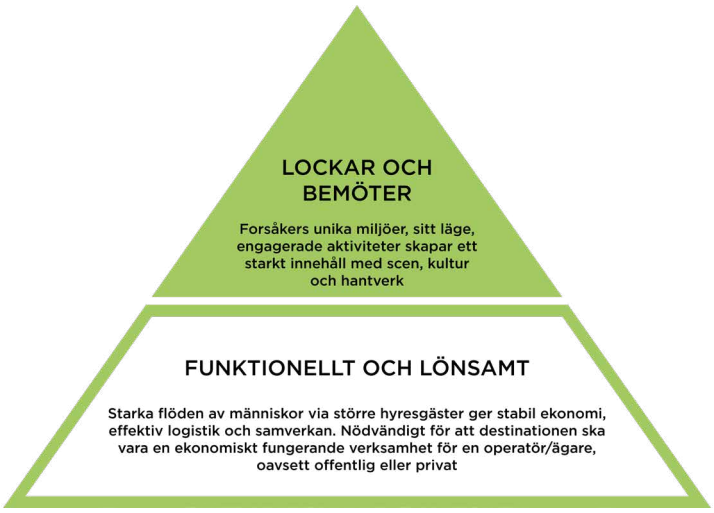

Exempelbild rättigheter saknas

MATRUM
Industrikärnans fantastiska miljöer är som gjorda för restauranger och matuppelvelser. Här finns plats för passionerade matkreatörer inom såväl take-away, fika, lunch och tema- och upplevelserestauranger. De platta taken i Industrikärnan möjliggör stora takterrasser för både servering och odling av lokala råvaror.

SCENRUM
Dans, musik och andra upplevelser fyller Industrikärnan med stämning och spänning. Såväl inne som ute. Här etableras produktions- och utbildningslokaler för dans och uppträden. Industrikärnan erbjuder flera utemiljöer som möjliggör evenemang, internationella dansfestivaler och mindre uppträdanden.

SKAPARRUM
Kreativt hantverk i en anda av bruks-historia, med kreatörer som vill vara del av en professionellt sammanhang samlade.
Tillsammans attraherar verksamheterna besökare genom att erbjuda både se, prova själva och köpa genuint hantverk och unik design.

INDUSTRIKÄRNANS FRAMTIDA VISION

Visionsbild: Brukstorget Forsåker

Ett besöksmål består av helheten, såväl de invändiga och de utvändiga rummen. Därför är det viktigt att Industrikärnans yttre miljöer görs attraktiva och intressanta så att boende och besökande vill ta sig till platsen och vara där länge. Den yttre miljöns gestaltning innehåller viktiga funktioner som möjliggör och underlättar för evenemang och upplevelser.

Visionsbild: Nytt stråk mellan byggnad 2 och kraftverket

Stadsliv och uteserveringar

Utomhusevenemang

INDUSTRIKÄRNANS YTTRE MILJÖ

Antal torg:	3
Vattentorget:	ca 2300 kvm
Brukstorget:	ca 1300 kvm
Forsetorget:	ca 900 kvm
Entréplatsen:	ca 300 kvm
Rekreativt gångstråk intill vattnet:	ca 740 m
Total uteyta inkl stråk:	17000 kvm

Den yttre miljön är en del av den dynamiska mittpunkten i Forsåker, en central del av visionen om *Kraftkällan*. Det är en speciell plats som bär på industrihistorien och det unika i Forsåkers karaktär. Det blir en mångfunktionell plats, med rum för vardagsliv och besök, event och serveringar, lek och platser att sitta, promenera och umgås. Forsåkers ledord *spänning, liv och harmoni* har präglat mycket av utformningsprinciperna för den yttre miljön som beskrivs på följande sidor.

Marken i dalgångens botten, där befintlig industribebyggelse står är relativt plan. Mölndalsån med forsen har varit grunden för industrins lokalisering och byggnaderna är placerade med en övergripande riktning längs med ån. Från den plana ytan stiger marken markant uppåt åt båda sidor och skapar en tydlig dalgång. Den nya strukturen integrerar industrikärnan som en central del av stadsdelen och öppnar för kopplingar som släpper flöden igenom kärnan.

Industrikärnans yttre miljö utgörs av en torglik markyta, som ett sammanhållande golv, på vilken byggnaderna står. Det blir ett stort samlande golv med korsande stråk. Industribyggnaderna delar in den stora ytan i ett flertal mindre rum.

Rummen formas av byggnadernas placering och Mölndalsåns avgränsning. Flödet genom industrikärnan består främst av gång- och cykeltrafik. Biltrafiken är begränsad till behörig angöringstrafik och varutransporter. Det är möjligt att komma fram till alla entréer med bil för den som måste, men det sker på fotgängarnas villkor. Varutransporter till verksamheterna i Industrikärnan är möjlig men bör ske företrädesvis under bestämda tider på dygnet.

Mölndalsåns väg genom Forsåker skapar identitet och upplevelse. Ån som idag är överbyggd tas fram igen och blir tillgänglig för rekreation och upplevelser. (Se även eget kapitel Mölndalsån)

Industrikärnan utgör en viktigt del av Forsåkers rekreativa och social struktur, med mötesplatser, platser för lek och aktiviteter, historiepromenad, vattenkontakt, stråk och torg.

Industrikärnan kommer också att utvecklas till ett betydande besöksmål som utgörs lika mycket av Industrikärnans byggnader och dess innehåll som av den yttre miljön. Utformningen av miljöerna behöver därför göras med ett tydligt besökarperspektiv och i nära samarbete mellan Mölndals stad och den part som ansvarar för utvecklingen av Industrikärnans befintliga byggnader.

INDUSTRIKÄRNANS YTTRE MILJÖ

EXEMPELILLUSTRATION

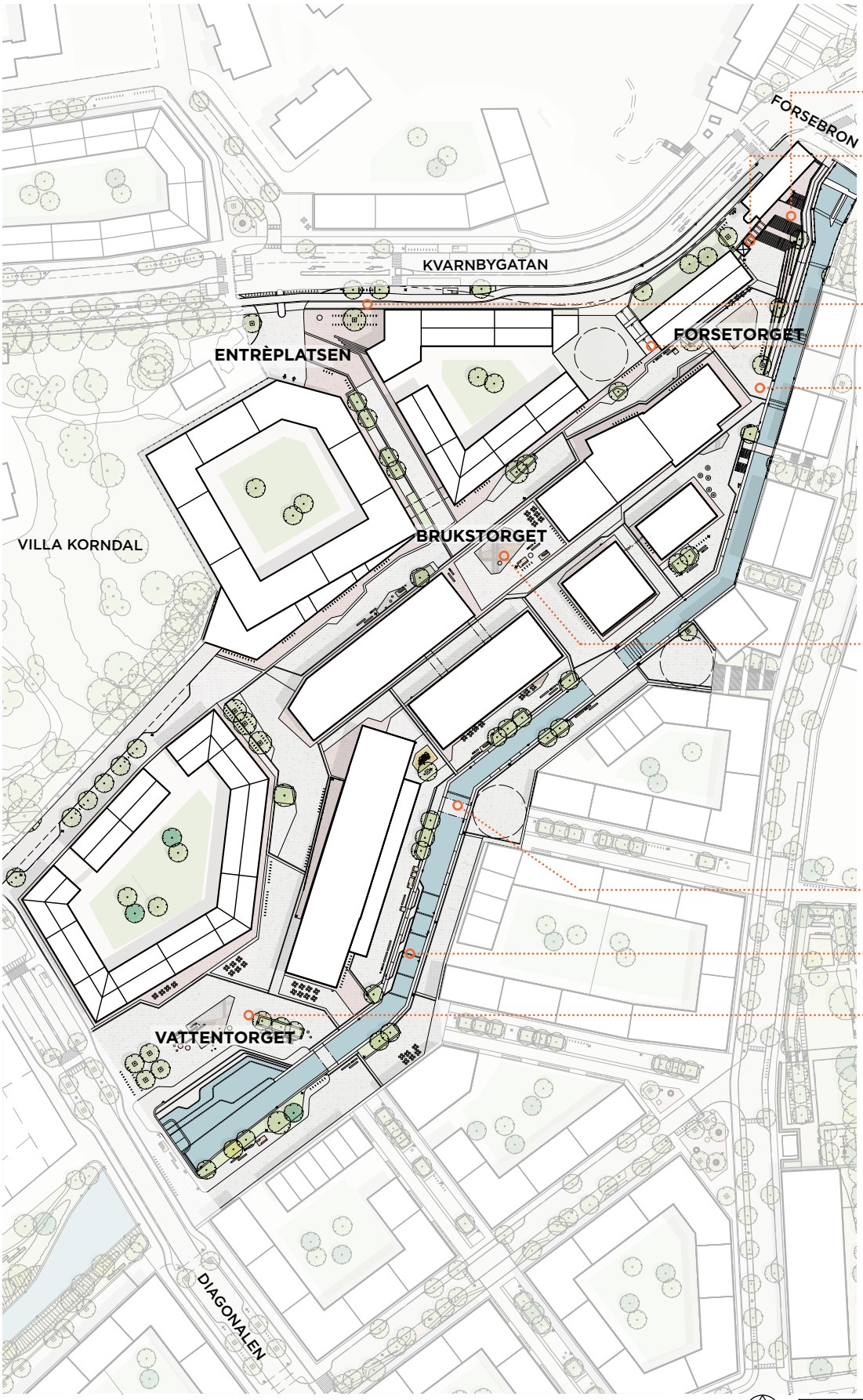

Trappor med rutschkana, ramp och sittgradänger.

Publik hiss mellan Kvarnbygatan och Forsetorget.

Viktig mötesplats och entrépunkt vid Kvarnbygatan.

Trappa som kopplar.

Forsetorget: plats med karaktärsfull kulturmiljö, det brusande vattnet och den ikoniska gaveln på byggnad 02 präglar platsen. Utrymme för evenemang.

Brukstorget: en aktiv plats där verksamheterna runt torget tillåts flöda ut och berika torget med både tillfälliga och mer bestående upplevelser.

Flertalet broar länkar över vattnet.

Trappningar i ån med belysta fall.

Vattentorget: solig plats för möten i Forsåkers mittpunkt. Utrymme för uteserveringar, vattenkontakt med forsen och vattenlek på torget.

Historiepromenad genom området med flera fysiska/digitala stopp.

SKALA 1:2000/A4 80 m

INDUSTRIKÄRNAN SOM HELHET

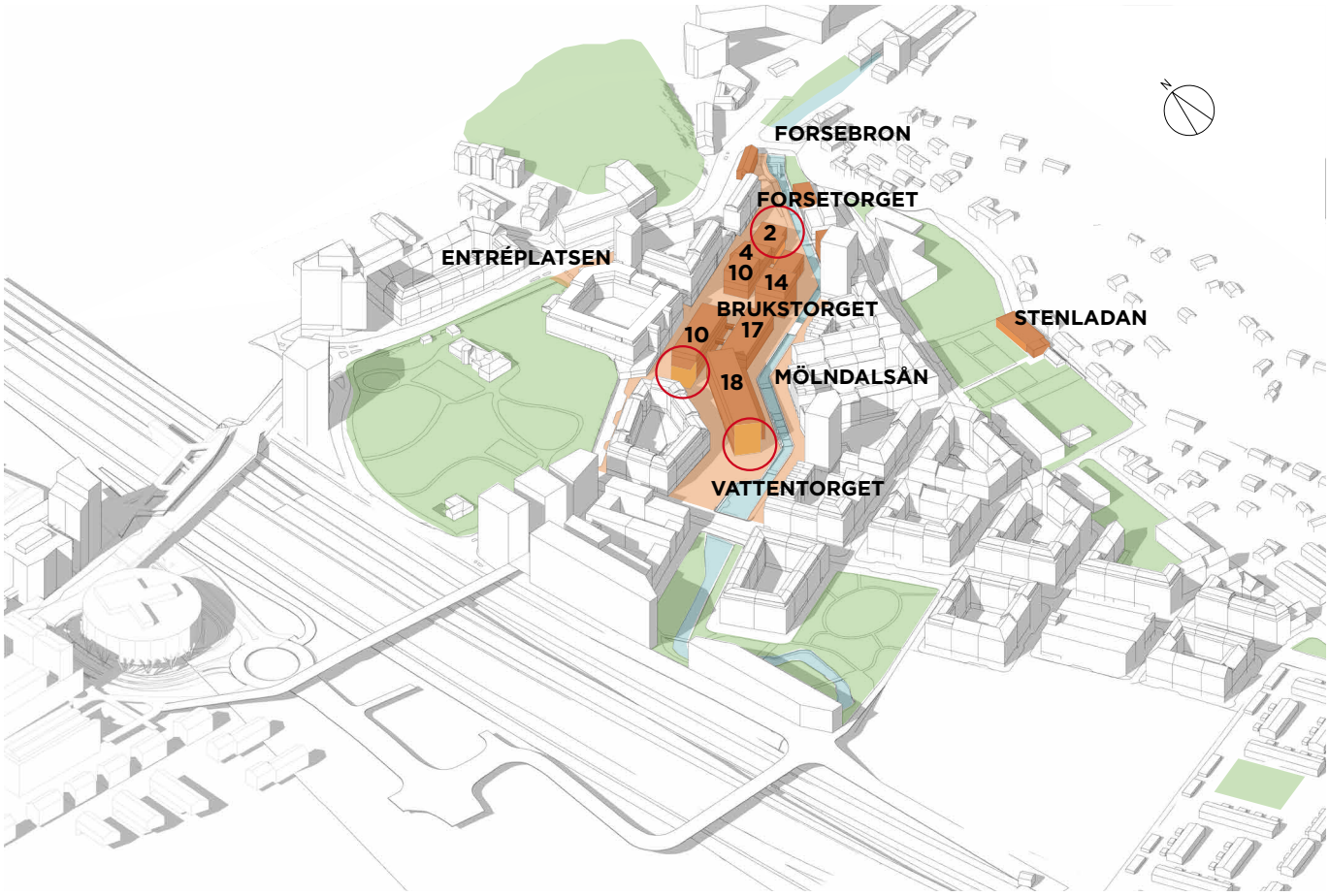

EFFEKTMÅL - ÖVERGRIPANDE FÖR INDUSTRIKÄRNANS UTVECKLING

- Industrikärnan är, både sett till historia och framtid, Forsåkers kraftkälla, inspiration och mittpunkt. Här känner människor stolthet över platsen och dess historia.
- Industrikärnan är starkt karaktärsbärande för hela Forsåker. Känslan av spänning och harmoni möts i en kontrastfull och kreativ upplevelse.
- Industrikärnan utvecklas till ett betydande besöksmål för så väl närboende som långväga besökare. Platsen utgör också en lokal nod i stadsdelen för vardagens möten och funktioner.
- Besöksmålet utgörs lika mycket av Industrikärnans byggnader och dess innehåll som av den yttre miljön. Alla ytor ger möjlighet till ett mångfunktionellt användande.
- Evenemang i Forsåker ska kunna ske på torgen, men kan också spridas längs med stråken. Här genomförs kulturella event så som konserter, dansfestivaler, konsthändelser, spontanteater, filmvisningar och marknader.
- Industrikärnan är en viktigt del av Forsåkers rekreativa och social struktur. Tillåtande, trygg och tillgänglig med många platser som gynnar hälsa och social gemenskap.
- Industrikärnans yttre miljö förstärker identiteten med sin speciella robusta industriella karaktär, som kompletteras med lekfulla och kontrastskapande inslag i gestaltningen.
- I Industrikärnan kan man ta del av berättelser om platsens historia och byggnadernas tidigare funktioner.
- Industrikärnan utvecklas till en levande plats med fokus på hållbar konsumtion och cirkularitet i bevarandet och utvecklingen av de historiska byggnaderna.
- Hela industrikärnan är ett gångfartsområde där gående har företräde. Utformningen möjliggör tillgänglighet för alla på ett tryggt och säkert sätt.
- Restaurangliv och uteserveringar berikar stadslivet och utgör viktiga målpunkter i Industrikärnan.

INDUSTRIKÄRNAN SOM HELHET

Visionsbild: Stråk mellan byggnad 10 och 18

* Stöds av planbestämmelse.

PRINCIPER

- **Karaktär och identitet.** Ta tillvara industrikärnans unika kulturmiljö, karaktär och förstärk Forsåkers varumärke.
- **Tidslager och brokighet**. Framhäv den befintliga bebyggelsens brokighet, variation i skala och material, samt låt den behålla del av sin ruffhet. Tillvarata tidslager och spegla tidigare funktioner. Håll hög arkitektonisk kvalitet i på- och tillbyggnader och låt nya tillägg harmonisera eller kontrastera mot befintliga byggnaders uttryck. *
- **Symbolbyggnder och ikoniska gavlar**. Markerade gavlar är historiebärare och synliga i viktiga siktvinklar. Detta ska beaktas i gestaltning och innehåll. Markering (se föregående sida):
- **Utvalt innehåll.** Strategisk placering av verksamheter som stärker platsens identitet som besöksmål. Tydlig publik karaktär i bottenvåningar för attraktivitet, trygghet och tillgänglighet för alla. *
- **Belysning, möblering, växtlighet och skyltning**. Strategiska delar i att stärka och signalera Industrikärnans unika identitet. Ska ske medvetet, samordnat och med fokus på besökarperspektivet och hållbarhet.
- **Aktivering**. Industrikärnans yttre miljö ska bjuda in till aktivitet och sociala möten, både organiserade och spontana, kommersiella och allmänna. Utvalda ytor skapas för att underlätta för publika events och uteaktiviteter året om.

EXEMPEL

Visionsbild: Vattentorget - samlingspunkten

INDUSTRIKÄRNANS STRÅK

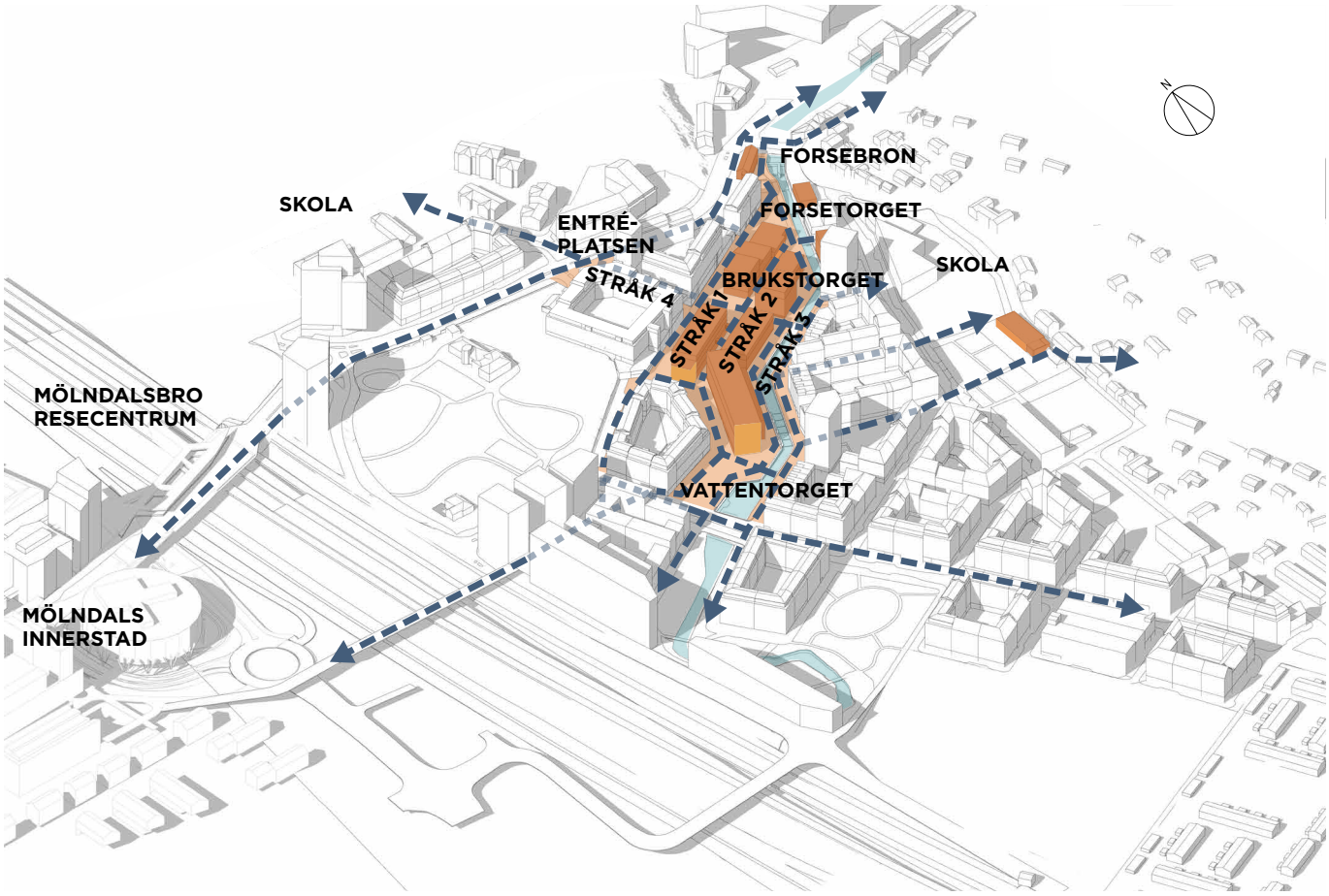

Hela Industrikärnan är ett gångfartsområde där många olika flöden och trafikslag rör sig. Området har fyra huvudstråk, var och ett med sina förutsättningar och funktioner.
Viktiga flöden går till och från Mölndals bro resecentrum och Mölndals Innerstad. Forsåkers norra parkeringsnod och läge för dagligvarubutik ligger centralt i Industrikärnan och genererar flöden till och från omgivande bostadskvarter och arbetsplatser. Lika så genererar skolorna flöde av elever och personal genom Industrikärnan.

EXEMPEL

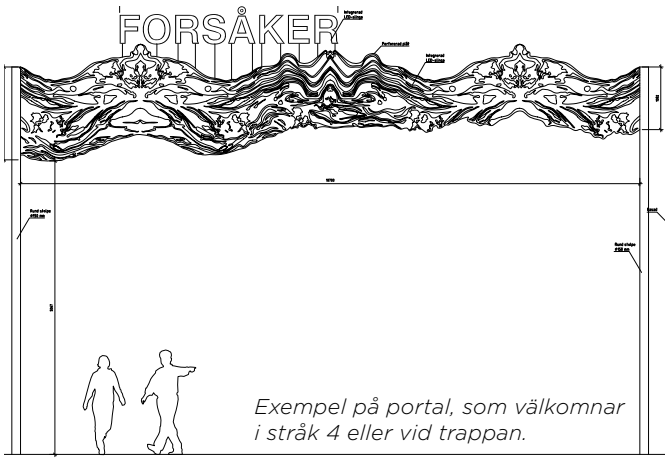

Exempel på portal, som välkomnar i stråk 4 eller vid trappan.

EFFEKTMÅL

- Stråk 1: Det långa raka stråket ger god sikt och koppling mellan Forsetorget och Diagonalen via Brukstorget. Stråkets gestaltning hjälper till att bryta av längden och skapa pauseringar i miljön.

- Stråk 2: Stråket kantas av tegelbyggnader från sent 1800-tal som ger en tät och ombonad upplevelse. Gestaltningen bidrar till ett långsammare tempo och stämningsfull karaktär.

- Stråk 3: Stråket utefter ån där mötet med vattnet skapar upplevelsen. Här finns rikt med sittmöjligheter för vistelse vid vattnet.

- Stråk 4: Stråket utgör länken mellan Kvarnbygatan och Industrikärnan och har en utformning som är tydligt inbjudande. Stråkets lutning ger sikt ner mot Bruktorget och gestaltningen ska bidra till platsens identitet.

- Industrikärnan är tillgänglig för angöring, varutransporter och avfallshantering. Transporter sker på fotgängares villkor och reglerade tider av dygnet. Parkering för boende och besökare sker i parkeringsnoden.

INDUSTRIKÄRNANS TORG

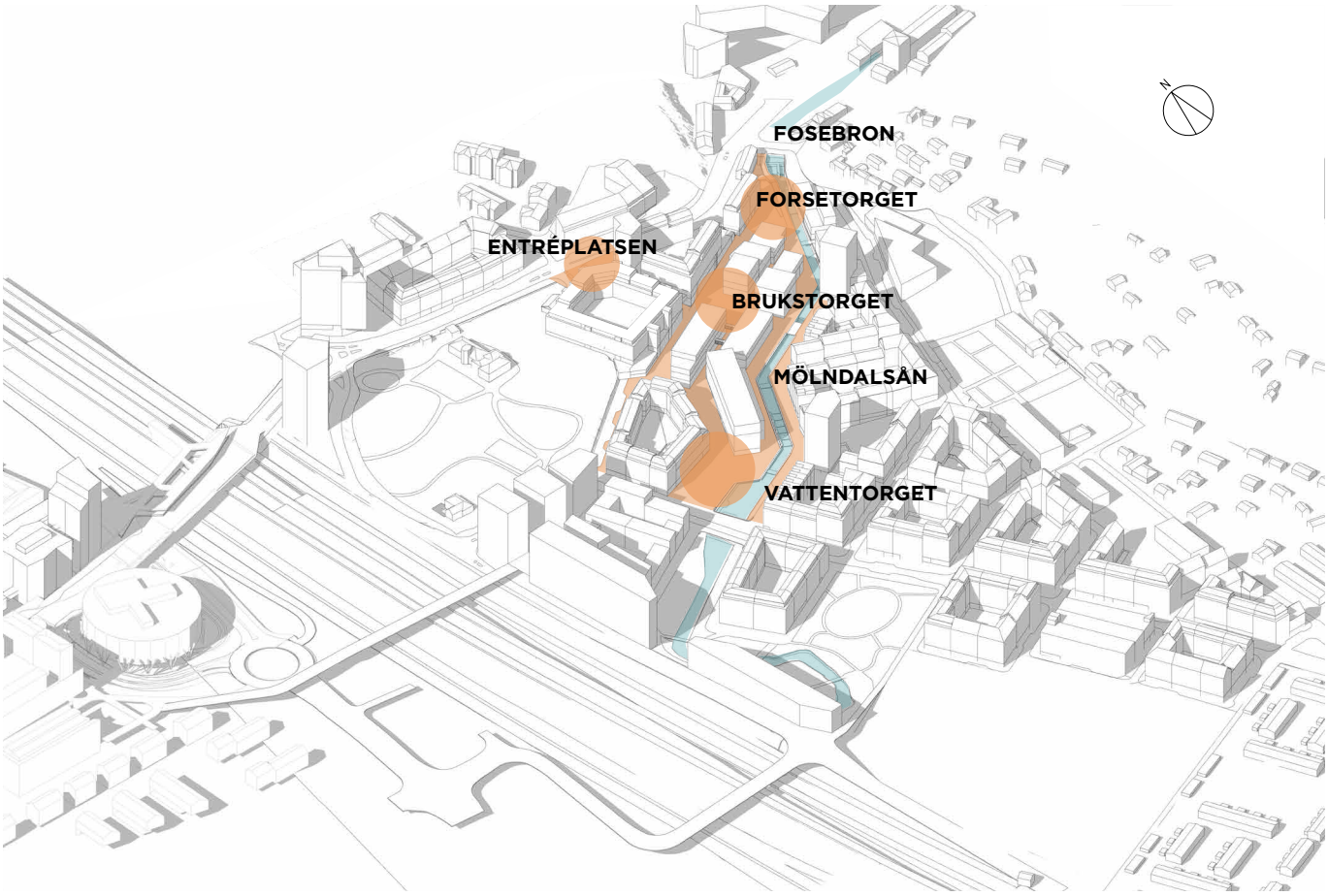

Industrikärnan har tre torg, var och ett med sin roll. Uppifrån Forsebron ges en inbjudande utblick över hela Forsåker och vattnets väg genom området.

Forsetorget omsluts av en fin blandning historiska och nya byggnader och den brusande forsen. Höjdskillnaden mellan torget och bron tas upp av en spännande trapplösning med sittgradänger som kopplar vidare upp mot kulturhistoriska Kvarnbyn.

Brukstorget är centralt beläget i Industrikärnan. Platsen präglas av korsande flödesriktningar och siktlinjer. Karaktärsfulla byggnader som byggnad 10, 14 och 17 ramar in platsen. Brukstorget är en aktiv plats där verksamheterna runt torget tillåts flöda ut och berika torget med både tillfälliga och mer bestående upplevelser.

Vattentorget ligger inbäddat i ett soligt och skyddat läge i hjärtat av Forsåker. Här saktar vattnet ner och inbjuder till vattenkontakt och vistelse. Runt Vattentorget finns publika lokaler och det soliga läget gör det till ett attraktiv restaurangläge med uteserveringar.

EXEMPEL

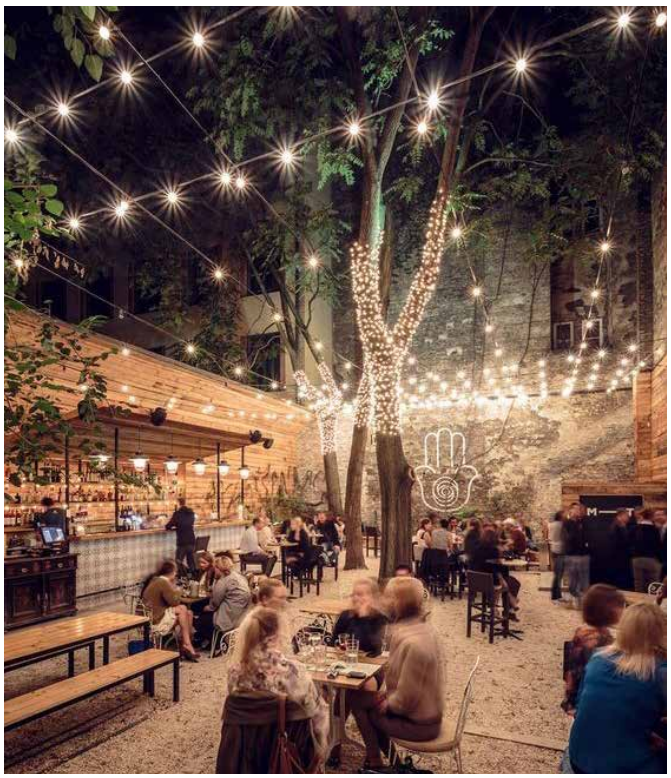

Platser för mat och evenemang

EXEMPEL

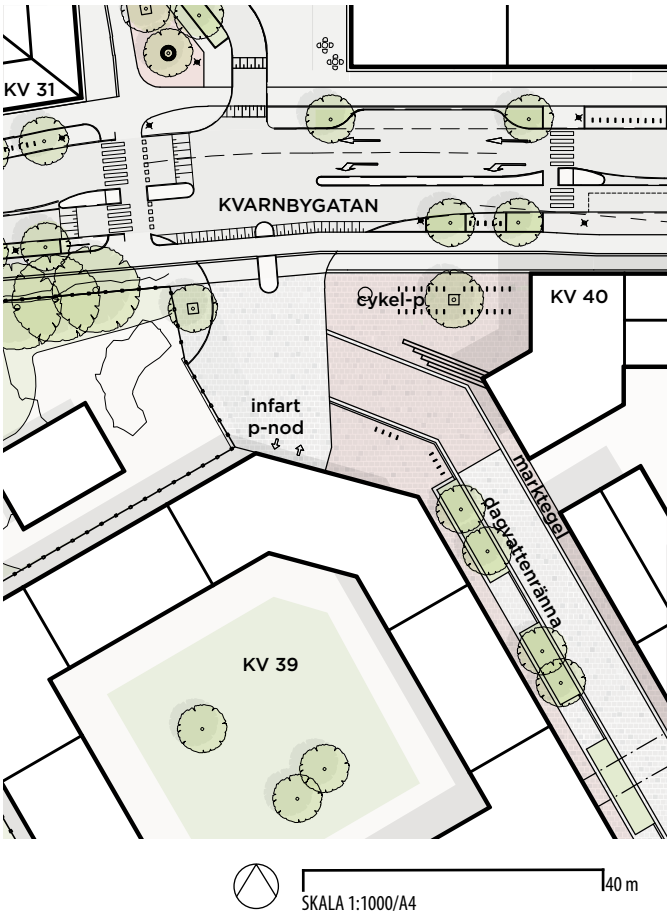

Entréplatsen är ett tydligt blickfång utefter Kvarnbygatan och en viktig entrépunkt för Forsåker och Industrikärnan. Här låg historiskt den stora entrén till pappersbruket som var en viktig samlingsplats.

EFFEKTMÅL

- Entréplatsen vid Kvarnbygatan utgör en viktig instegspunkt för Industrikärnan. Här stämmer man träff! Ett tydligt och utmärkande riktmärke ska finnas här, som man kan referera till och mötas vid.

PRINCIPER

- Entréplatsens markmaterial och möblering är en del av Industrikärnan och följer dess gestaltningsprinciper. Det gäller även körfält för in- och utfart till parkeringsnoden.

- Ett mycket väl synligt riktmärke ska placeras på platsen och gestaltas för att väcka nyfikenhet på och välkomna till Industrikärnan.

EXEMPEL

Titel: Dandy
Konstnär/foto: Inges Idee

Exempelbild, rättigheter saknas

Visionsbild, framtida Entréplatsen vid Kvarnbygatan.

EXEMPEL

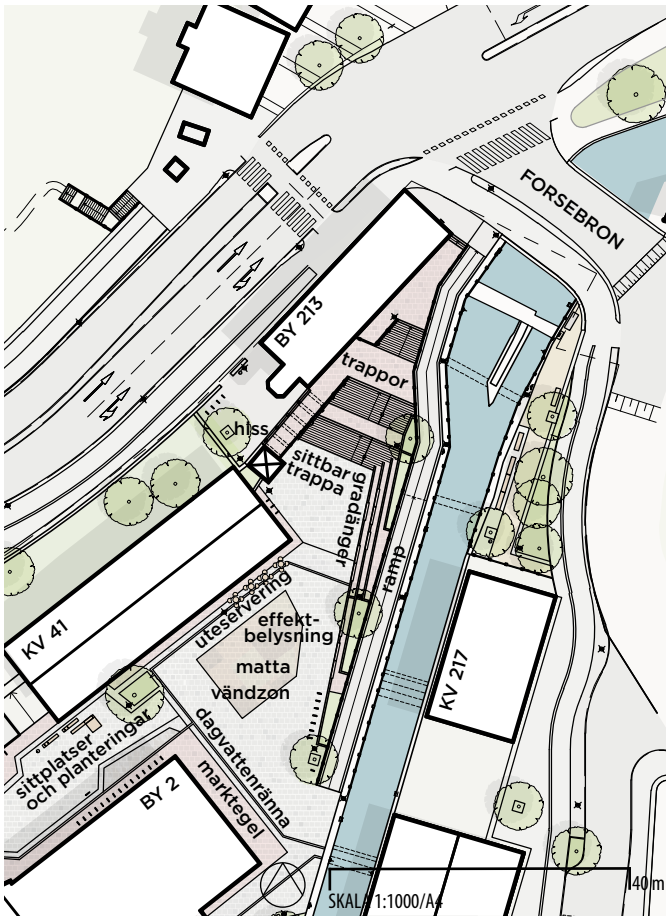

Forsetorget är entrépunkt till Industrikärnan norrifrån. Från Forsebron ges en inbjudande utblick över hela Forsåker och vattnets väg genom området. Torget omsluts av en fin blandning av historiska och nya byggnader och forsen. Höjdskillnaden mot Forsebron tas upp av en spännande trapplösning som kopplar vidare upp mot kulturhistoriska Kvarnbyn.

EFFEKTMÅL

- Torget är en viktig entréplats norrifrån som bidrar till att locka besökare vidare in i Industrikärnan. Välkomnande, tillgänglig och mångfunktionell för vistelse, möten, lek och events.

PRINCIPER

- Från Forsebron kopplar en generös trappa och cykelbar ramp ner mot Forsetorget.
- Trappans södra sida utvidgas till sittbara gradänger, rutschkana och planteringsytor och ger samtidigt funktion av läktarplatser vid en scen eller platser att sitta i solen och titta på de som passerar.
- En publik hiss förbinder tillgängligt och tryggt med Kvarnbygatan.
- Torget utformas för att underlätta för evenemang, så som lättillgänglig el och vatten, platta ytor för scen och förrådsutrymmen.

EXEMPEL

Visionsbild, forsen och Forsetorget.

Rutschkana, Kalbygård Skov, Danmark.

Grönska i trappa, Bilbao, Spanien.

VATTENTORGET

INDUSTRIKÄRNAN

EXEMPEL

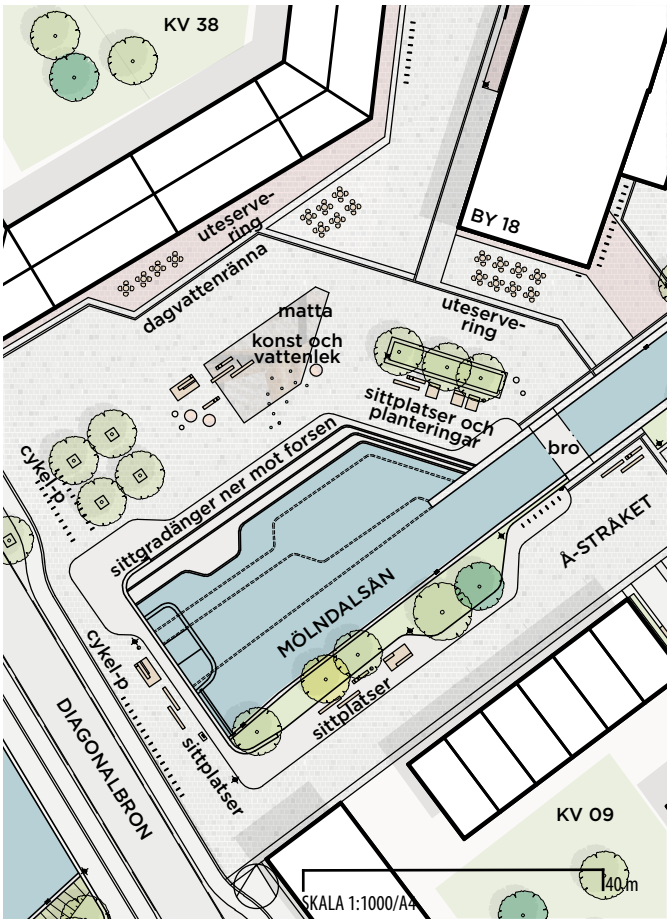

Vattentorget ligger i skärningspunkten mellan Diagonalen och två av stråken genom Industrikärnan vilket ger ett högt flöde av människor. Torget är lätt att hitta och ta sig till. Det är en plats att passera och dröja sig kvar vid varje dag. Runt torget finns publika lokaler och det soliga läget gör det till ett attraktiv restaurangläge med uteserveringar. Samtliga lokaler som vetter mot torget ska ha publika utåtriktade verksamheter i bottenvåningen.

EFFEKTMÅL

- Vattentorget är en viktig målpunkt i Industrikärnan som besöksmål och är en plats där många vill vistas länge. Här dominerar upplevelsen av vattnet.

PRINCIPER

- Det är inbjudande att ”doppa fötterna” i vattnet genom generösa gradängder ner i ån.
- Här finns vattenlek integrerat på torget och generöst med sittmöjligheter
- Planteringar och träd i grupper ger lä och upplevelse av grönska.
- Uteserveringar är ett viktigt inslag på torget och utformningen av platsen ska ge goda förutsättningar för dessa.

EXEMPEL

Visionbild , Vattentorget

EXEMPEL

Torgmiljö, Eskilstuna

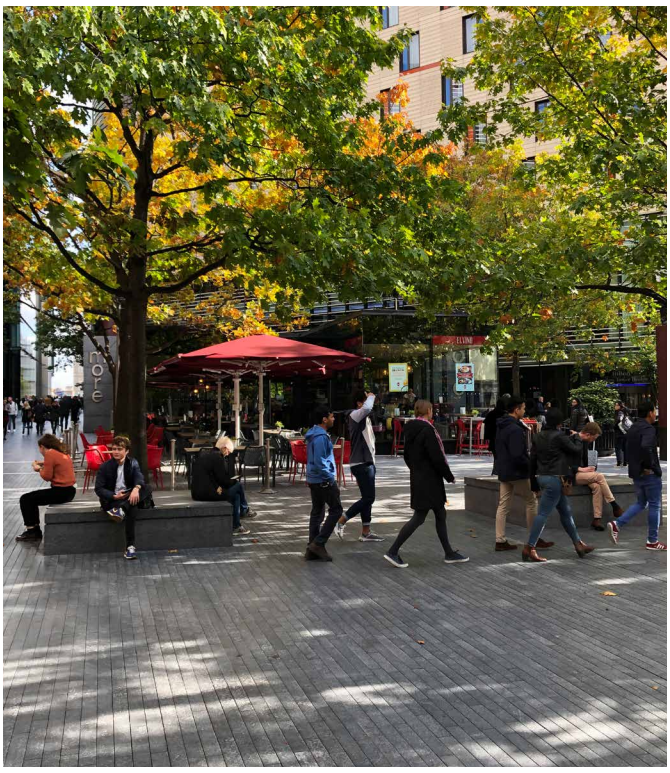

Servering ute och inne
Foto: No Revisions,Unsplash.com

Vattenlek
Foto: Miguel Angel Moya Perona, Unsplash.com

EXEMPEL

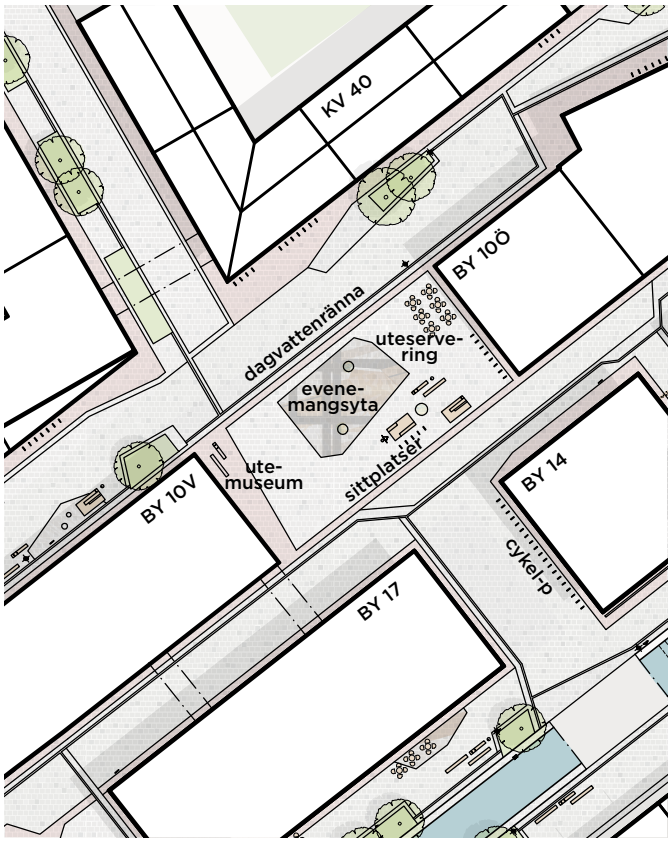

SKALA 1:1000/A4 40 m

Brukstorget är centralt beläget i Industrikärnan. Platsen präglas av korsande flödesriktningar och siktlinjer. Karaktärsfulla byggnader som byggnad 10, 14 och 17 ramar in platsen.

EFFEKTMÅL

- Brukstorget är en central plats där det händer! Verksamheterna runt torget tillåts flöda ut och berika torget med både tillfälliga och mer bestående upplevelser, möbleringar och events. Torget väcker nyfikenhet och välkomnar besökare till Industrikärnan.

PRINCIPER

- Platsens behöver vara ett öppet rum för att möjliggöra events och olika typer av aktiviteter. Torget förses med förutsättningar så som lättillgänglig el och vatten och plana ytor för scen.
- Mobil möblering och växtlighet som kan flyttas vid behov.
- Kontrastrik markbeläggning med inslag av återvunnet material från platsen.

EXEMPEL

Visionsbild, Brukstorget

EXEMPEL

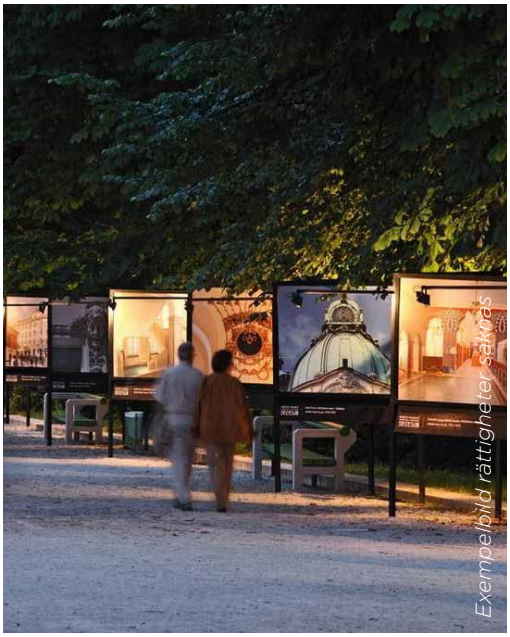

Konst och evenemang flyttar ut

Servering ute

Flyttbar grönska

Dansfestival

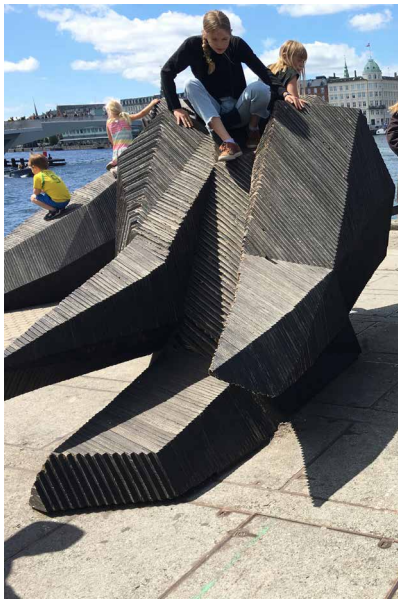

Klättra och leka

Spontan lek

INDUSTRIKÄRNANS LEK OCH AKTIVITET

EXEMPEL

EFFEKTMÅL

- Industrikärnans yttre miljö kompletterar Forsåkers parker som ett stort mångfunktionellt offentligt rum.
- I Industrikärnan finns lekfulla inslag väl fördelade inom området som bidrar till platsens attraktivitet och sociala sammanhållning.

PRINCIPER

- Kan vara antingen specifik utrustning avsedd för lek och aktivitet eller att fast utrustning och möblering utformas med lekfulla inslag.
- Oprogrammerade ytor och platser kan användas flexibelt för spontan lek, sport och tillfälliga arrangemang.
- Barn- och unga inkluderas i referensgrupper i samband med utformning och gestaltning.

EXEMPEL

Exempelbild, rättigheter saknas

Exempelbild, rättigheter saknas

EXEMPEL

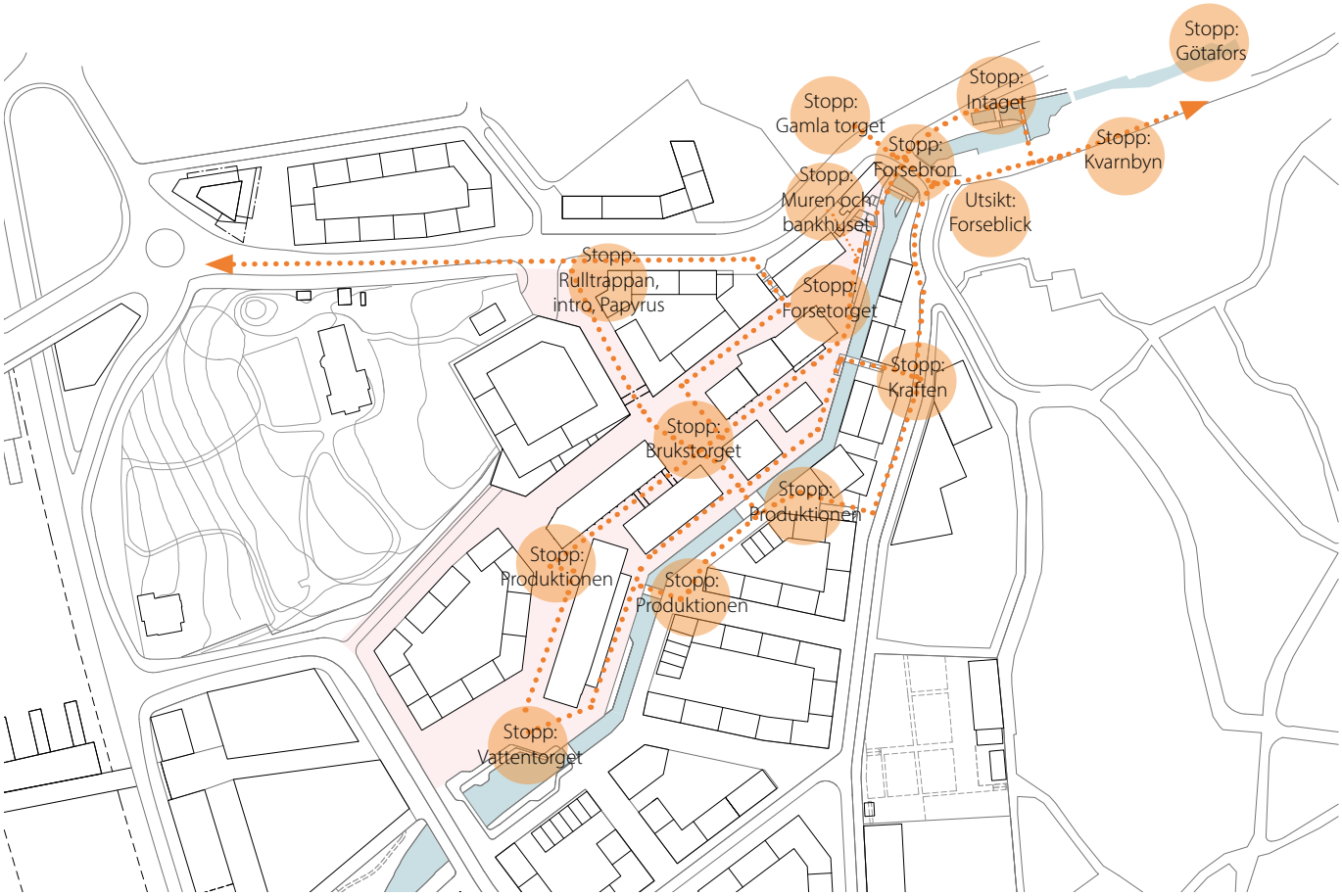

EFFEKTMÅL

- I Industrikärnans yttre miljö ska berättelsen om platsen och de historiska byggnaderna synliggöras för att stärka platsens identitet och bidra till rörelse och social sammanhållning.

PRINCIPER

- En historiepromenad som är allmänt tillgänglig och tydligt utmärkt genom området.
- Historiepromenaden går på allmän platsmark men delar av berättelsen kan synliggöras på byggnader och kvartersmark. Utformas i samverkan med Stadsmuseet och den part som är ansvarig för utvecklingen för Industrikärnans befintliga byggnader.
- Digitala tekniker används i kombination med fysisk synlighet för skyltning.

EXEMPEL

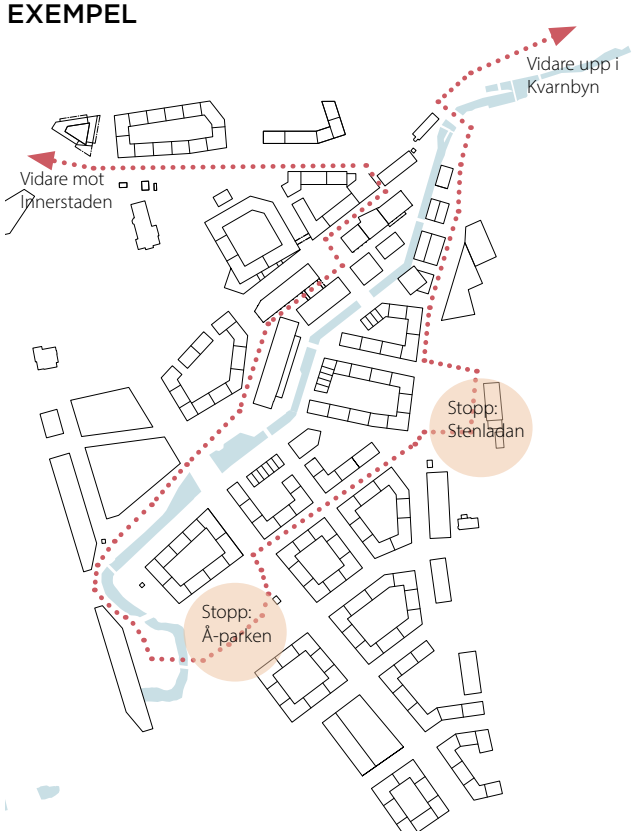

Visionsbild, Industrikärnan med vattenkraftverket byggnad 13 till vänster och byggnad 2, 4, 10 till höger.

INDUSTRIKÄRNANS MARKMATERIAL

EXEMPEL

Ett golv som avspeglar historien

Sågad smågatsten fr tillgänglig gång- och cykelyta

Unikt designade ytor, Vallastaden Linköping

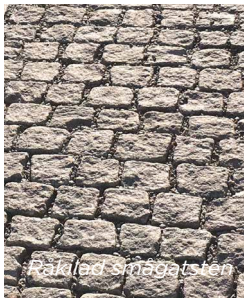
Packlad smågatsten

Marktegel

Gestaltad dagvattenränna.

Tillvarata platsens befintliga material

EFFEKTMÅL

- Markbeläggningen håller samman miljön till en distinkt helhet men tillåter samtidigt unika delar att vara synliga och kontrastera. Industrikärnans karaktär synliggörs också genom en brokighet som visar på återbruk och olika tidslager.
- Industrikärnans mark utförs som ett sammanhängande plan, från fasad till fasad i samma nivå, utan kantsten.
- Marken ska kunna ha en flexibel användning som ändras under veckan eller året, allt från uteserveringar, marknader, event till lek, sittplatser, streetart och tillfällig konst.
- Platsidentiteten stärks av utvalda unikt designade delar.

Plant golv i en nivå

PRINCIPER

- Material i mark, murar, trappor och ramper ska vara av tålig industriell prägel.
- Ytorna frigör sig från fasaderna på ett uttrycksfullt sätt för att skapa liv i ytan. Markmaterial närmast fasad utformas i avvikande material för att markera byggnaderna och skapa liv i markytan.
- Hantering av dagvatten ska gestaltas så att de tillför en upplevelse i markmiljön som stärker platsens historiska identitet.
- Befintliga material från områdets historiska lager ska återbrukas. Inventering av befintliga markmaterial ska tillåtas påverka utformningen.
- Unika platsanpassade mönster läggs med stor omsorg med teman hämtade ut pappersbrukets historia.
- Inslag i markytan som syftar till att markera gräns mellan allmän plats och kvartersmark ska utföras diskret.
- Gestaltningen preciseras ytterligare i ”Programhandling för Industrikärnans yttre miljö”.

INDUSTRIKÄRNANS TRAPPOR OCH BROAR

Trappa
Bro

EFFEKTMÅL

- Industrikärnans trappor och broar är viktiga kopplingspunkter för kärnans flöden, nyttjande och attraktivitet.
- Industrikärnans trappor blir lekfulla och mångfunktionella inslag med både social, funktionella och konstnärliga ambitioner.
- Broarna har en medveten utformning som förstärker upplevelsen av vattnet.

PRINCIPER

- Trappan från Forsebron till Forsetorget har extra dignitet och mångfunktionalitet. Den blir en social plats, en plats att sitta i, som också har infälld grönska och kan fungera som läktare. till torget.
- Räcken och trappor utformas så att de bidrar till platsens identitet.
- Gestaltningen preciseras ytterligare i ”Programhandling för Industrikärnans yttre miljö”.

EXEMPEL

Broar, Simonsland Borås

Vallastaden, Linköping

Belysning i trappa

Marktegel och träinslag i kombination, Hamburg

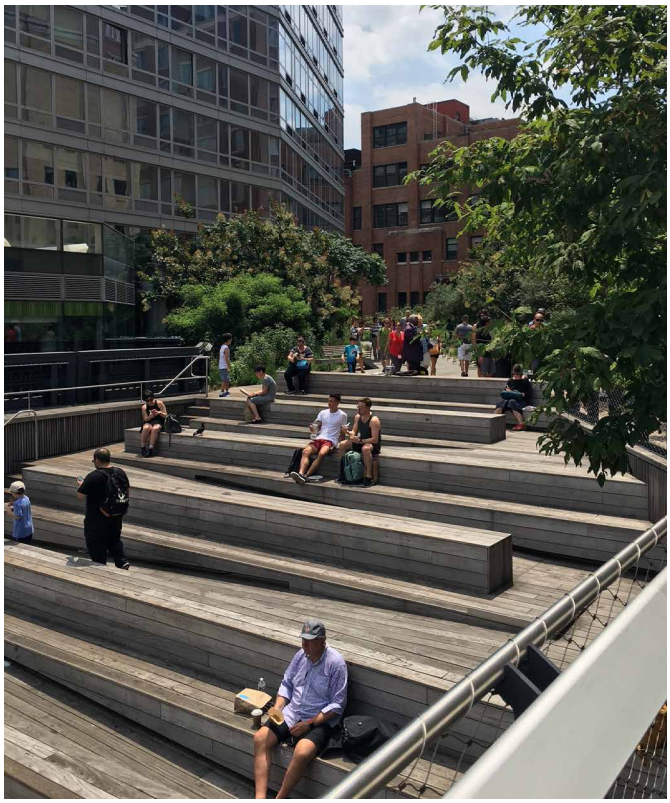

Lutningen blir en plats att sitta, New York

EXEMPEL

Grönska i större grupperingar och oväntade placeringar , Bilbao, Spanien

Exempelbild, rättigheter saknas

Magnolia

Gingko

Grönskan följer längs Industrikärnans stråk

EFFEKTMÅL

- I den hårdgjorda industrimiljön finns växtlighet i form av träd planterade i grupper, robusta marktäckare, buskar och klätterväxter.
- Växtmaterialet i Industrikärnan väljs ut för att samspela med och förhöja den industriella miljön och bidra till Industrikärnan som besöksmål.
- Växtligheten sätts samman för att ge upplevelser under årets alla årstider genom blomning, höstfärger, fruktsättning och vintergrönska.
- Genom sin variation stödjer växtligheten också ekosystemtjänster, skapar ett bättre mikroklimat, sänker temperatur i stadsdelen och ger skugga och lä.

Exempelbild, rättigheter saknas

Tillfälligt placerad grönska, Poznan, Polen

PRINCIPER

- Träd och planteringar med buskar och marktäckare samlas i sammanhållna partier i nedsänkta planteringsbäddar en bit ifrån byggnadernas fasader. Planteringsbäddarna fungerar som fördröjningsmagasin för det uppsamlade dagvattnet.
- Växtmaterialets sammansättning och artval ska vara robust för hållbar drift.
- Exotiskt sammansatt växtval speglar den tidigare internationella verksamheten och 1800-talets växtvurm. Berättelsen om växtvalet ska synliggöras med skyltning.
- Tillfälligt placerad grönska är ett viktigt komplement till den fasta grönskan i Industrikärnan, för att möjliggöra flexibel användning
- Gestaltningen preciseras ytterligare i ”Programhandling

INDUSTRIKÄRNANS MÖBLER OCH BELYSNING

EXEMPEL

Större trämöbler som fungerar som identitetsbyggare för området

Linspänd belysning

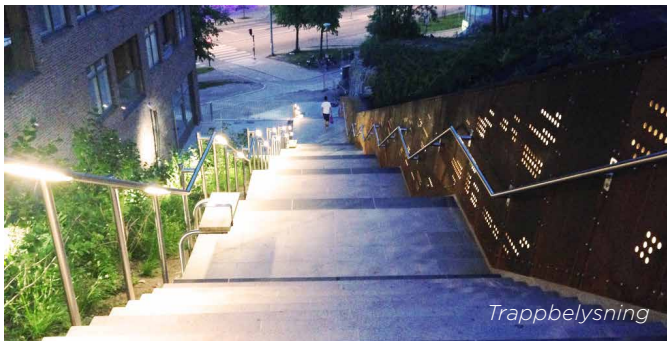
Trappbelysning

Möblering, Johanneberg Science Park

EFFEKTMÅL

- Industrikärnans möblering har en tålig och industriell prägel genom robusta detaljer och gedigna materialval som förstärker platsens identitet.
- Möbler att sitta och umgås på men också till nytta för lek, träning och event.
- Industrikärnan har en god, generell allmänbelysning för trygghet och accentuerade punkter med effektbelysning för spektakulär eller stämningsfull upplevelse.

Effektbelysning

PRINCIPER

- Möblerna är en sammanhängande serie robusta möbler som fungerar som större element samlade i grupper.
- Cykelparkeringar behöver gestaltas medvetet.
- Så väl generell allmänbelysning av gator och gränder, som effektbelysning ska förstärka Industrikärnan som besöksmål.
- Effektbelysning, så väl fast som tillfällig, används för att skapa liv och upplevelser året om.
- Tekniska anläggningar så som transformatorstationer och elskåp ska utföras med omsorgsfull gestaltning i linje med Industrikärnans karaktär alternativt dekoreras med streetart.”
- Gestaltningen preciseras ytterligare i ”Programhandling för Industrikärnans yttre miljö”.

MÖLNDALSÅN MED FORSEN

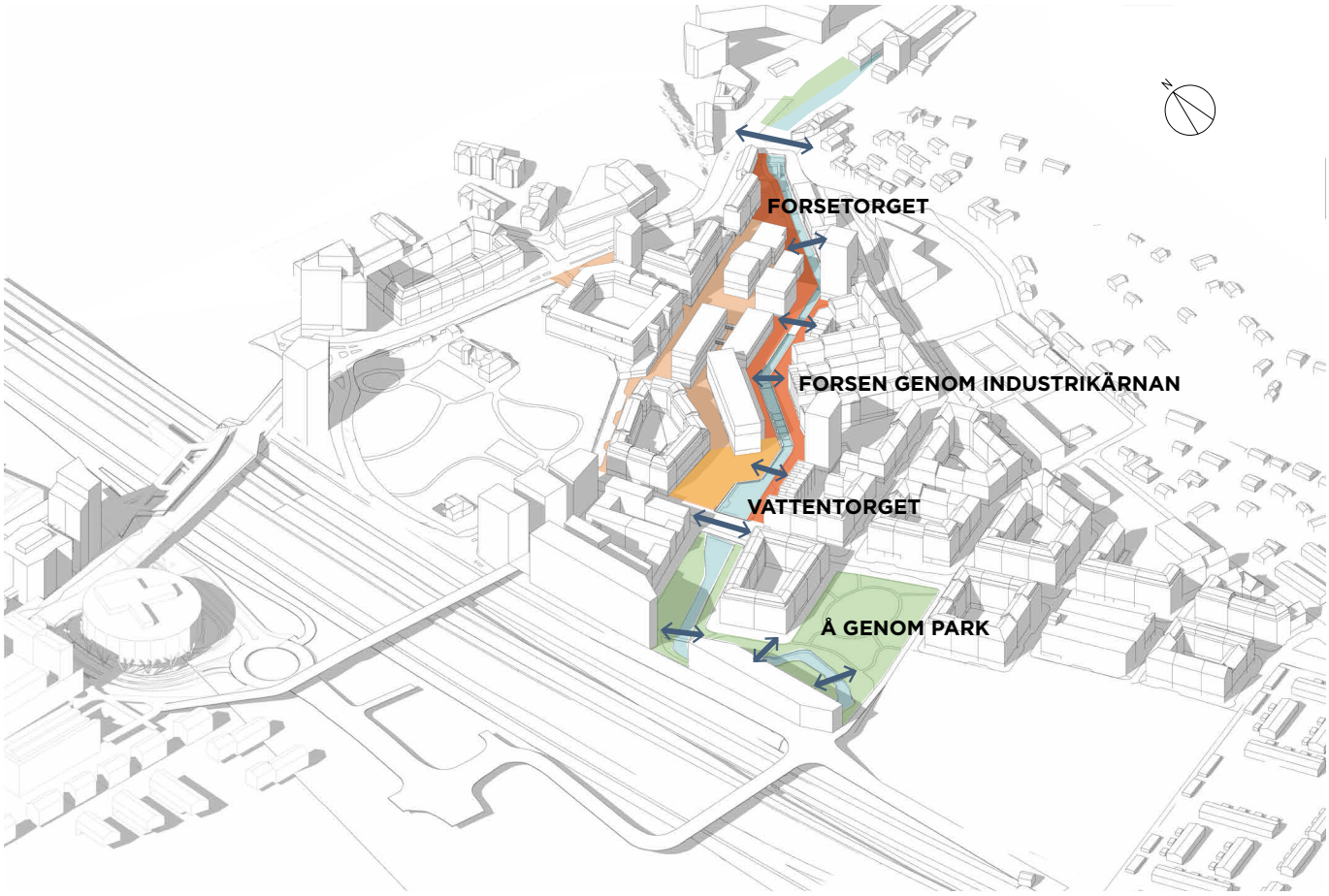

Mölndalsån och forsen är utgångspunkten för platsens historia, utveckling och framväxande stadsmiljö. Den är en stark identitetsbärare och stommen i upplevelsen av Industrikärnans och Forsåkers unika värden. Mötet med ån har två olika karaktärer. I norr är vattnet kraftfullt när det kommer ner från kulturhistoriska Kvarnbyn och passerar under Forsebron in i Forsåker. Det strömmar vidare genom Industrikärnan, som kantas av en historiepromenad och nya kvarter med vattennära boende. För att sedan i söder rinna med ett lugnare och stilla tempo genom parken och omges av en mer naturlik miljö.

Ån är en viktig rekreativ tillgång för såväl boende som besökare i stadsdelen samt för det djur- och växtliv som finns här. Lax och öring har reproduktionsmiljöer i söder och ål har sin vandringsväg genom ån upp till Stensjön.

Energin i ån kommer återigen att tas till vara genom att möjliggöra utvinning av vattenkraft. Målet är att Forsåker ska producera lika mycket hushållsel som området kommer göra av med.

FORSEN SOM IDENTITETSBÄRARE

- Ursprunget till verksamheter, bebyggelse och Mölndal som samhälle
- Kontrast mellan kraftfullt forsande och lugnt slingrande
- Kulturmiljö, upplevelse och mötesplats
- Lokalproducerad vattenkraft

FORSEN GENOM INDUSTRIKÄRNAN OCH NYA KVARTER

- Bebyggelse nära vattnet
- Flera broar och förbindelser över vattnet
- Historiepromenad utmed vattnet
- Gradänger ner i vattnet för att doppa fötterna

Å GENOM PARK

- Ån rinner lugnt genom parken
- Naturlik miljö närmast vattnet för rikare djurliv
- Viktig del av parken och med flera broar som kopplar över vattnet

DJURLIV OCH EKOLOGI

- Ny ålyngelledare för att möjliggöra ålynglens klättring uppströms, byggs in i årännan genom Industrikärnan
- Reproduktionsmiljöer för lax och öring i åns nedre delar
- Utformning och byggnation av vattenmiljöerna regleras i tillstånd från Mark- och miljödomstolen

BEFINTLIGA MILJÖER 2021

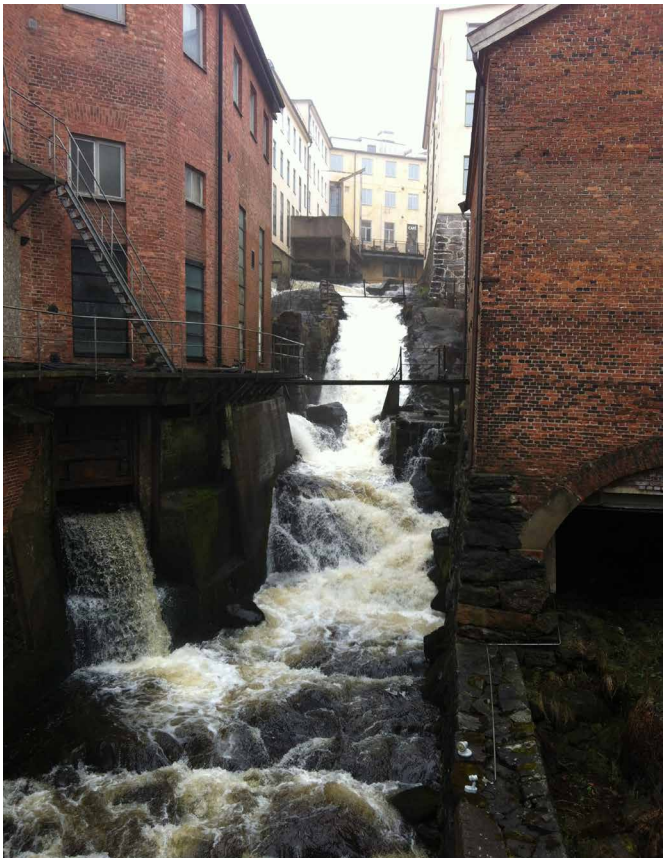

Forsens fall genom intilliggande Kvarnbyn

Ån genom södra Forsåker

Naturstensmur som bevaras

Ån i befintlig ränna som blir helt ny stadsmiljö

Lokal vattenkraft planeras återstartas i byggnad 13 som 1948 uppfördes som turbinhall.

MÖLNDALSÅN GENOM INDUSTRIKÄRNAN

Vattentorget

EFFEKTMÅL

- Forsen och tillhörande miljö är ett unikt stadsrum som utgör både besöksmål och rekreativt området för Forsåker och Mölndal.
- Här vill människor vistas länge och här inbjuds det till att doppa fötterna i vattnet.
- Spännande vattenupplevelser och rikt med sittmöjligheter.

PRINCIPER

- Platser med gradänger ner i vattnet som ger möjlighet att doppa fötterna.
- Utformningen av miljön i och runt ån innehåller inslag av konstnärlig utformning som stärker platsens identitet.
- Gestaltade trappningar i årännan som skapar synliga fall.
- Belysning av åränna, fall, broar, räcken och sittkanter utformas medvetet och ska bidra till Industrikärnan som besöksmål.
- Rikligt med sittmöjligheter längs forsen och sittbar murkant.
- Vegetation i grupper längs vattnet.
- Flera broar som kopplar ihop Industrikärnan och kvarteren.
- Utformning av årännan tar hänsyn till barnens perspektiv och trygghet. Kanter, räcken, vattendjup och vattenhastighet anpassas.
- Ålyngels vandring genom Forsåker till ovanliggande sjöar möjliggörs genom ålyngelledare i årännan. Gestaltningen ska bidra till platsens övergripande upplevelse och till nyfikenhet och förståelse för insatserna.

EXEMPELSKISS VATTENTORGET

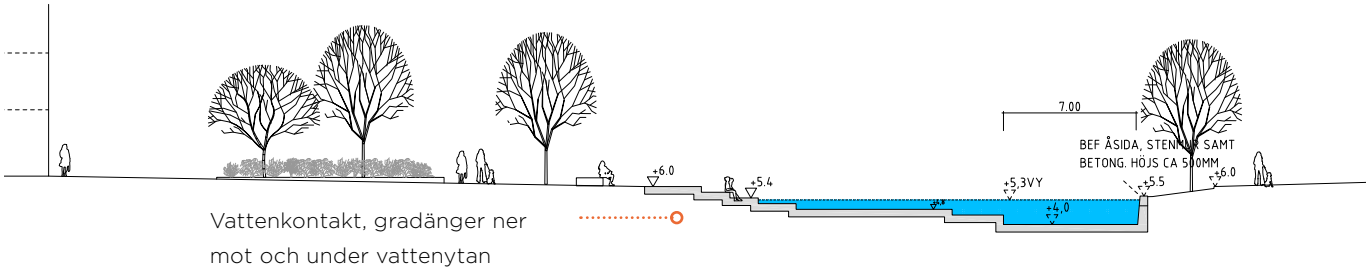

Vattenkontakt, gradänger ner mot och under vattenytan

EXEMPEL

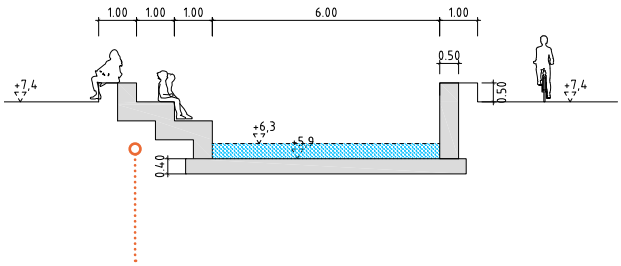

Murkanten mot forsen görs med sittmöjligheter som både ger plats att sitta och titta och doppa fötterna i vattnet

Ramp ned från Forsebron

Tät trappning så vattnet får ett skummande fall

Mur med sittbara kanter

Gångbro av industriell karaktär, med trappor

Plats för kulturhistoriskt objekt

Cykelparkering och sittmöbler

Fallskyddsräcken där fallhöjd är mer än 2 m

Trappning så vattnet får ett fall
Rännor för ålyngelvandring.

Körbar bro

Effektfull belysning på vattnet

Räddningsstegar och livbojar är placerade längs åns kanter

Gångbro av industriell karaktär

Vegetation i grupper som följer ån

Grunt vattendjup ca 0,3 m

Sittbara gradänger med vattenkontakt

Flackare trappning för lugnare fall

Vattenlek

Bro

Sittbara gradänger för nedtrappning mot vattnet - doppa fötterna

Generösa gradänger under vattnet för tryggt vattendjup och skyddsmur som avslut innan bron

Plantering och sittplatser

Diagonalenbron för alla trafikslag

SKALA 1:1500/A4

60 m

MÖLNDALSÅN GENOM Å-PARKEN

EFFEKTMÅL

- Mölndalsån är en betydelsefull del av Forsåkers grönstruktur och är en trygg och välkomnande del av Å-parken.
- Befintlig vildare vegetation bevaras i möjligaste mån närmast utmed ån, för att stärka ekologiska samband, gynna djur- och växtliv och tillföra karaktär till parken.
- Mölndalsåns nedre sträckning utgör god lek- och uppväxtmiljö för öring och lax.

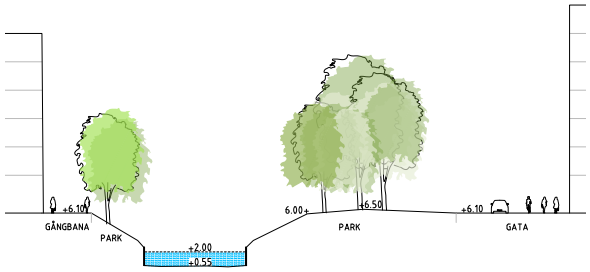

EXEMPELSKISS

MÖLNDALSÅNS GENOM Å-PARKEN

PRINCIPER

- Flera gång- och cykelbroar korsar ån för att underlätta rörelser mellan åns båda sidor.
- Årännans befintliga murar bevaras där så är möjligt. Nya erosionsskydd utfromas liknande befintliga i natursten.
- Ån har branta träd- och buskbevuxna slänter ner mot ån som bidrar med skuggning och naturpräglad miljö för att gynna fisk- och fågelliv.
- Gångvägar, sittplatser och större belysning placeras en bit från vattnet med hänsyn till djurlivet.
- Biotopförbättrande insatser ska utföras i vattenfårans botten och på dess sluttningar.
- Belysningen utmed ån ska bidra till orientering och trygghet och utformas med särskild hänsyn till djurlivet i ån.

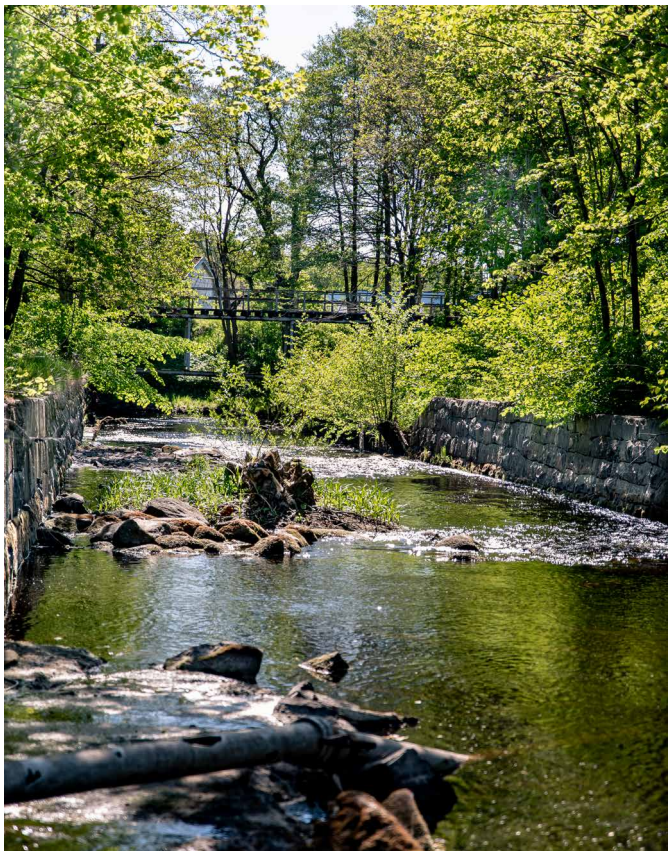

Naturstensmurar i befintlig miljö 2021.

EXEMPEL

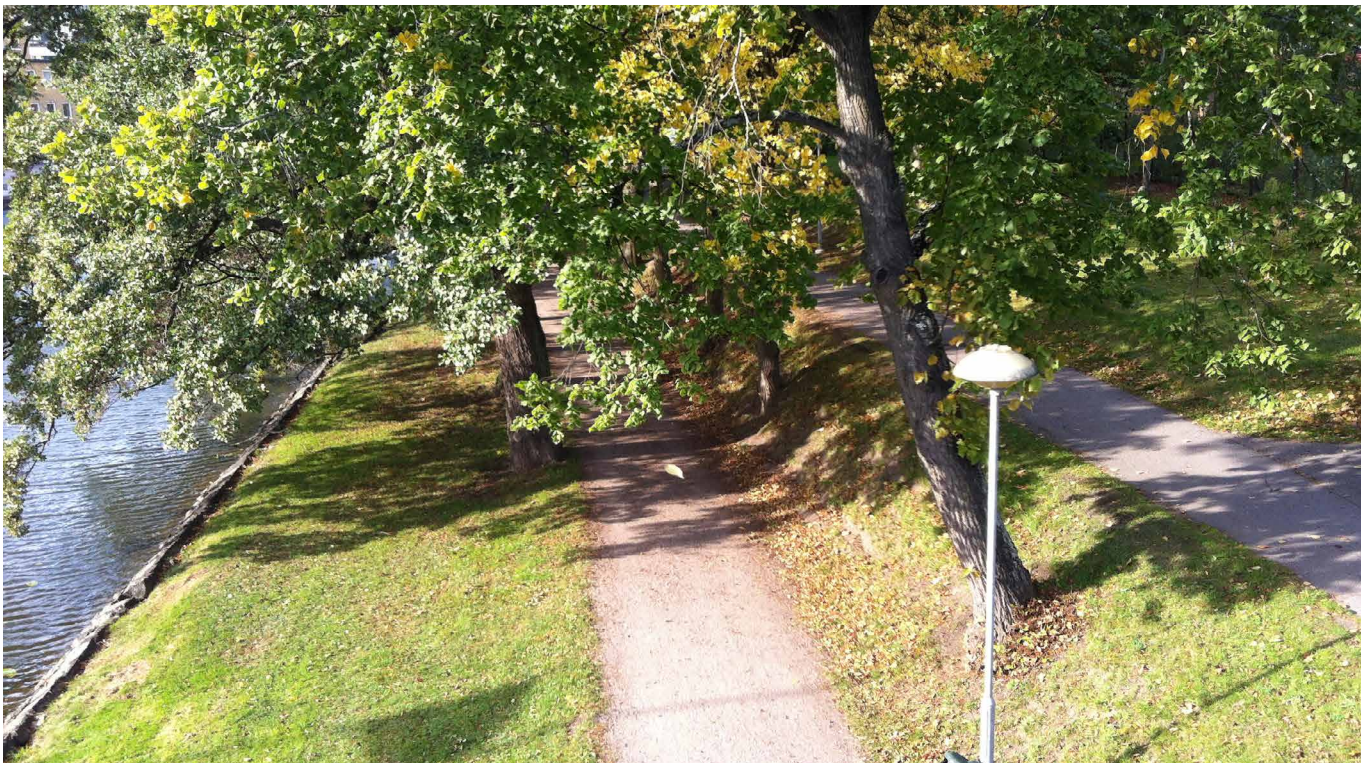

Exempel på gångmiljöer längs Stångån i Linköping

Visionsbild, Entréplatsen vid Kvarnbygatan

BÄRANDE KARAKTÄRSDRAG

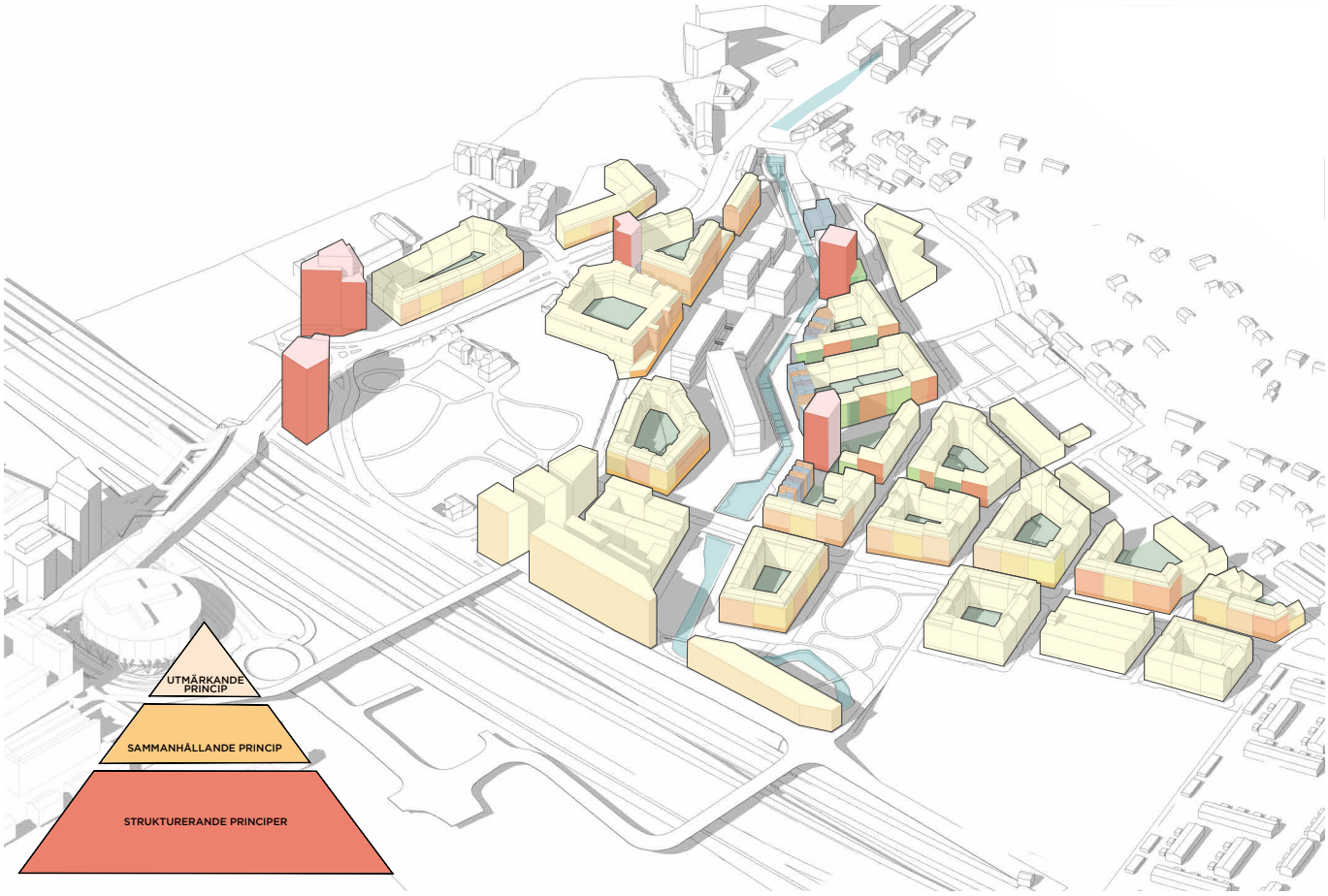

Kvarterens gestaltning är ett viktigt verktyg både för att skapa en god och hållbar stadsmiljö och för att synliggöra och stärka Forsåkers unika platsidentitet ***Kraftkällan***. Utformningen av olika gestaltningsprinciper har, där så varit möjligt, syftat till att förstärka både *spänning* och *harmoni* i stadsdelen. De sammanhållande och särskiljande principerna är två exempel på detta. Grunden ligger i de många strukturerande principerna som på flera sätt skapar förutsättningar för liv i alla dess former i Forsåker. Se mer om Forsåkers vision och ledord på s. 8-9.

Forsåkers läge har tre utmärkande förutsättningar som påverkar stadsdelens och kvarterens gestaltning tydligt. Det centrala läget, inte bara i Mölndal utan också i Göteborgsregionen, Industrikärnan med ån som nod och utgångspunkt för struktur och gestaltning samt den sluttande terrängen.

Den nya bebyggelsen är ordnad i en kvartersstruktur med tydlig uppdelning i offentligt och privat. Det skapar flöden, mötesplatser och folkliv i de samlande offentliga rummen och privata socialt lugnare och avskilda gårdsrum.

Gestaltningen ska sammanfläta många olika perspektiv som behöver samsas i en tät och urban stadsdel som Forsåker.

Ett sätt att sortera Forsåker gestaltningsprinciper är att se dem som tre olika nivåer av en helhet:

Den utmärkande principen gäller alla nya kvarter oavsett läge i strukturen och syftar till att låta varje unikt projekt i Forsåker aktivt bidra till att stärka platsens identitet genom nå spets i något karaktärsskapande uttryck som varje projekt själv väljer. Ett sätt att kunna särskilja sig, skapa kontrastrikedom och spänning inom Forsåker.

Den sammanhållande principen är specifik för Forsåker och gäller alla nya kvarter oavsett läge i strukturen. Syftet är att odla Forsåkers särart och unika identitet samt att hålla samman kontrastrikedomen till en harmonisk helhet.

Grundläggande i botten finns ***de strukturerande principerna.*** Flera av dessa understöds av planbestämmelser i detaljplanen. Det utgör en kvalitetsbas för att uppnå goda stads- och bostadskvaliteter och lägger grunden till Forsåker som en hållbar, attraktiv del av Mölndals stadskärna. Grundläggande principer beskrivs från sidan 60. De omfattar både hur bebyggelsen ska förhålla sig till det stråk det vänder sig emot, se illustrationen till höger, och andra delar som rör gårdar, grönbestämmelser, balkonger och burspråk.

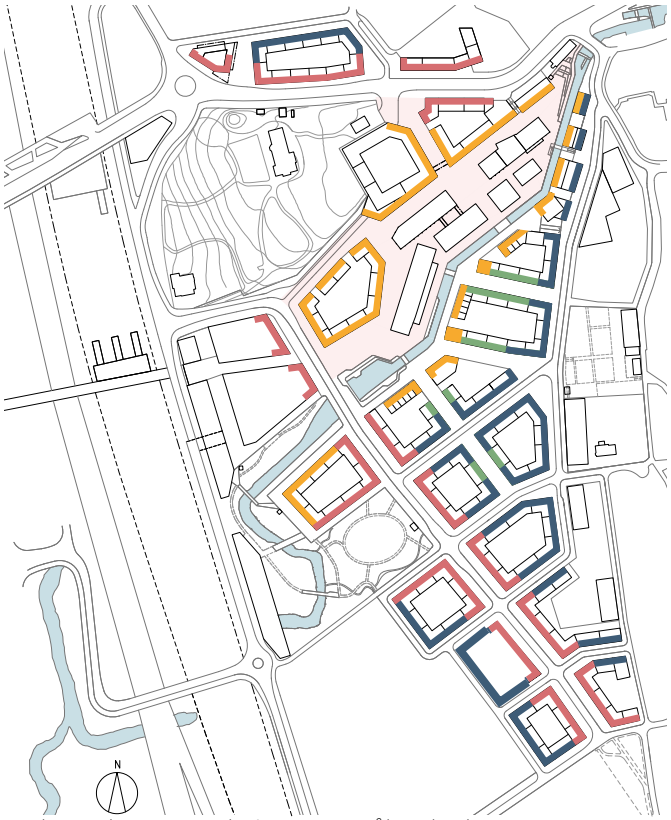

Bebyggelsens gestaltning mot stråk och platser

Gestaltning mot Stadsstråk - Diagonalen och Kvarnbygatan

Gestaltning mot Industrikärnan och ån

Gestaltning mot mindre gator

Gestaltning mot Gröna gränderna

Kvarteret ska innehålla avläsbara byggnadskroppar, varje byggnad har sin gestalt.

Sammanhållen front mot stadsgata

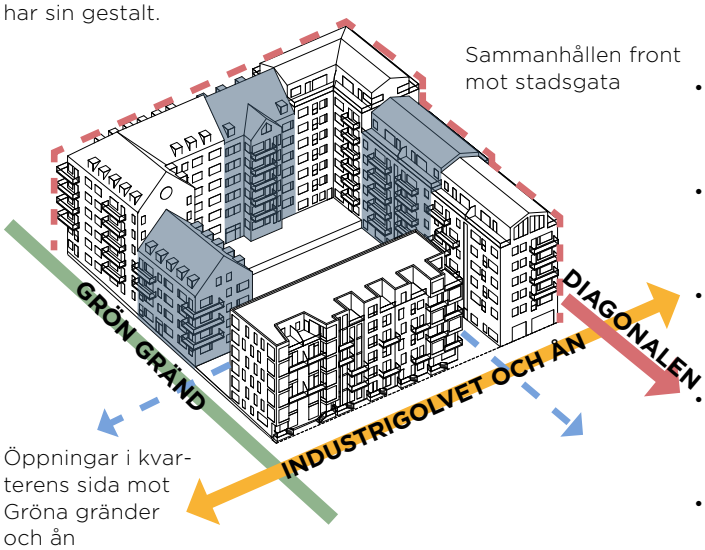

Öppningar i kvarterens sida mot Gröna gränder och ån

Forsåkers kvartersstruktur

EFFEKTMÅL

- I Forsåker lever människor ett urbant liv som kännetecknas av hög trivsel, låg miljöpåverkan och en stolthet över platsen och dess historia.
- Kvartersbebyggelsens utformning håller en hög arkitektonisk ambition och stärker upplevelsen av Forsåkers unika identitet. En sammanhållen och variationsrik plats som kopplar an till platsens spännande brukshistoria.
- Forsåker är en tydlig, trygg och lättorienterad stadsdel där kvartersbebyggelsens utformning och innehåll bidrar till levande och trygga gatumiljöer och viktiga gröna kvaliteter inom stadsdelen.
- Kvarteren bidrar till ett spännande och harmonisk intryck av bebyggelsen genom att fasader mot allmän plats synliggör varje kvarters utmärkande princip och följer Forsåkers material- och kulörpalett.

PRINCIPER

- Kvarterens gestaltning tar intryck av platsen med Mölndalsåns riktning, den sluttande terrängen och Industrikärnans brokighet.
- Forsåker har en tydlig och lättorienterad stadsstruktur i kvartersform med sammanhållna stadskvarter mot större gator och platser. Bebyggelsen varierar i höjd . Fyra högre hus markerar viktiga platser i området och signalerar Forsåker på håll.
- Extra omsorg läggs på gestaltning i ögonhöjd. Bottenvåningar, entréer och lokaler ska bidra till ett levande och tryggt stadsliv.
- Kvarterens gårdar är rikt planterade och väl utformade sociala vistelserum för de boende.
- Kvartersbebyggelsen bidrar till Forsåkers grönstruktur genom olika ekosystemtjänster.
- På sluttande gator ner mot ån utförs kvarteren trappande med kortare huslängder.
- Forsåker har ett varierat taklandskap med sadeltak, flacka-platta tak, gröna tak, takkupor och takterrasser.
- Fasadernas gestaltning delas in i flera upplevda byggnadskroppar för att bidrar till en variation i gaturummet.

UTMÄRKANDE PRINCIP

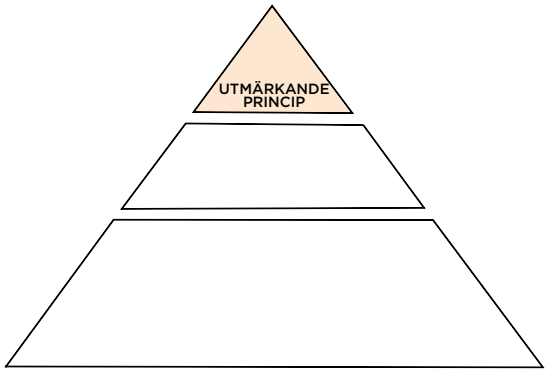

De karaktärsskapande utmärkande principerna syftar till att nå spets i något arkitektoniskt eller gestaltningsmässigt uttryck inom varje projekt. Att särskilja sig, skapa kontrastrikedom och mångfald inom Forsåker. Den kan vara avvikande detaljer, tak, fönstersättning, material mm. Den historiska kopplingen samverkar med innovativt och nytt. Genom den utmärkande principen får alla nya kvarter som byggs i Forsåker hjälpa till att skapa nya berättelser i den spännande och pågående historien om Forsåker.

EFFEKTMÅL

- Varje unikt projekt lyfter något eget karaktärsskapande och utmärkande gestaltningsdrag som är synligt mot allmän plats och bidrar genom det till att synliggöra historien och kontrastrikedomen i Forsåker.

PRINCIPER

- Valet av karaktärsskapande och utmärkande gestaltningsdrag ska skapa spänning, vara unikt och koppla an till platsens historia på något sätt.

- Fritt att välja drag. Kan vara större delar eller detaljer så som ett utmärkande tak, speciell sockel, hantering av fasadmaterial, fönsterval, konst, synlig konstruktion mm.

EXEMPEL

Oväntade och utmärkande inslag

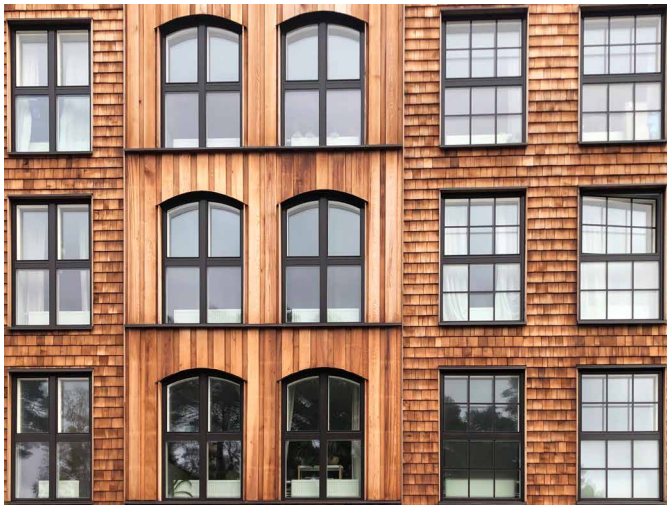

SAMMANHÅLLANDE PRINCIP

KVARTEREN

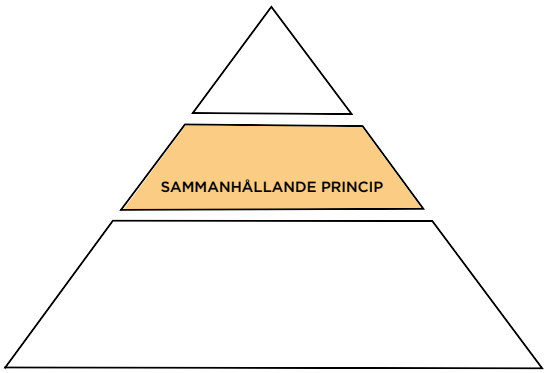

De sammanhållande principerna är specifika för Forsåker och gäller alla nya kvarter oavsett läge i strukturen. Syftet med att hålla samman vissa delar av gestaltningen är att särskilja Forsåker som en tydlig stadsdel och att bidra med harmoni och balans till den kontrastrika karaktären som dominerar Forsåker. Principerna ger en samstämd men bred palett av fasadkulörer och material att välja bland.

EFFEKTMÅL

- Forsåkers övergripande karaktär i kulör- och materialval är sammanhållen och bidrar till att särskilja .Forsåker som stadsdel och länka samman upplevelsen av den nya bebyggelsen med Industrikärnan och brukshistorien.

- Kvarterens fasader mot allmän plats följer Kvalitetsprogrammets material- och kulörpalett.

PRINCIPER

- Huvudsakligt fasadmaterial är puts, tegel, betong, trä, plåt, keramiska plattor eller energigenererande material med inspiration från Industrikärnans befintliga fasadmaterial.

- Huvudsakliga fasadkulörer är klassiska fasadkulörer som tar sin utgångspunkt i Industrikärnans nyanser och med inspiration från pappersbruket Papyrus karaktärsstarka Coloritfärger. Tillåtet att använda ljusare kulörer om dagsljusförhållandena så kräver.

- Fritt att välja antal material och kulörer inom paletten. Stora variationsmöjligheter som passar tillsammans.

- Oavsett val av fasadmaterial ska god kvalitet och hög utförandenivå väljas. Vid fasader med synlig betong ska utförandet och gestaltningen dölja skarvar mellan element.

- Varje byggnadskropp i kvarteren ska vara avläsbar, dvs skilja sig på märkbart sätt från angränsande byggnad. Kan vara fasadkulör, materialval eller andra delar i utförandet.

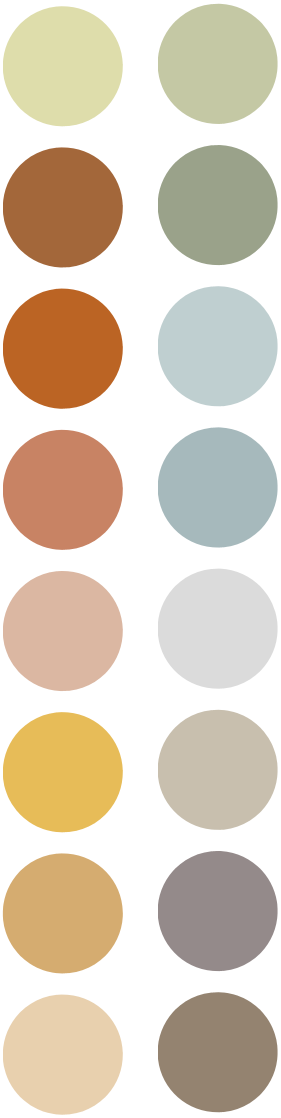

Forsåkers kulörpalett.
Klassiska fasadkulörer som tar sin utgångspunkt i Industrikärnans nyanser och med inspiration från pappersbruket Papyrus karaktärsstarka Coloritfärger.

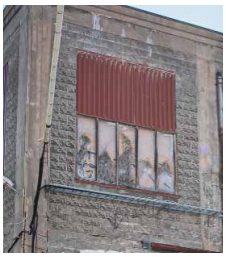

Forsåkers materialpalett.
Puts, tegel, betong, trä, plåt, keramiska plattor eller energigenererande material med inspiration från Industrikärnans befintliga fasadmaterial.

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT STADSSTRÅK

Kvarnbygatan och Diagonalen är Forsåkers stadsstråk som knyter ihop viktiga målpunkter och har störst flöden. Kvarnbygatan har högst dignitet och förbinder Innerstaden, stationen, Forsåker och Kvarnbyn med varandra. Diagonalen är Forsåkers inre sammanhållande stråk. Kvarteren längs stråken hålls samman med tydlig stadskaraktär.

EFFEKTMÅL

- Kvarteren mot Kvarnbygatan stärker Kvarnbygatan som viktig entréplats och stadståk med koppling mellan östra och västra delen av Mölndals stadskärna, genom sammanhållna kvarter och publika bottenvåningar.
- Diagonalen är Forsåkers samlande lokala stadsstråk som förbinder kvarteren med Forsåkers målpunkter, genom sammanhållna stadskvarter och bottenvåningar med inslag av lokaler.
- Kvarteren mot stadsstråken har en tydlig stadsmässig karaktär i sitt utförande.
- Trygg och omsorgsfullt gestaltad miljö i ögonhöjdsperspektivet i gatuplan.

EXEMPEL

Bottenvåningens gestaltning och fönstersättning ska vara omsorgsfull, välkomnande och tillföra stadsstråket karaktär.

EXEMPEL Bebyggelse längs Diagonalen

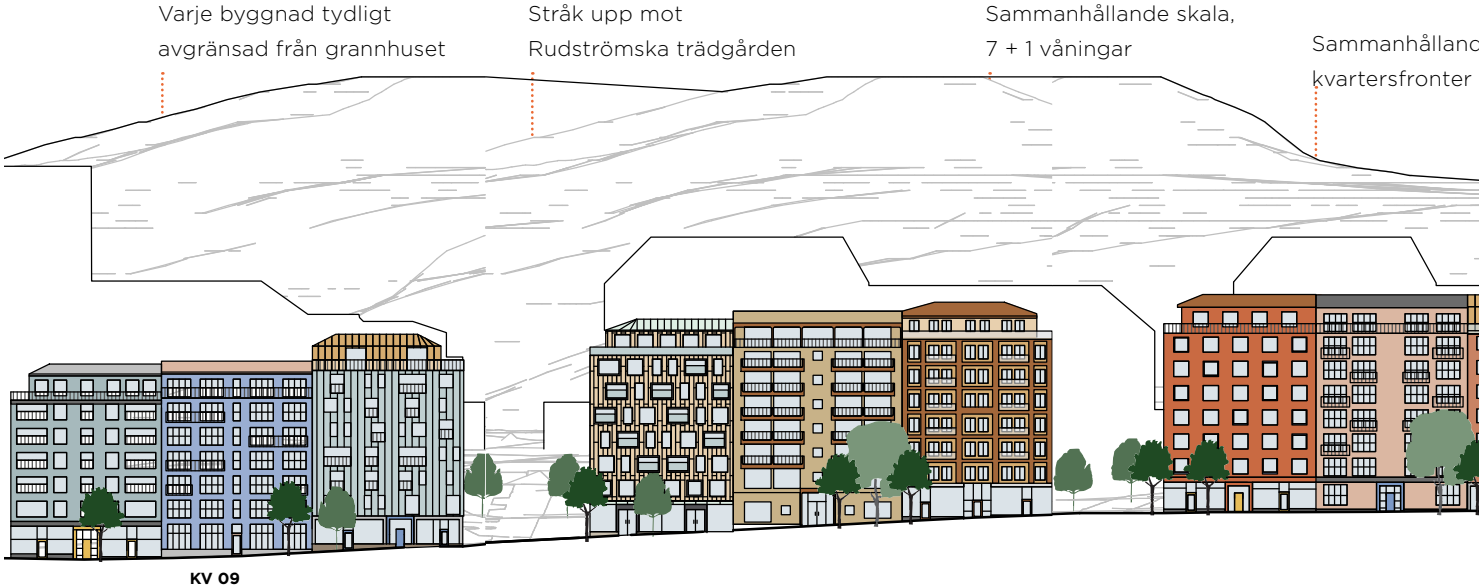

KV 09

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT STADSSTRÅK

PRINCIPER

- Kvarterens sidor hålls ihop mot Kvarnbygatan och Diagonalen. *
- Byggnaderna inom kvarteret är samstämda och besläktade, men varje byggnadskropp har sitt eget utförande och är tydligt avläsbar från grannhuset.*
- Varje kvarter innehåller flera avläsbara byggnadskroppar mot stadstråket, varav samtliga har entré mot gata eller torg. *
- Forsåkers kvaliteter i ögonhöjd ska förstärkas genom omsorgsfullt detaljrikt utförande mot gata.
- Bottenvåning ska utföras med en publik karaktär med tydliga och välkomnande entréer och rumshöjd för att kunna innehålla lokaler. *
- Bottenvåningen ska vara medvetet belyst för trygghet och attraktivitet längs gatan. Bottenvåningens lokaler ska utformas så genomsiktlig som möjligt för kontakt mellan ute och inne.
- Översta våningen ska vara indragen för ett klassiskt stadsmotiv och för att hantera ljusförhållanden och höjdskala. *
- Taken ska vara flacka, högst 20 grader. (undantaget kvarter 32)*

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL

Indragen takvåning i Norra Djurgårdsstaden, Stockholm

Kvarter med 7 våningar, bottenvåningslokal och vertikal gestaltning, Munksjöstaden, Jönköping

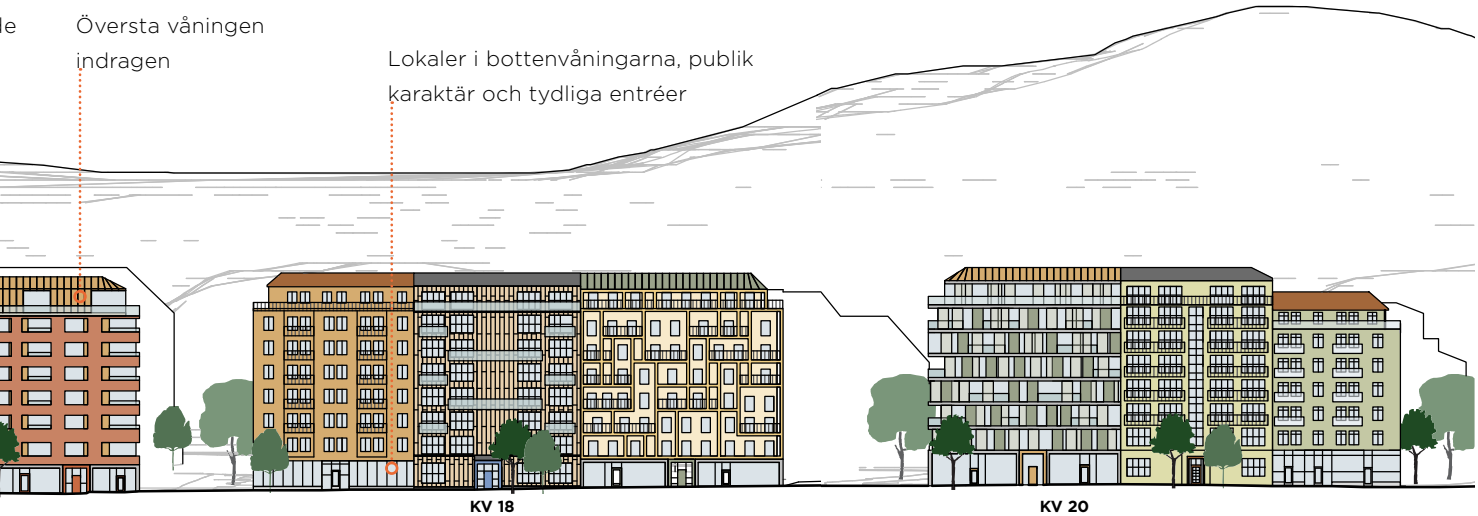

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT ÅN

Södra fronten med Å-stråket följer Mölndalsån och bebyggelsen är Industrikärnans östra avgränsning. Stråket längs ån är ett upplevelsestråk, där vattnet är utgångspunkten men där bebyggelsen också en tydlig bärare av karaktären.

EFFEKTMÅL

- Kvarteren som möter ån förstärker den varierade och kontrasrika karaktären av Industrikärnan och bidrar till upplevelsen av Å-stråket.
- Trygg och omsorgsfullt gestaltad miljö i ögonhöjdsperspektivet i gatuplan.

EXEMPEL

Händelserik bottenvåning

Radhusentréer

Visionsbild, Vattenplatsen med åstråket till höger.

EXEMPEL Bebyggelse utmed Å-stråket (södra fronten).

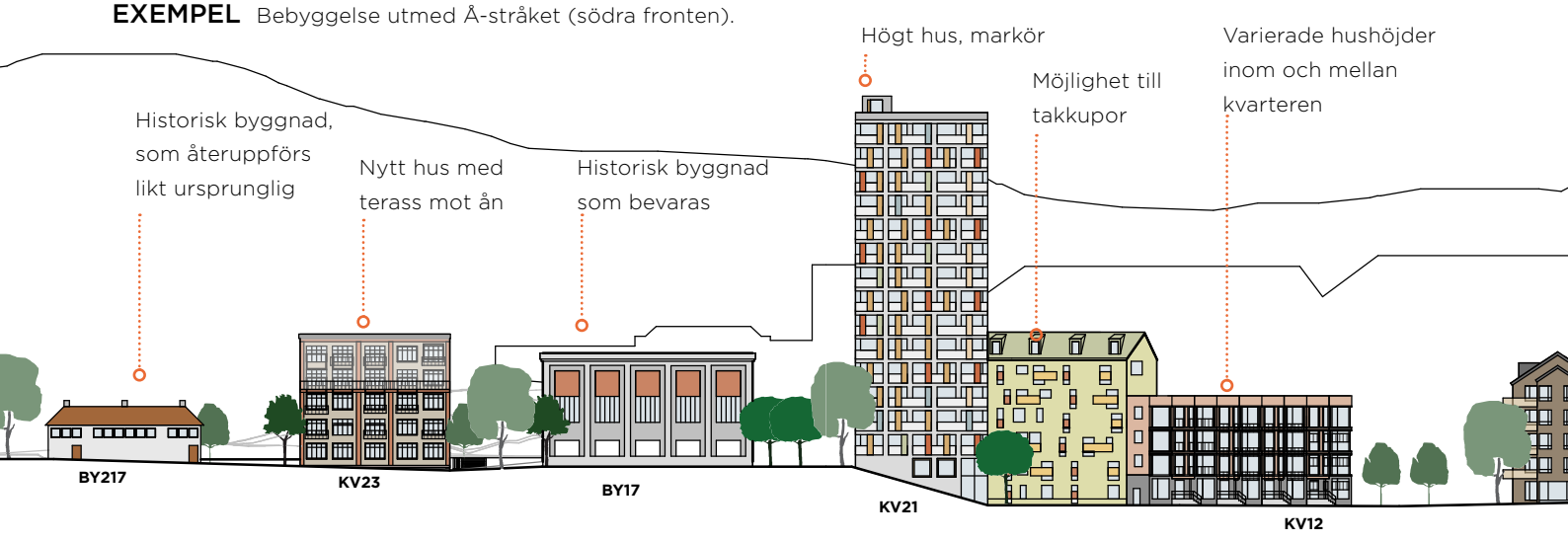

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT ÅN

PRINCIPER

- Södra fronten mot Industrikärnan är mycket kontrastrik med olika typer av hus, högt och lågt, gavlar och långsidor med en tydlig vertikalitet i gestaltningen. *
- Varje bostad i bottenvåning på längorna mot ån norr om Diagonalenbron ska ha egen entré mot gata, vilket ger en täthet mellan entréer och skapar känsla av stadsradhus. Entrén ska ha ett tydligt entrémotiv med trappa och kontakt med gatan. Entréytan framför byggnaderna ska inte användas för privat uteplats eller parkering *
- Längorna kan gärna utformas som radhusbyggnader staplade på varandra, sammankopplade med loftgångar mot gården. Byggnaderna ska utformas på ett sådant sätt att de upplevs vara uppdelade i flera individuella byggnadskroppar för en visuell och upplevelsemässig variation med en vertikal gestaltning, dvs en händelserik fasadindelning indelad i korta längder längs fasaden. Detta gäller oavsett om de utförs som flerbostadshus med flera lägenheter per enhet eller som staplade radhus för ett mindre antal hushåll.*
- De högre punkthusen längs ån är markörer med extra ansvar att i sin utformning tillföra värden till stråket. Se vidare sidan 72-73.
- I lägen i kvarter mot Å-stråket får sockelvåning användas som lokal utöver i detaljplan angivet våningsantal, för att bidra med liv och utbud till å-stråket. *
- Taken ska ha minimilutning, dvs max 6 grader. Trapphus med hiss får överstiga byggnadshöjd för att göra taket tillgängligt för boende och verksamma i huset. *
- Det är möjligt att göra takterrasser genom indrag av översta våningen.

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL

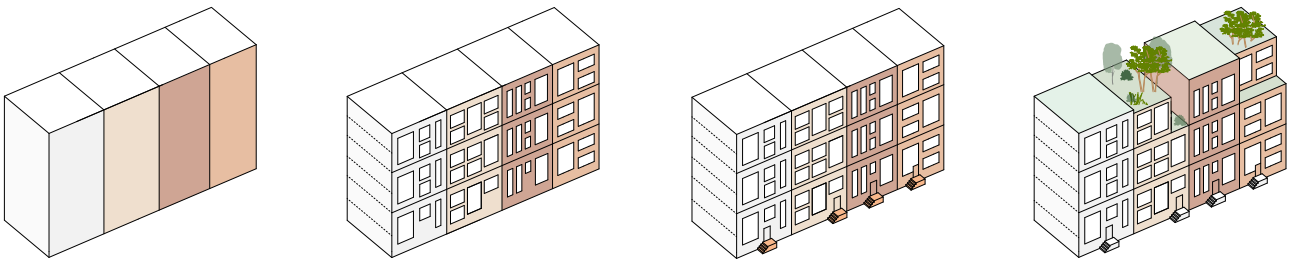

Exempelillustration för staplade radhus i längorna utmed ån norr om Diagonalenbron. Princip för vertikal gestaltning, tvåvåningsmotiv, tätt mellan entréer i gatuplan och variation i uttryck.

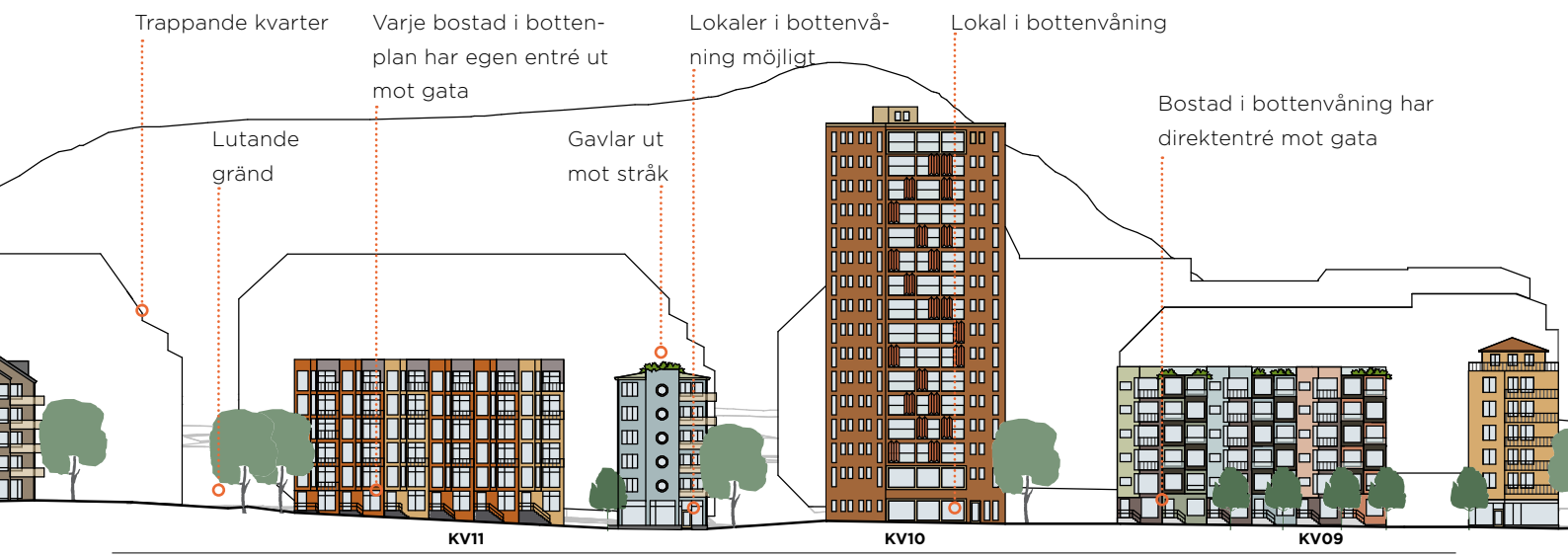

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT INDUSTRIKÄRNAN

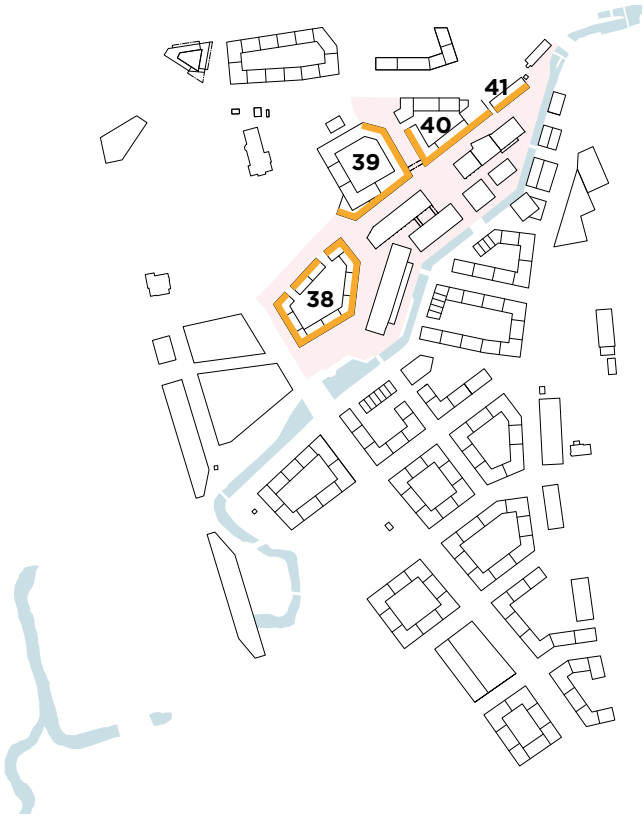

Kvarten som möter Industrikärnan har både ett unikt läge och ett extra ansvar i sin gestaltning i relation till det viktiga offentliga rummet och befintlig kulturmiljö. Kvarteren 39, 40 och 41 förhåller sig både till Kvarnbygatan och Industrikärnan och överbryggar den stora nivåskillnaden. Kvarter 38 förhåller sig både till stadsstråket Diagonalen, Industrikärnan och kommande bebyggelse som ansluter till en framtida utveckling av stationsområdet.

EFFEKTMÅL

- Kvarterens gestaltning har en tydlig koppling till industrihistorien och kulturmiljön i Forsåker.
- Kvarterens innehåll och utformning bidrar aktivt till Industrikärnan som besöksmål.
- Kvarteren bidrar till att de gemensamma offentliga rummen blir trivsamma, trygga och levande.

EXEMPEL

Visionsbild, bebyggelse mot Brukstorget, Industrikärnan.

PRINCIPER

- Kvarteren ska uttrycka ett släktskap och identifiera sig med Industrikärnan och med sin gestaltning bidra till platsens identitet.
- Kvarteren ska hantera nivåskillnad mellan Kvarnbygatan och Industrikärnan så att koppling, stråk och attraktiva stadsrum värnas.
- Forsåkers kvaliteter i ögonhöjd förstärks genom omsorgsfullt detaljrikt utförda bottenvåningar i robusta och hållbara material mot gata och torg.
- Bottenvåningar mot Industrikärnan görs generösa, publika och upplysta, med entréer mot Industrikärnans stråk.*
- Vertikal gestaltning och trappningar i hushöjder är viktiga gestaltningsprinciper *

* Stöds av planbestämmelse.

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT INDUSTRIKÄRNAN

YTTERLIGARE PRINCIPER FÖR KV 38

Utöver de gemensamma principerna för mötet med Industrikärnan sidan 64 och mötet med Diagonalen sidan 60-61 samt lokaler i bottenvåning sidan 78 gäller också nedan för kv 38.

- Fasader mot Vattentorget har ett extra ansvar att ge en mycket välgestaltad fond till Forsåkers mest centrala vistelserum.
- I stråket mot byggnad 18 är det trappande motivet en viktig gestaltningsprincip. *
- Översta våningen ska utföras indragen runt om hela kvarteret. *

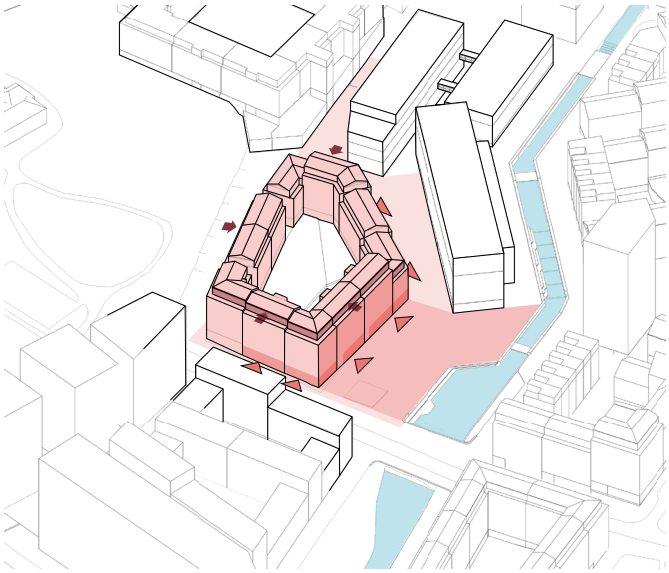

* Stöds av planbestämmelse.

YTTERLIGARE PRINCIPER FÖR KV 41

Utöver de gemensamma principerna för mötet med Industrikärnan sidan 64 och mötet med Kvarnbygatan sidan 60-61 samt lokaler i bottenvåning sidan 78 gäller också nedan för kv 41.

- Kvarterets fasad och bottenvåning mot trappan gestaltas med omsorg och ska bidra till upplevelsen i stadsrummet.*
- Indragen takvåning mot Forsetorget.*
- Synligt utrymme i bottenplan som förbereds för PRH (parkering rörelsehindrad) ska utföras så att det kan användas som en aktiv bottenvåningslokal tills behov uppstår.

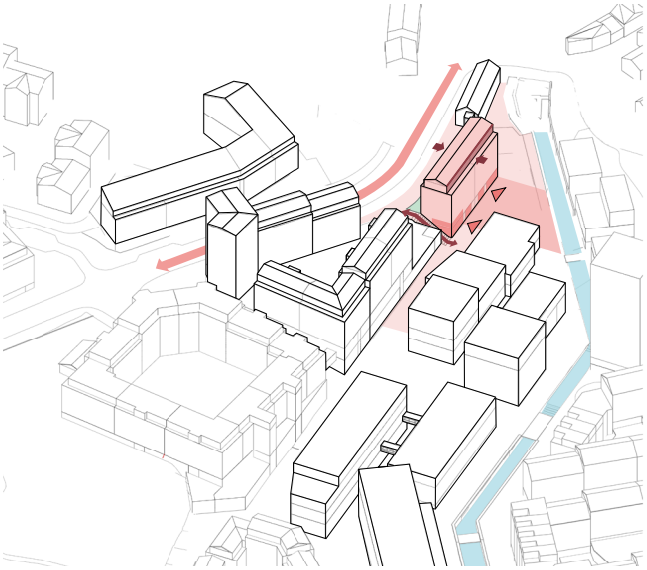

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL

Visionsbild, gaveln kv 41 med muralmålning.

Exempelbilder rättigheter saknas

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT INDUSTRIKÄRNAN

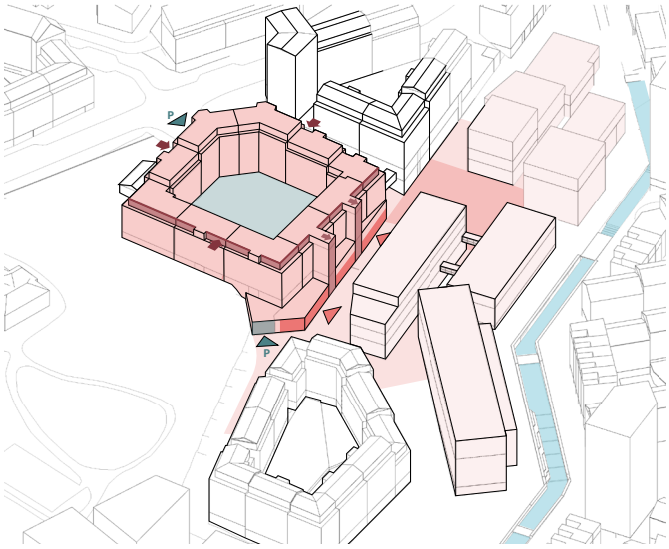

YTTERLIGARE PRINCIPER FÖR KV 39

Utöver de gemensamma principerna för mötet med Industrikärnan på sidan 64 och mötet med Kvarnbygatan sidan 60-61 samt lokaler i bottenvåning sidan 78 gäller också nedan för kv 39.

- Kvarteret ska ha en utpräglad industriell karaktär i hela sin gestaltning som tydligt knyter an till Industrikärnan.
- Kvarteret är en central punkt för stadsdelens mobilitet. Här ryms mobilitetstjänster, parkering och service som riktar sig till invånare och besökare.
- Delar i bottenvåning mot gata som inrymmer parkering ska ges en extra upplevelserik och trygghetsskapande gestaltning.
- P-husinfarterna skall utformas med extra omsorg för en välkomnande och trygg upplevelse, i såväl yttre som inre delar av byggnaden.
- Utskjutande delar i fasad mot stråk 1 ska ha ett tydligt gestaltat koncept.*
- Översta våningen ska utföras indragen runt om hela kvarteret*

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL

Exempelbilder rättigheter saknas

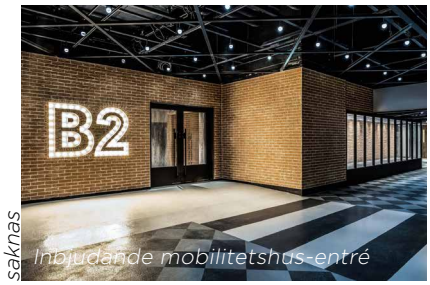

Inbjudande mobilitetshus-entré

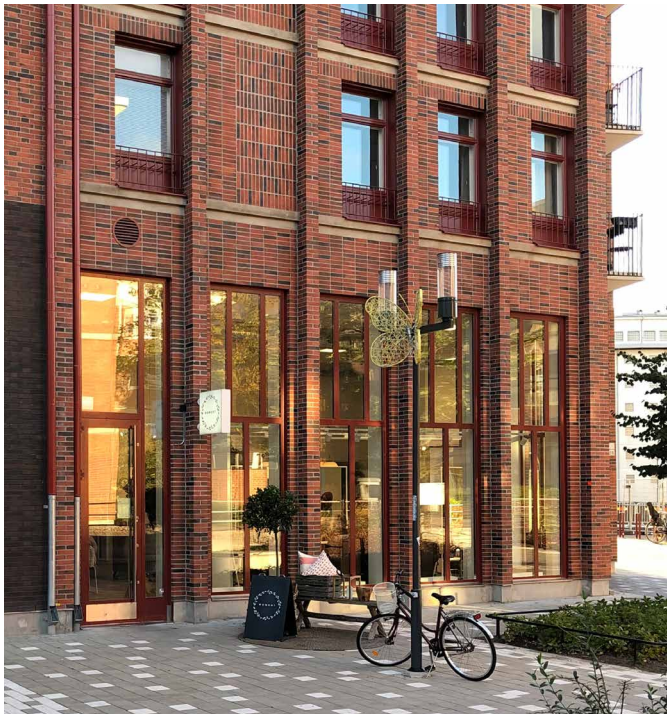

Exempelbild rättigheter saknas

Exempelbild rättigheter saknas

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT INDUSTRIKÄRNAN

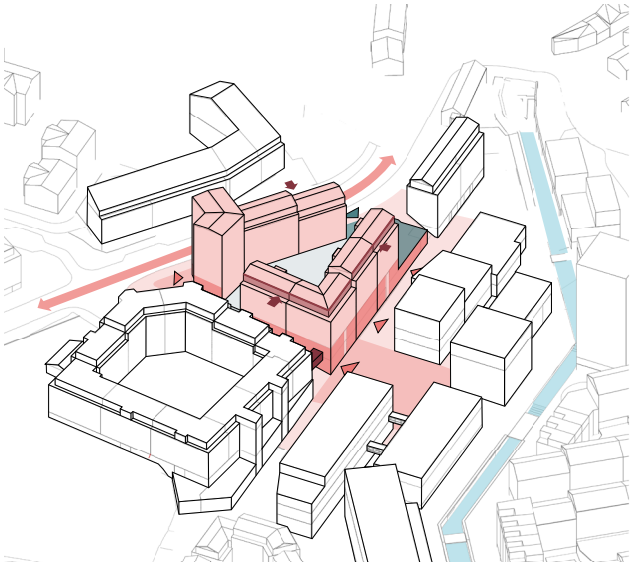

YTTERLIGARE PRINCIPER FÖR KV 40

Utöver de gemensamma principerna för mötet med Industrikärnan på sidan 64 och mötet med Kvarnbygatan sidan 60-61 samt lokaler i bottenvåning sidan 78 gäller också nedan för kv 40.

- Kvarterets möte med stråk 1 har två våningar för publika verksamheter med generös höjd och omsorgsfull utformning.
- Lastplatsens ska ramas in mot Kvarnbygatan och inramning ska gestaltas med stor omsorg och bidra till upplevelsen i stadsrummen både vid stråk 1, trappan och Kvarnbygatan.
- Gestaltningen av gångbron mellan kvarter 39 och 40 ska bidra till ett välkomnande och intresseväckande intryck.
- Se ytterligare principer för högdelen på sidan 72.

EXEMPEL

Exempelbild rättigheter saknas

Exempelbild rättigheter saknas

Orminge, Nacka

Visionsbild, kv 40 mot Brukstorget

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT MINDRE GATOR

Skolgatan är den samlande av de mindre gatorna i Forsåkers östra del. Kvartersbebyggelsen längs Skolgatan är synlig på håll uppe från berget och en tydlig front av stadsdelen.

Längs Skolgatans östra sida ligger skola, förskolor och Rudströmska trädgården med Stenladan. Skolgatan är ett huvudstråk för barn i olika åldrar och extra hänsyn behöver ges till frågor som rör barnens vardagsliv.

EFFEKTMÅL

- Kvarteren mot Skolgatan m fl har en karaktär av lokal och trygg bostadsmiljö i kvartersform.
- Utformning av kvarteren mot Skolgatan specifikt ska utföras som ett omsorgsfull möte med närliggande villabebyggelse och vyn uppe från Kvarnbyn och berget. Ett varierat taklandskap är ett tydligt inslag i gestaltningen.
- Trygg och omsorgsfull miljö i ögonhöjdsperspektivet i gatuplan.

EXEMPEL Bebyggelse utmed Skolgatan

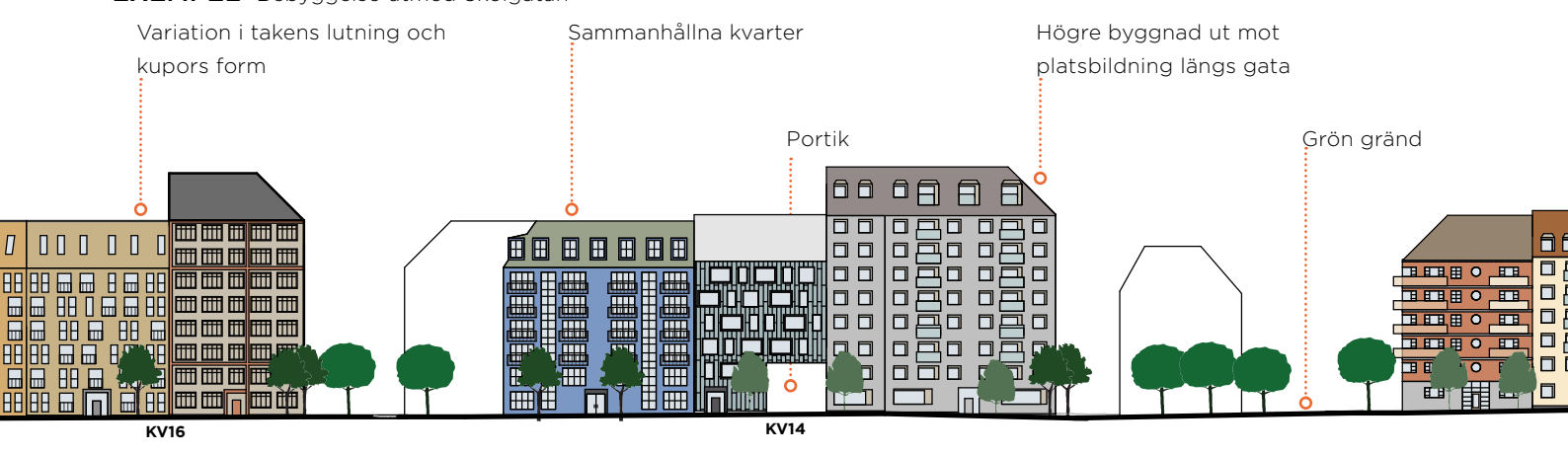

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT MINDRE GATOR

PRINCIPER

- Bostadskvarteren längs gatans västra sida är sammanhållna utan öppning, men varje kvarter kan ha en rymlig portik mellan gatan och gården. *
- Bottenvåningen innehåller bostäder som ligger något förhöjt mot gatans nivå. *
- Forsåkers kvaliteter i ögonhöjd förstärks genom omsorgsfullt detaljrikt utförda bottenvåningar mot gata.
- Taklandskapet tillåts variera med tak av olika lutningar och med kupor i varierande form. Branta sadeltak med vindsvåningar är möjligt. *
- Varje byggnadskropp ska vara tydligt avläsbar från grannhuset.
- Några av kvarteren vänder sig mot mindre offentliga platsbildningar och har då ett ansvar att berika platsen, t ex genom placering av huvudentré.
- I det fall ett kvarter utförs som parkeringsnod ska det hålla hög arkitektonisk kvalitet med en tydlig gestaltningsidé.

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL

Balkonger och burspråk

Markerad entré och träfasad

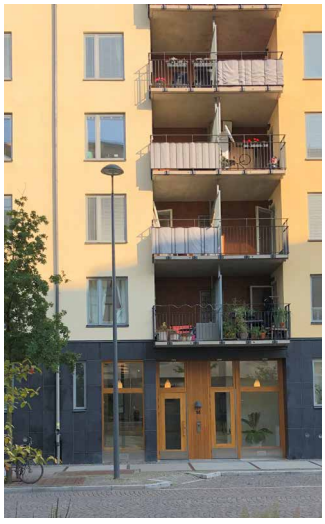

Entréparti och sockelmarkering

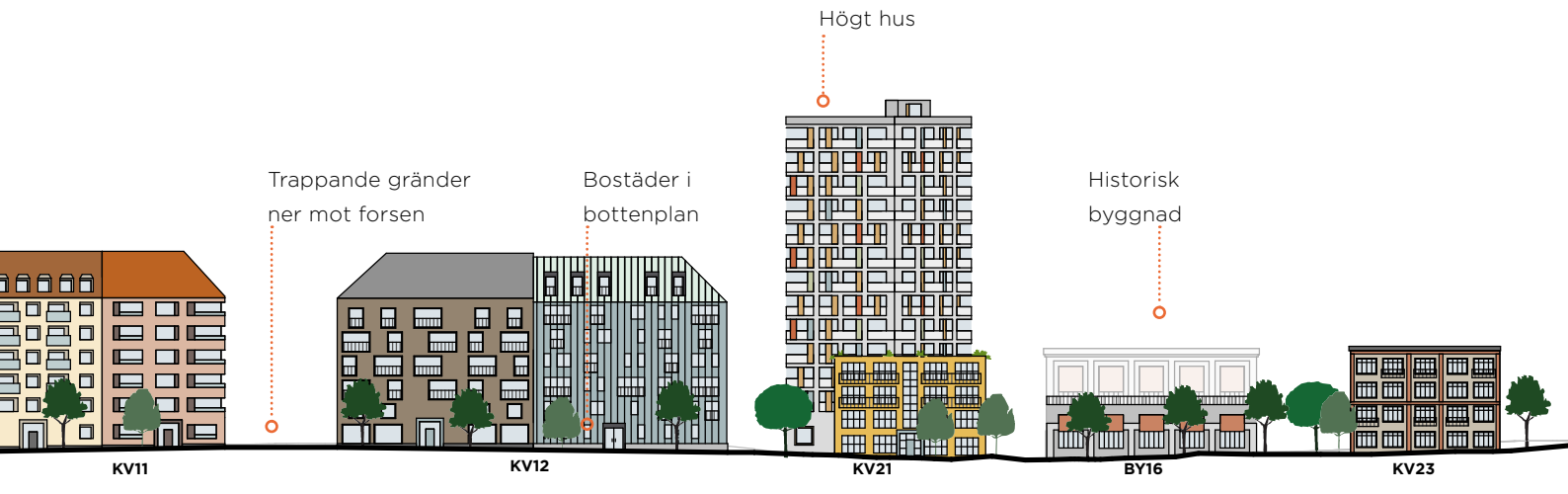

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT GRÖN GRÄND

De gröna gränderna har karaktär av sociala vistelserum, en tillgång likt gården och där fordon får ta sig fram på de gående villkor. Bebyggelsen mot gränderna är småskaligare och mer varierad, än mot de andra rummen.

EFFEKTMÅL

- Kvarterens gestaltning bidrar med småskalighet och karaktär till den Gröna gränden som socialt och grönt vistelserum.
- Kvarterens indelning tydliggör den spännande topgrafin och ge utblickar mot Industrikärnan.
- Trygg och omsorgsfull miljö i ögonhöjdsperspektivet i gatuplan.

PRINCIPER

- Hela kvarterets längd mot gränd ska delas in i flera byggnadskroppar. *
- Varje huskropp ska vara markant avläsbar mot grannhuset och med sitt eget uttryck.
- Kvarterets byggnader ska utföras trappande längs gränsens lutning och marknivåer. *
- Takvinkeln får vara högst 27 grader, för att inte förta den trappande effekten. Takkupor får uppföras mot gata och gård och uppta högst 1/3 av byggnadens fasadlängd. *
- Tak och fasader får gärna vara vegetationsklädda eller med grönskande takterrasser.

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL Bebyggelse utmed Grön gränd

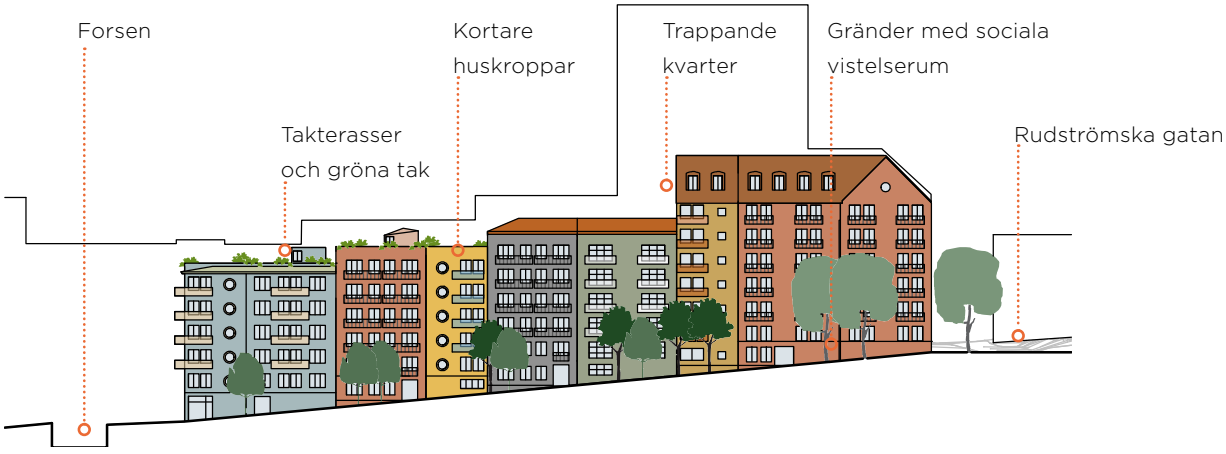

BEBYGGELSEKARAKTÄR MOT GRÖN GRÄND

EXEMPEL

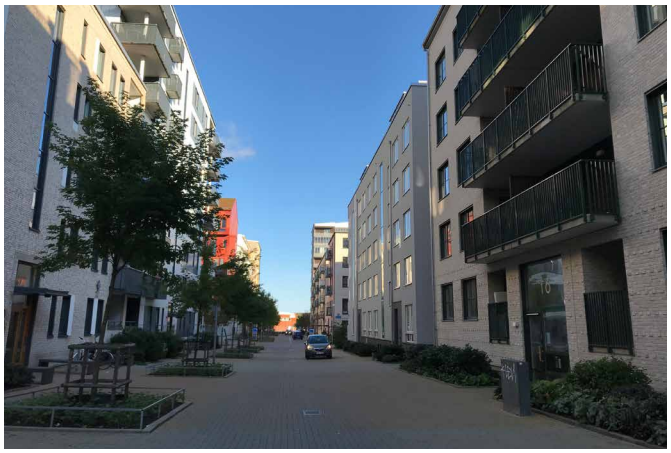

Bostäder mot grön gränd i Kvillebäcken

Vertikalt gestaltningsmotiv, Hyllie Malmö

bearbetade bottenvåningar mot grön gränd,

Plantering närmast fasad, buffert mot bosad, Hovås

Trappning som gestaltningsmotiv längs lutande gata, Hagastaden Stockholm

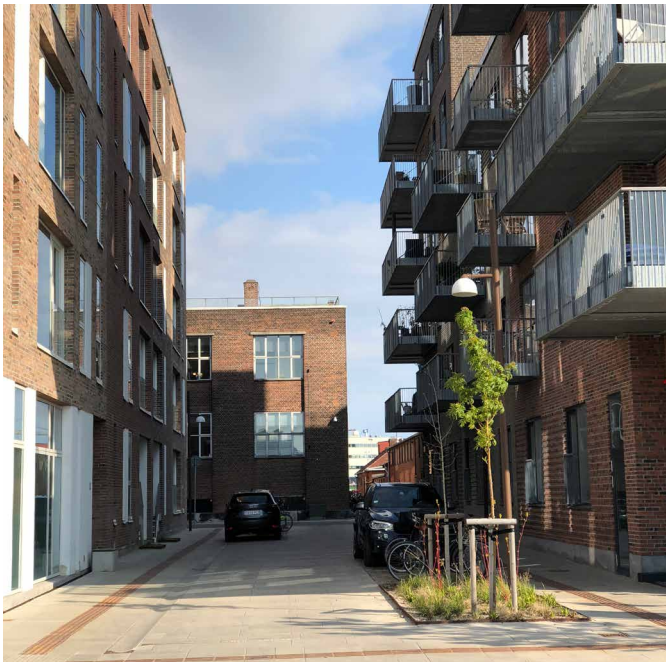

Bostäder i grön gränd möter industribebyggelse

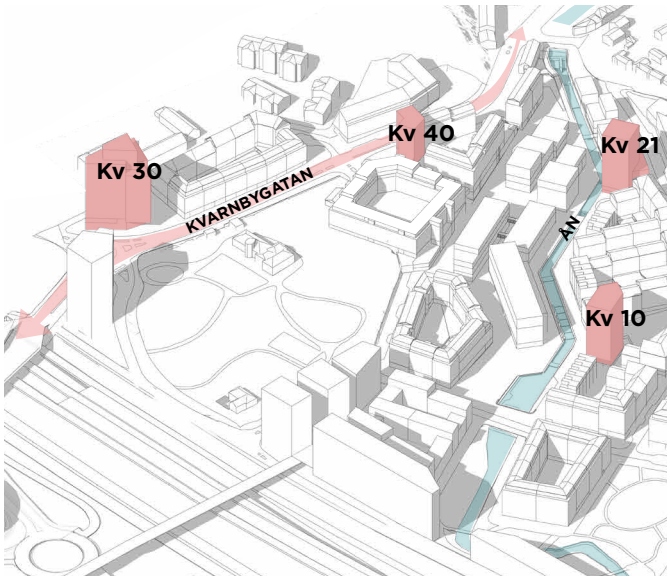

Högre hus placerade utmed två stråk, Kvarnbygatan och ån.

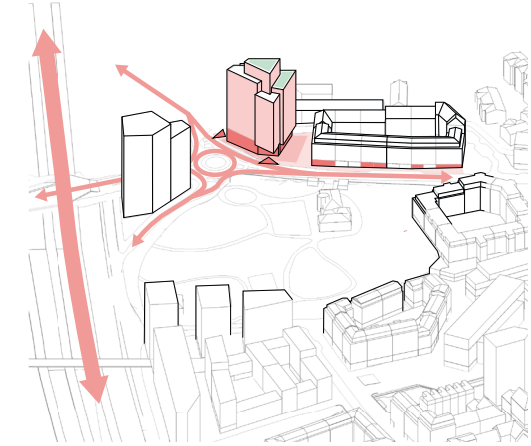

Kvarter 30 - 16 våningar

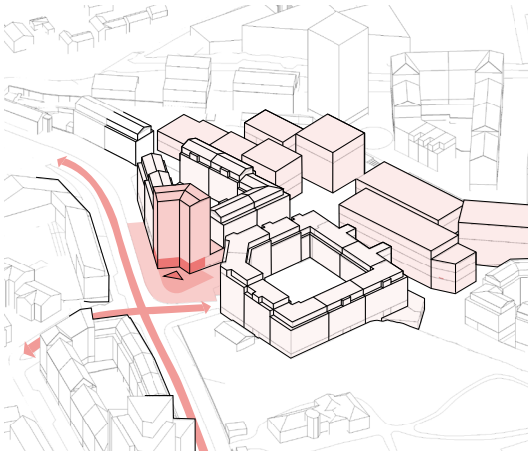

Kvarter 40 - 11 våningar

Som en del av Forsåkers kontrastrikedom och varierade stadsmiljö finns några högre hus som utmärker sig som symbolbyggnader. De högre husen finns placerade längs två stråk, längs ån och längs Kvarnbygatan.

EFFEKTMÅL

- De högre husen med sin synlighet på håll, bär ett extra ansvar för att med sin gestaltning tillföra värden till stadsbilden och platsen där de står.
- De fristående högre husen ska gestaltas som egna solitärer.
- Byggnaden ska gestaltas medvetet sin postition i val av material, kulör och utformning och bär ett extra ansvar för att bidra till upplevelsen av platsvarumärket Forsåker.
- Extra omsorg ska läggas på detaljer i ögonhöjds-perspektivet.

PRINCIPER KV 30

- Byggnad i kv 30 utgör symbolbyggnad och orienteringsmärke för Göteborgs regionen, Mölndal och Forsåker, sett på håll från motorväg och järnväg under dygnets alla timmar.
- Byggnaden ska synas och utmärka sig och har ett särskilt ansvar att med sin gestaltning bidra till Forsåkers platsvarumärke ”kraftkällan”.
- Gestaltas som en egen solitär. Byggnadens volym ska upplevas som flerdelad och kontrastrik, samt ha ett medveten och tydligt avslut uppåt.
- Botttenvåningen ska stärka stadslivsstråket Kvarnbygatan och kopplingen mot Mölndals innerstad, genom att ha en förhöjd våningshöjd, vara uppglasad och publik till sin karaktär. *
- Omsorgsfullt möte med alla omgivande gator och extra hänsyn till barnens skolväg till den angränsande Forsåkerskolan.
- Taket kan användas för vistelse och växtlighet.
- Entré ska riktas mot Kvarnbygatan.*

PRINCIPER KV 40 HÖGDELEN

- Byggnaden utgör en viktig entrébyggnad och orienteringsmärke för Forsåker och Industrikärnan under dygnets alla timmar.
- Byggnaden ska synas och utmärka sig och har ett särskilt ansvar att med sin gestaltning bidra till Forsåkers platsvarumärke ”kraftkällan”.
- Gestaltas som en avläsbar del av kvarter 40.
- Bottenvåningen ska stärka stadslivsstråket Kvarnbygatan och kopplingen till Industrikärnan, genom att ha en generös våningshöjd, vara uppglasad och publik till sin karaktär. *
- Speciellt viktigt är mötet med Entréplatsen. Här ska entré placeras. *
- Byggnaden ska ha ett tydligt och medvetet avslut uppåt.

Visionsbild: Nordr, kv 30 interiör entréplan.

Visionsbild: Nordr, kv 30 vid Kvarnbygatan.

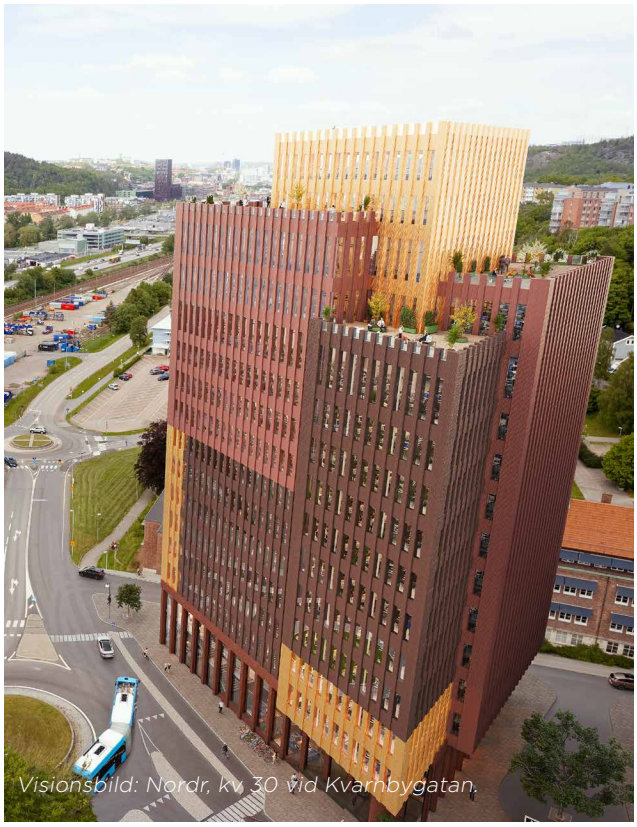
Visionsbild: Nordr, kv 30 vid Kvarnbygatan.

Visionsbild, Kvarnbygatan med kv 40, högdelen i mitten.

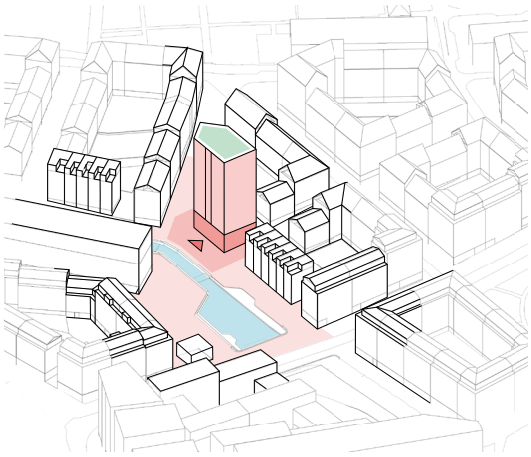

Kvarter 10 - 16 våningar

Visionsbild, kv 21 och 10 utmed ån.

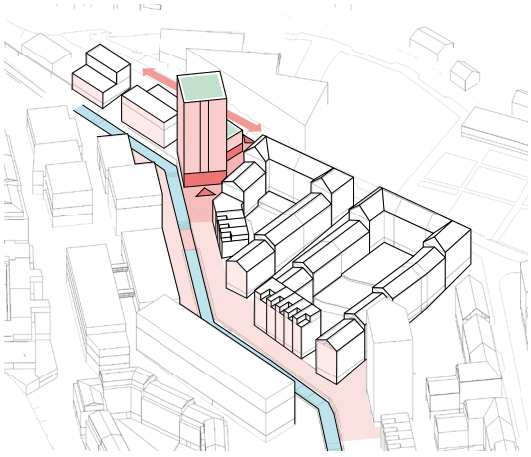

Kvarter 21 - 16 och 4 våningar

PRINCIPER KV 10

- Byggnad i kv 10 ska stärka den variationsrika upplevelse-promenaden längs ån och runt vattentorget.
- Byggnaden har ett särskilt ansvar att med sin gestaltning bidra till Forsåkers platsvarumärke ”kraftkällan”.
- Bottenvåningen ska ha en generös våningshöjd, för att kunna innehålla lokal mot gatan och vattentorget. *
- Huvudentré ska vara vänd mot Å-stråket.*
- Gestaltas som en egen solitär, i harmoni med kvarteret.
- Byggnadens volym ska upplevas som flerdelad vertikalt samt ha ett medveten och tydligt avslut uppåt.
- Taket kan användas för vistelse och växtlighet. Trapphus får dras upp med byggnadsdel på takplanet.*
- Balkonger kan med fördel vara indragna innanför fasadliv. Veck och hörn i fasaden kan användas för integrerad balkongplacering.
- Balkonger får ej dominera fasaden. Eventuella inglasningar ska vara integrerade i ursprungs-gestaltningen och redovisas vid bygglov.

PRINCIPER KV 21

- Byggnad i kv 21 ska stärka den variationsrika upplevelsepromenaden längs ån.
- Byggnaden ska med sina två volymer och sin form förena riktningar i både angränsande gator och ån.
- Huvudentré ska finnas både mot Å-stråket och Skolgatan. Byggnaden ska skapa värden i gatuplan både mot gränden, Skolgatan och ån.
- Byggnaden har ett särskilt ansvar att med sin gestaltning bidra till Forsåkers platsvarumärke ”kraftkällan”.
- Gestaltas som en egen solitär med två tydliga volymer och ett medvetet avslut uppåt.
- Taket kan användas för vistelse och växtlighet. Trapphus får dras upp med byggnadsdel på takplanet. *
- Balkonger kan med fördel vara indragna innanför fasadliv. Veck och hörn i fasaden kan användas för integrerad balkongplacering.
- Balkonger får ej placeras lågt hängande över ån. Lägsta fria höjd under balkong över vattenområde 4,0 meter. *
- Balkonger får ej dominera fasaden. Eventuella inglasningar ska vara integrerade i ursprungs-gestaltningen och redovisas vid bygglov.

* Stöds av planbestämmelse.

BEBYGGELSEFRONT MOT E6

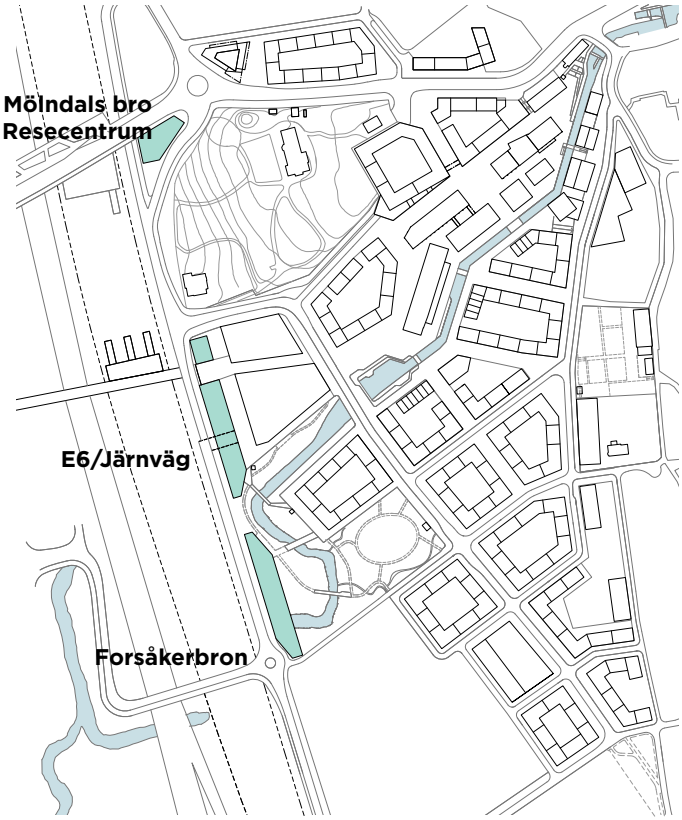

Närmast E6 och järnvägen, vid nya Forsåkerbron, planeras en synlig front med många uppgifter i stadsmiljön. Bebyggelsen ligger i kommande detaljplan och utformningen ska ses som exempel på möjlig utformning.

I samband med att planarbetet inleds för detta område behöver Kvalitetsprogrammet fördjupas avseende gestaltning och kvalitet i bebyggelsen närmast E6, järnväg och kommande utveckling av stationsområdet vid Mölndalsbro.

Bebyggelsefronten utgör ett bullerskydd mot bakomliggande park, å och bostadsbebyggelse.

EFFEKTMÅL

- Kvarteren ska signalera att här börjar staden, både Mölndals innerstad och Forsåker.
- Fronten mot E6:an, med sin synlighet på håll, bär ett extra ansvar för att med sin gestaltning tillföra värden till stadsbilden och platsen där de står.
- Allmän platsmark ska utformas som en välkomnande entré till Forsåker och med en tydlig koppling till Industrikärnan.

PRINCIPER

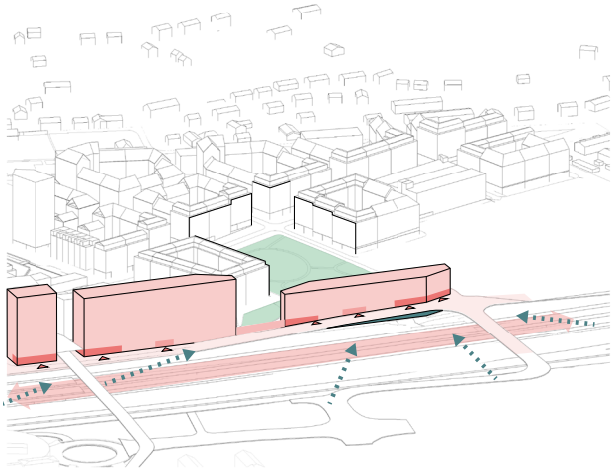

- Byggnaderna utgör markörer och orienteringsmärke för Göteborgs regionen, Mölndal och Forsåker, sett på håll från väg och järnväg.
- Byggnaderna ska hålla hög arkitektonisk kvalitet och ha en utmärkande karaktär både på håll och nära.
- Byggnadernas fasader ska delas upp i flera tydligt avläsbara delar åt båda håll.
- I byggnadernas funktion ska läget tas tillvara, inte bara mot uppmärksammheten mot vägen utan även i de delar som vänder sig mot park eller gata. Bottenvåningar ska tillföra ska tillföra parken trygghet och attraktivitet.

GÅRDAR OCH GRÖNYTEFAKTOR

Forsåker är en tät, grönskande stadsmiljö där kvarteren är en bärande del i strukturen. Gårdarna är, med några få undantag, inte underbyggda med garage, utan har goda förutsättningar att vara planterade, gröna och viktiga närsociala rum för de boende i kvarteret.

För att säkerställa att kvarteren bidrar till målet om en hållbar och grön stadsdel används överenskommen grönytefaktor (GYF) som ett verktyg.

EFFEKTMÅL

- Kvarteren har gröna och sociala gårdar som bidrar till en hållbar stadsdel och livsmiljö.
- Gårdarna utgör en viktig social och rekreativ funktion för de boende och gården som helhet ska kunna nyttjas av alla inom kvarteret.
- Gårdarna utgör en viktig grön resurs för stadsdelen och bidrar med ekosystemtjänser och lokalt omhändertagande av dagvatten.
- För kvarteren ska grönytefaktor (GYF) 0,45 för kvarter med gård och 0,2 för kvarter utan gård uppnås enligt Malmö stads beräkningsmodell från 2019.

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL

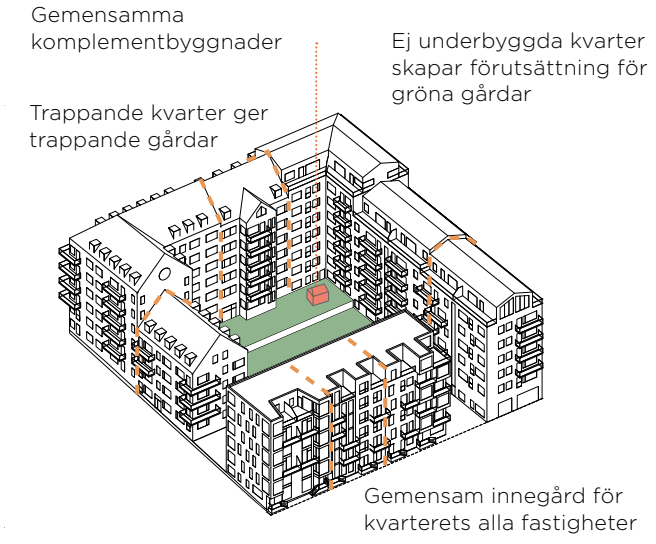

PRINCIPER

- Gårdarna ska erbjuda gemensam uteplats och plats för lek för de mindre barnen.
- Utgång via trapphus direkt till gården ska finnas för alla bostäder. * Det är speciellt viktig för barnen att nå gården utan att behöva gå via gata.
- Om flera fastigheter delar på ett kvarter ska gården utgöra gemensamhetsanläggning för att kunna nyttjas i sin helhet av alla boende i kvarteret.
- Krav på gröna kvaliteter inom kvartern och gårdarna regleras med hjälp av en grönytefaktor som hanteras i avtal.
- Grönytefaktorn ger en flexibilitet i planering av vilka åtgärder som kan väljas för varje unikt kvarter. Faktorn inkluderar olika lösningar gård men också för tak, väggar.
- Grönytefaktorn utgår från ekosystemtjänster, vilket innebär att den ser till nyttan av grönskan utifrån dess möjlighet att skapa: temperaturutjämning, platser med lä och lövskugga, förbättrad luftkvalité, hälsa och välbefinnande och biologiskt mångfald.
- Kvarterens tak ska till 20% utgöras av gröna tak, så kallade vegetationstak. *
- Bostadsgårdarna (förutom i kv 39-40, 32 och 17) får ej byggas under.* Det ger goda förutsättningar för träd och planteringar.
- Gårdarnas yta får inte hårdgöras till mer än hälften för att ge ytor för grönska. * De gårdar som är underbyggda får ha planterbart bjälklag.
- På de flesta gårdar får komplementbyggnad uppföras på gården för tex redskapsförråd eller växthus. Tak på dessa, förutom på växthus, ska utföras med vegetationstak.*
- Byggnaden bör ej placeras i gårdens soligaste läge.
- Komplementbyggnaden får motsvara 2% av av gårdens yta och uppföras med en byggnadshöjd av maximalt 3 meter. *
- I flera kvarter behöver gården vara trappande i olika nivåer eftersom kvarterets mark sluttar.

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL

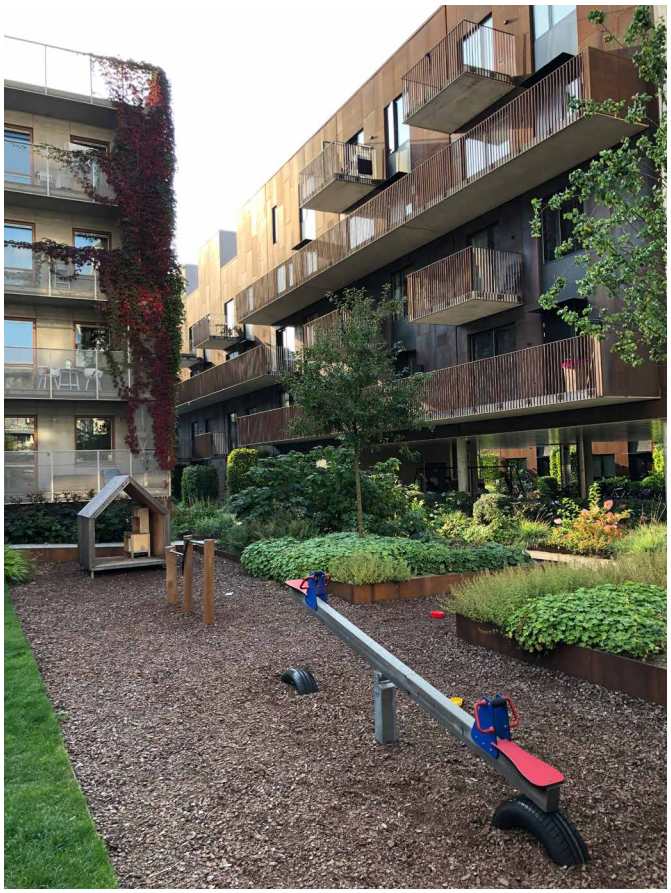

Lek på gårdarna

Sociala platser att träffas på

EXEMPEL

Exempel på utförande av gårdsmiljön i kvarter 09.

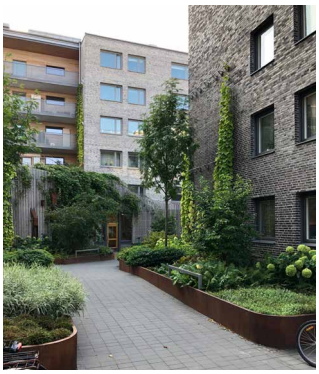

Fasadgrönska

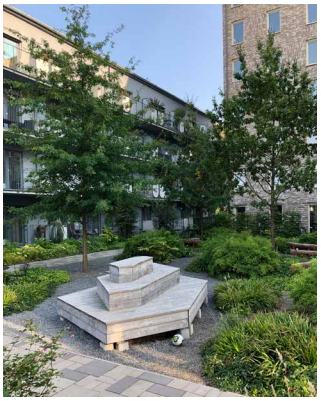

Sittplatser och planteringar

LOKALER I BOSTADSKVARTEREN

Andel lokaler i bottenvåningen:

- Minst hälften av bottenvåning utgörs av lokaler
- Minst en fjärdedel av bottenvåning utgörs av lokaler
- En mindre del av bottenvåning utgörs av lokaler
- Kommersiella byggnader
- Skolor och förskolor
- Parkeringsnod

* Stöds av planbestämmelse.

EXEMPEL

Lokal med uteservering

Lokaler i bottenvåning mot gata och torg bidrar till stadsliv och flöden längs viktiga stråk. Störst andel lokaler i bottenvåning återfinns i Industrikärnans samlade utbud. I bostadskvarterens bottenvåning prioriteras lokaler längs stadslivsstråken Kvarnbygatan och Diagonalen.

EFFEKTMÅL

- Aktiva bottenvåningar bygger varumärket Forsåker.
- Aktiva bottenvåningar skapar liv, öppenhet och trygghet i gatumiljön.
- Aktiva bottenvåningar stärker Industrikärnan som besöksmål.
- Aktiva bottenvåningar stärker stråken och flödena till Industrikärnan.
- Aktiva bottenvåningar skapar närservice till boende.

PRINCIPER

- Det kommersiella innehållet i Forsåker koncentreras till Industrikärnan, Diagonalen, Kvarnbygatan och de stationsnära kvarteren.
- Andelen lokaler i bostadskvarterens bottenvåningar är högre närmare Industrikärnan och Mölndalsbro resecentrum än i de mer perifera lägena. Andelstal för lokaler i bottenvåning i bostadskvarteren regleras i avtal.
- Innehåll i lokalerna ska bidra till effektmålen.
- Bottenvåningarna i bostadskvarteren utmed Kvarnbygatan och Diagonalen utförs med förhöjd våningshöjd för att kunna möjliggöra flexibla ytor för lokaler över tid. *
- Bottenvåningens partier och detaljer utformas omsorgsfullt i gedigna material för ett omhändertaget uttryck i ögonhöjdsperspektivet.
- Bottenvåningen ska vara medvetet belyst för trygghet och attraktivitet längs gatan. Bottenvåningens lokaler bör utformas så genomsiktlig som möjligt för kontakt mellan ute och inne.

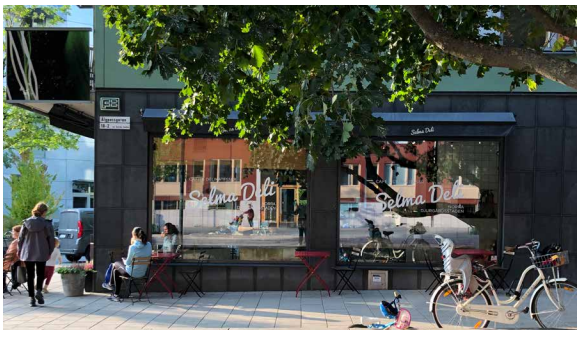

Hörnlokal

BALKONGER OCH BURSPRÅK

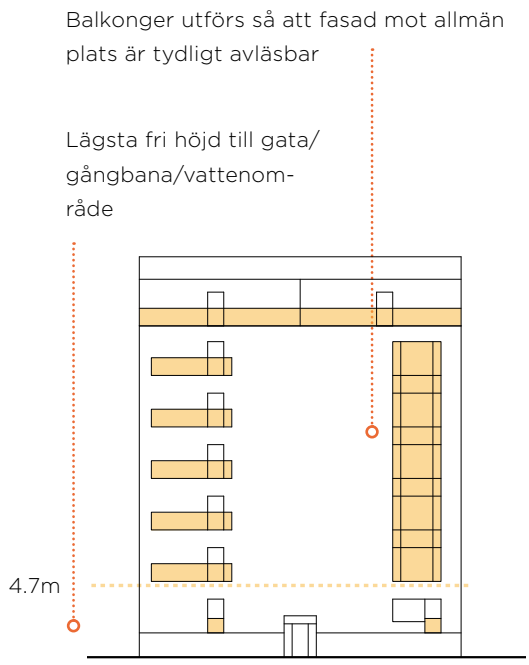

* Stöds av planbestämmelse.

Bearbetad undersida

Nätta balkonger mot gata

Utformning lätt räcke

Tydligt avläsbar fasad

Balkonger och burspråk ska utföras på ett sätt som balanserar både stads- och bostadskvaliteter. Kvarteren ska kunna ha stora bostadskvaliteter med balkonger och burspråk men samtidigt ljusa och stadslika gaturum.

EFFEKTMÅL

- Kvarteren ska förstärka Forsåkers stads- och bostadskvaliteter genom ett balanserat och attraktivt utförande av balkonger mot gata och torg.
- Balkonger och burspråk ska bidra till en varierad och livfull stadsmiljö och ge ett samspel mellan bostaden och gaturummet.

PRINCIPER

- Balkonger och andra utskjutande byggnadsdelar får skjuta ut max 1,3 meter över allmän plats och vattenområde. *
- För att balkonger inte ska hamna för lågt mot gatan regleras den lägsta höjd de får placeras på mot allmän plats och ån. Fri höjd till gata/gångbana/vattenområde ska vara minst 4,7 meter. *
- På lägre höjd får franska balkonger placeras mot allmän plats.
- Utkragande balkonger över allmän plats ska ha nätt utformning och en bearbetad undersida. Fasad i gatuliv ska vara tydligt avläsbar.
- Balkonger får placeras fritt mot gård. Hänsyn till lägenheternas dagsljus ska tas i val av placering och djup både mot gata och gård.
- Balkonger som kragar ut över allmän plats får inte glasas in, såvida det inte krävs av bullerskäl. Balkonger mot gård får glasas in.
- Balkonger på de fyra högre fristående husen får dock glasas in. Eventuella inglasningar ska vara integrerade i ursprungsgestaltningen och redovisas vid bygglov. Balkonger på dessa hus kan med fördel vara indragna innanför fasadliv. Veck och hörn i fasaden kan användas för integrerad balkongplacering.
- Loftgångar får ej uppföras mot allmän plats.
- Eventuella burspråk, eller utkragande fasadpartier, får utföras max 3 m breda och uppta max halva fasadlängden.

SKOLA OCH FÖRSKOLOR

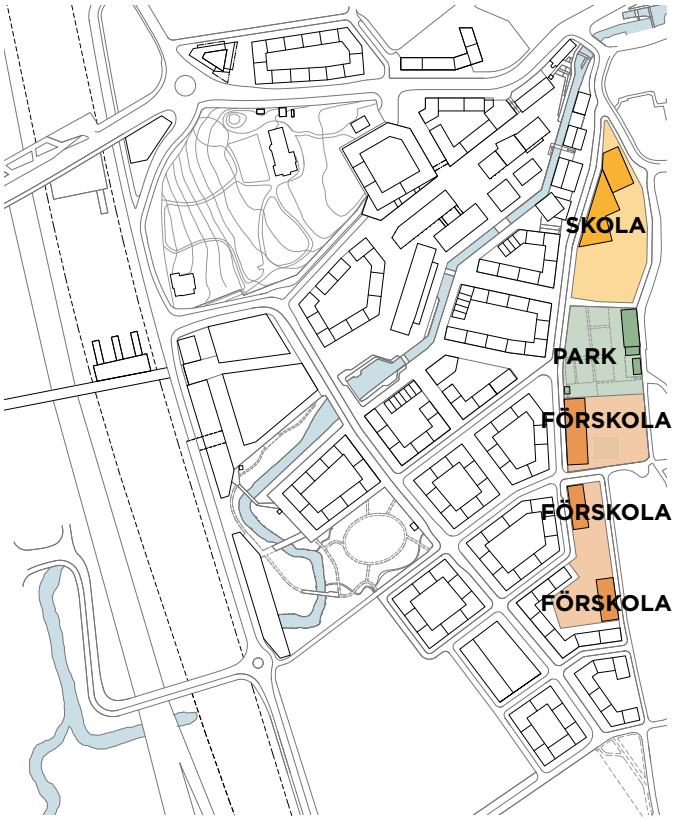

Den östra delen av Forsåker är en sammanhängande zon som består av skola med skolgård, Rudströmska trädgården som är parken vid Stenladan, samt tre förskolor.

EFFEKTMÅL

- Kvarteren ska skapa en i Forsåker integrerad skol- och förskolemiljö med höga sociala, pedagogiska, miljömässiga och arkitektoniska värden.

- Skol/förskolegårdarna ska, trots att de är inhägnade, inbjuda till passage och nyttjande utanför verksamhetstid. Skol- och förskolegården är en resurs för stadsdelen. Omvänt är också parkerna och Forsåkers allmänna ytor en resurs för skol- och förskoleverksamhet.

PRINCIPER

- Byggnaderna ska ska bidra till Forsåkers identitet och följa de sammanhållande och särskiljande principerna.

- Skol- och förskolebyggnader ska placeras i liv med gatan för ett tydligt stadsmotiv längs gatan och maximal friyta på skolgårdarna.

- Fasad mot gata ska utföras medvetet i placering av entréer och inlastning mm så att inga otrygga baksidor skapas i stadsmiljön.

- Skol- och förskolebyggnader ska förhålla sig i volym och uttryck till både omgivande kulturmiljö som tillkommande nya kvarter.

- Erforderliga bullerskydd ska utföras i en karaktär som bidrar till skolans lekfullhet och övergripande gestaltningsidé samt med omsorg om siktlinjer och trygghet i såväl skolgårdens som gatans vistelsemiljöer.

EXEMPEL

Skolbyggnaden ska ha en tydlig relation och förankring i gatumiljön, med till exempel entréer åt det hållet.

Staket i en karaktär som bidrar till skolans lekfullhet, Vallastaden, Linköping

FORSÅKER GRÖNSKAR OCH KOPPLAR

EFFEKTMÅL - PARKER OCH STRÅK

- Forsåker utvecklas till en hållbar stadsdel där alla människor känner sig trygga och där det finns många platser som gynnar hälsa och social gemenskap.
- Forsåker har en tydlig grönstruktur med två parker, samt rikt trädplanterade gator och gröna gränder som bildar ett grönt nät.
- Parker och träd- och växtplanterade gator är bärare av ekosystemtjänser och biologisk mångfald, såsom djur- och växtspridning, pollinering, dagvattenhantering, klimatreglering och rekreativa miljöer.
- Forsåkers parker rymmer både platser för rörelse och aktivitet, lek och träning men också platser för stillhet och återhämtning.
- Forsåker har en högkvalitativ unik lekplats samt anpassade lekmöjligheter väl spridda i stadsdelen.
- Forsåker kopplar samman östra och västra sidan av Mölndal och sammanför Mölndals Innerstad, Forsåker och Kvarnbyn.
- Forsåker innehåller två nya broar som är viktiga kopplingar över E6:an och järnvägen. Dels Forsåkerbron, som trafikeras av samtliga trafikslag för att underlätta rörelse mellan östra och västra sidan av Mölndal. Dels en gång- och cykelbro som ger en direkt koppling mellan Forsåkers industrikärna, framtida utbyggnad av Mölndals station och Mölndals Innerstad.
- Forsåkers gatunät är finmaskigt och trädplanterat, tydligt orienterbart och tryggt.
- Vid utformning av gatumiljöer är gående och cyklister högst prioriterade av de olika trafikslagen. Grundläggande tillgänglighet och angöring för motorfordon säkras.

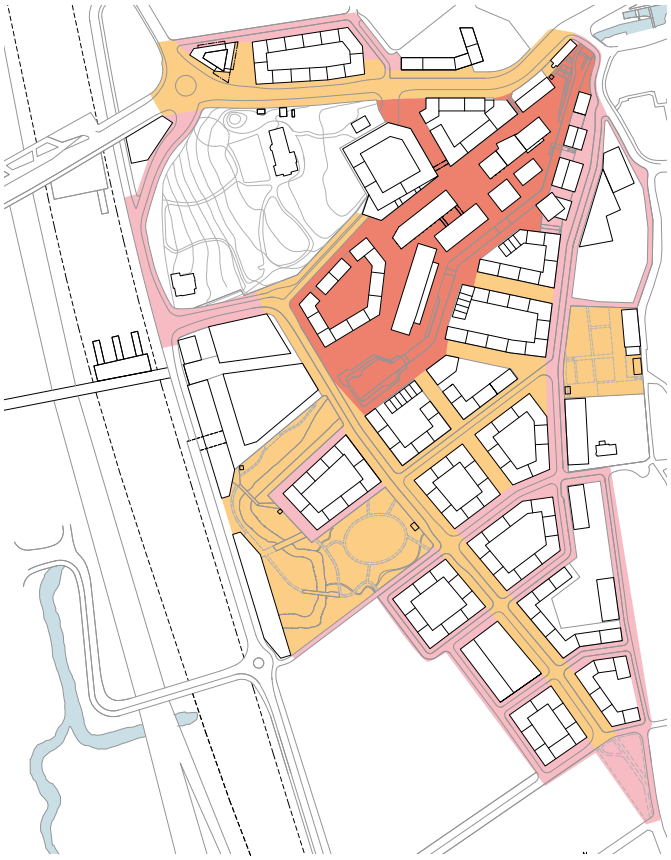

KVALITET FÖR LÅNGSIKTIGT NYTTJANDE

I visionen för Forsåker ligger att forma en attraktiv stadsdel med ett gediget och genomtänkt utförande. Forsåker blir en tät stadsdel och ett besöksmål vilket medför att områdets uteytor kommer ha ett intensivt vardagsnyttjande både av dem som bor och arbetar här och av dem som besöker området. Stadsrummet och de offentliga ytorna kommer vara välanvända och det kräver ett utförande som väl genomtänkt, karaktärsbyggande och tåligt så att det håller över tid.

Ambitionsnivåerna för utförande av Forsåkers offentliga rum delas in i tre nivåer.

Den högsta, nivå 1, tillämpas på industrikärnan där markmaterial är av högsta kvalitet, möblerna är platsspecifika och många konstruktioner så som trappor, ramper och forsens ränna får en högkvalitativ utformning, som stärker Forsåkers identitet.

Nivå 2 appliceras på parker, gröna gränder, Kvarnbygatan, Diagonalen och platsbildningar där det finns mycket planteringar och där uttrycket gentemot de vanliga gatorna står ut.

Nivå 3 är en grundnivå som tillämpas på övriga gator i området. Gator och gångbanor i asfalt och med vissa kvalitetshöjande detaljer så som friser av smågatsten.

Alla gator i Forsåker har planterade träd.

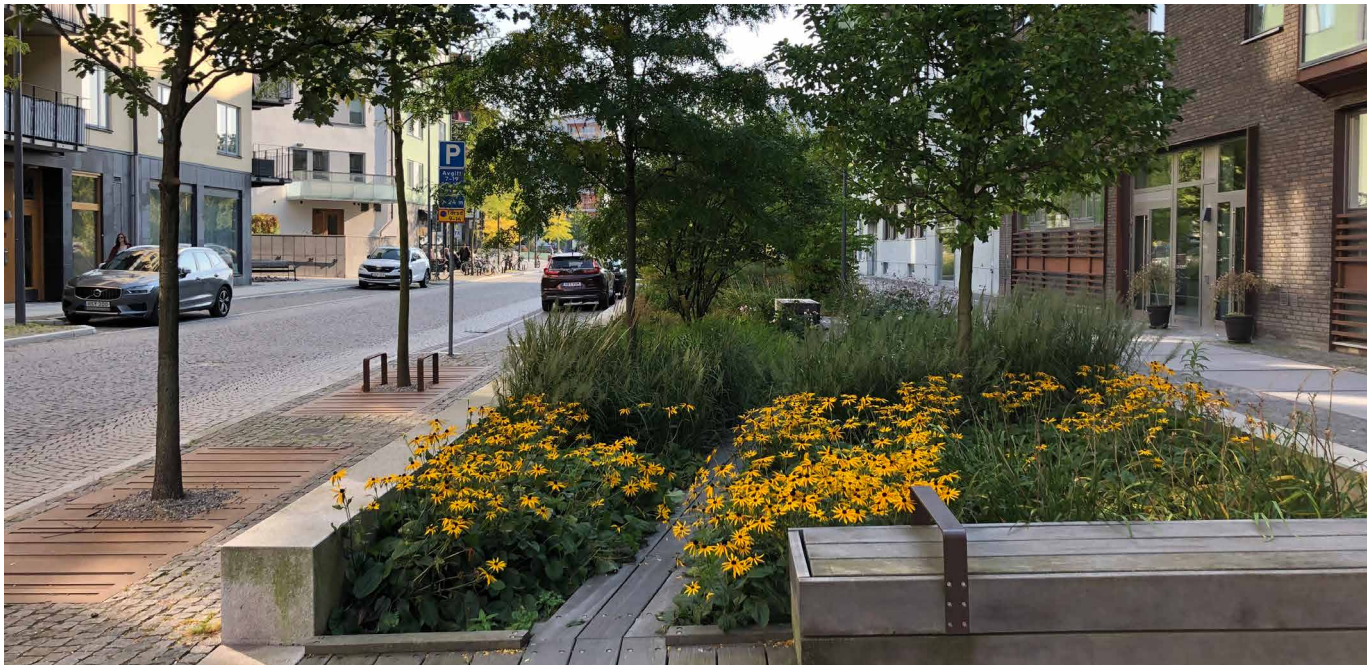

Forsåkers gator blir trädplanterade. Exempelbild på gata med extra markplantering.

OMGIVNINGENS PARKER OCH NATUR

PARKER OCH STRÅK

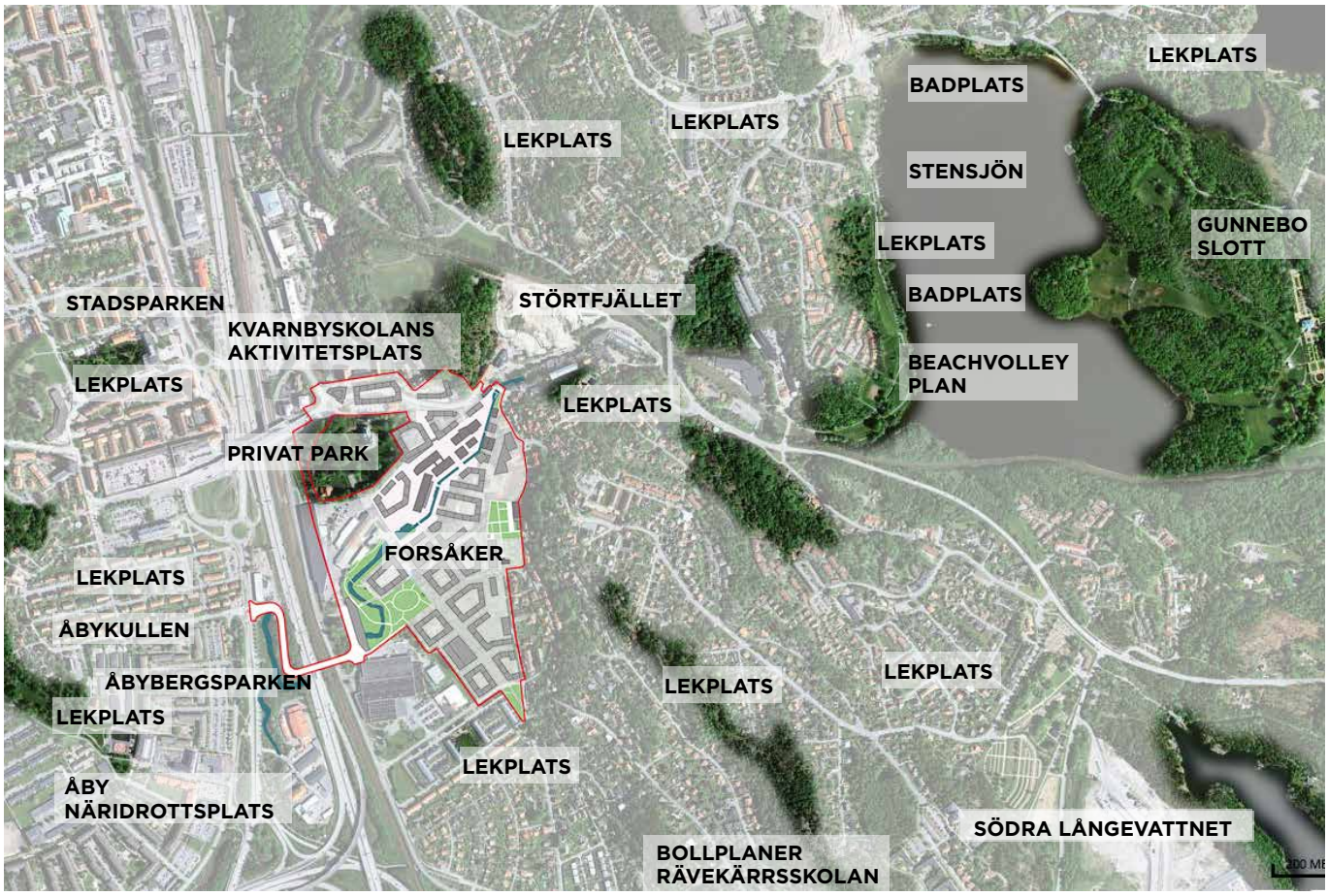

REKREATION PÅ PROMENADAVSTÅND

I Forsåkers närhet, utanför planområdet, finns även andra parker och grönområden som kommer att bli besöksmål för de som bor i Forsåker.

Störtfjället har en fin natursluttning som delvis består av tidigare trädgårdar men huvudsakligen av viltväxande natur. Berget är en viktig tillgång som närskog för strövtåg och upptäcktsfärder. Utsikten från toppen är en målpunkt i sig.

Vid intilliggande Flintgatan finns en lekplats och öppna gräsytor, likaså finns en mindre lekplats i Kvarnbyn. Större bollplaner finns vid Rävekärrskolan söder om Forsåker.

Inom några minuters promenadväg ligger även Mölndals stadspark samt Åbybergsparken.

Österut ligger stora rekreationsområden vid Stensjön, med badplats, lekplats och volleyboll, samt Gunnebo slotts rika kulturmiljö.

STÖRTFJÄLLET

- Natursluttning med tidigare trädgårdar
- Utsiktspunkt
- Närnatur

STADSPARKEN

- Mölndals centrala park
- Lekplats
- God kollektivtrafik

SJÖARNA OCH GUNNEBO

- Natur och friluftliv
- Bad och idrott
- Kulturmiljö och besöksmål vid Gunnebo slott

NÄRIDROTTSPLATSER

- Gräsplaner vid Rävekärrskolan
- Basketplan vid Kvarnbyskolan
- Volleybollplan vid Stensjön
- Åby idrottsområde inom cykelavstånd

FORSÅKERS PARKER

För att skapa trygga och jämställda platser programmeras de offentliga rummen utifrån olika offentlighetsgrader. Vi kommunicerar och interagerar med varandra samtidigt som vi iakttas av vår omgivning. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det fördelaktigt om en plats innehåller både möjligheten att se och synas, utifrån vad man vill. En plats som är flexibel och rymmer många olika slags aktiviteter lockar sannolikt fler målgrupper och ger ökad anledning till att besöka platsen. Forsåkers offentliga platser ska vara trygga och tillgängliga miljöer för alla, såväl dag-, kvälls- och nattetid.

AKTIVITET OCH RÖRELSE

- lekplats
- rörelse och aktivitet
- synligt dagvatten

VILA OCH KONTEMPLATION

- lugn och ro, sitta och titta
- synligt dagvatten

I Forsåker utgörs friytor och rekreativa miljöer både av parker, platser, stråk längs vattnet och inte minst av industrikärnan med sina olika torg.

INDUSTRIKÄRNANS YTTRE MILJÖ (REDOVISAS I EGET KAPITEL)

- Unik kulturmiljö och identitetsbärare
- Sammanhängande yta och stråk på gåendes villkor
- Innehåller flera olika platser med olika funktioner

Å-PARKEN

- Stadsdelens centrala park
- Sluttande öppen gräsyta med stora träd och lekplatser, av stadsparkskaraktär
- Promenad längs ån

RUDSTRÖMSKA TRÄDGÅRDEN

- Kulturhistorisk och uppvuxen miljö
- Trädgårdskaraktär
- Närpark och besöksmål

EXEMPEL

Rudströmska trädgården med stora uppvuxna träd är ursprungligen en befintlig villaträdgård från brukets tid. Centralt i trädgården finns en gammal allé med stora träd, huvudsakligen lind och hästkastanj. Runt den historiska byggnaden Stenladan möjliggörs småskalig köksodling som bidrar till parkens trädgårdskaraktär.

EFFEKTMÅL

- Rudströmska trädgården utvecklas till en välkomnade, trivsam och inramad park med tydlig trädgårdskaraktär.
- Parken ska bevara och förstärka sin karaktär av kulturmiljö. Befintliga träd bevaras i så hög grad som möjligt. Stenladan värnas och används till publik verksamhet som bidrar till parklivet.
- Parken är en viktig del i Forsåkers grönstruktur och ska gynna ekologiska samband, biologisk mångfald och pollinering.
- Parken ska innehålla mindre lek- och aktivitetsfunktioner i samklang med trädgårdskaraktären och kulturmiljön,

PRINCIPER

- Trädgården ska präglas av trädgårdsodling och kulturmiljö, med perennplanteringar, kökträdgårdsväxter och äppelträd. Växtval ska gynna pollinerare.
- Stenladans möte med Rudströmska trädgården utformas med grusad yta framför Stenladan som möjliggör sittplatser och uteservering.
- Den historiska allén är ett viktig inslag i parken och skyddad med biotopskyddsbestämmelse.
- Mindre gräsyta för lek och picknick, samt sällskapsaktivitet likt boulebana ska finnas. Möjlighet till lek utförs med naturlekskaraktär.
- Parken avgränsas med mur, häck eller staket av trädgårdskaraktär och har tydliga entrépunkter. Tekniska anläggningar och bullerskydd i parken ska utföras med omsorgsfull gestaltning som bidrar till parkens karaktär och gatans vistelsemiljö.
- Barn- och unga ska inkluderas i referensgrupper i samband med utformning och gestaltning.

EXEMPEL

Den befintliga Stenladan med stadsodling.

Staket med trädgårds-karaktär

Nya äppleträd återplanteras

Exempelbild rättigheter saknas

Boulespel

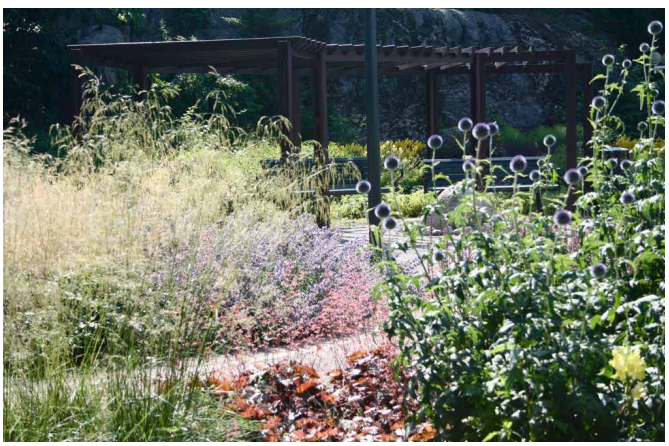

Perennplanteringar och kökträdgårdsväxter

Plats för trädgårdscafé

EXEMPEL

Å-parken, som är Forsåkers större park, sluttar från Diagonalen ner mot ån som ett grönt vardagsrum med vattenkontakt. Med sin centrala placering är Å-parken en tydlig offentlig stadspark och samlingspunkt, med omgivande gator och kvarter, samt en viktig del av Forsåkers grönstruktur.

EFFEKTMÅL

- Å-parken utvecklas till en stadsdelspark med stadsparkskaraktär, ett besöksmål som uppskattas både av de som bor nära och längre bort.
- Parken ska gynna ekologiska samband, biologisk mångfald och pollinering.
- Parken ska gynna folkhälsa och social samhörighet genom att stimulera till rörelse, aktivitet och möten mellan människor.
- Parken har en högkvalitativ, unik lekplats och en stor öppen gräsyta för lek och spring, picknick och sitta och sola.
- Å-parken har en strategisk funktion att fördröja och rena dagvatten och synliggöra detta på ett integrerat och gestaltat sätt i lek- och vistelsemiljöer.

PRINCIPER

- Centralt i parken är Ovalen - en öppen skålformad gräsyta med gradänger inramat av gångväg och sittplatser, med syfte både för social och ekologisk hållbarhet.
- Fria trädgrupper ramar in den öppna ytan och avgränsar den mot omgivande gator. Längs kanterna finns delar med perennplanteringar som blir platser för lugn och ro.
- Rikt med promenadslingor och möblering för möten och vistelse. Entréplatser från angränsande gator görs tydligt markerade.
- Trädval utgörs av ädellövskaraktär mot gatan och vildare woodlandkaraktär mot Ån. Planteringar ska gynna pollinerare och variera i färg, doft och blomning och spegla årstidsväxlingar.
- Befintlig vildare vegetation bevaras i möjligaste mån närmast utmed Ån, för att stärka ekologiska samband, gynna djur- och växtliv och tillföra karaktär till parken.
- Trygghetsfrågor ska beaktas i utformning av parkens miljöer och möten med intilliggande gator och Mölndalsåns vatten.

EXEMPEL

Visionsbild: Å-parken

Gräsmatta som kantas av träd, Marabouparken, Sundbyberg

Generösa platsbildningar markerar entréerna till parken, Stadsparken Lund

Planteringar med blommande perenna växter, Göteborgs botaniska trädgård

- Barn och unga ska inkluderas i referensgrupper i samband med utformning och projektering.
- Miljöer och material behöver utformas med hög kvalitet för att tåla ett högt nyttjande av boende, närliggande förskolor och tillkommande besökare.
- Tekniska anläggningar och ev bullerskydd i parken ska utföras med omsorgsfull gestaltning som bidrar till parkens karaktär.

Lekplats med unikt tema, Odense Danmark

FORSÅKERS STRÅK OCH GATOR

I Forsåkers vision ligger att koppla samman, att vara den kompletterande länken som knyter östra och västra sidan av Mölndal närmare varandra och förenar Innerstaden, Forsåker och Kvarnbyn. Kvarnbygatan blir viktigt nytt stadslivsstråk i strukturen. Ett stadslivsstråk innebär ett flöde av flera trafikslag men viktigast är fotgängare och cyklister, vars utrymme och upplevelse prioriteras.

Forsåkers gatunät är finmaskigt med en struktur som leder flöden mot Industrikärnan och sammankopplar med befintliga anslutande gator. De gröna gränderna som sluttar ner mot ån och industrikärnan blir sociala vistelserum med begränsad biltrafik och med ett extra ansvar för dagvattenhantering.

Forsåker sluttande topografi är utmanande och alla gränder har inte tillgänglighetsanpassad lutning. Kvarterssidor som vetter mot dessa gränder får angöras från angränsande, mer tillgängliga gator. I vissa fall kan tillgänglighetsanpassad parkering behöva tillskapas inom kvartersfastigheterna.

Strukturen prioriterar trygghet, attraktivitet och genhet för fotgängare och cyklister. Närheten till Mölndalsbro ger ett bra kollektivtrafikutbud, som också kompletteras med busslinje genom Forsåker på Kvarnbygatan och längs Diagonalen.

Till utbyggnaden av Forsåker hör också två nya broar över E6:an och järnvägen mot centrala Mölndal. Dels Forsåkerbron som trafikeras av samtliga trafikslag, för att underlätta rörelse mellan östra och västra sidan av Mölndal. Dels en gång- och cykelbro som ger en direkt koppling mellan Forsåkers industrikärna, Mölndals Innerstad och en framtida utbyggnad av Mölndals station.

SAMMANKOPPLAD STRUKTUR

- Nya broar till Mölndals Innerstad
- Kvarnbygatan blir stadslivsstråk
- Diagonalen den uppsamlande stadsgatan

FINMASKIGT GATUNÄT

- Ett tydligt offentligt nät
- God tillgänglighet
- Gröna gränder som vistelserum

HÅLLBARA FLÖDEN

- Stärka kopplingar till kollektivtrafiknoden Mölndals Bro resecentrum
- Nät som prioriterar gång- och cykel
- Öppnar för effektiva busslinjer

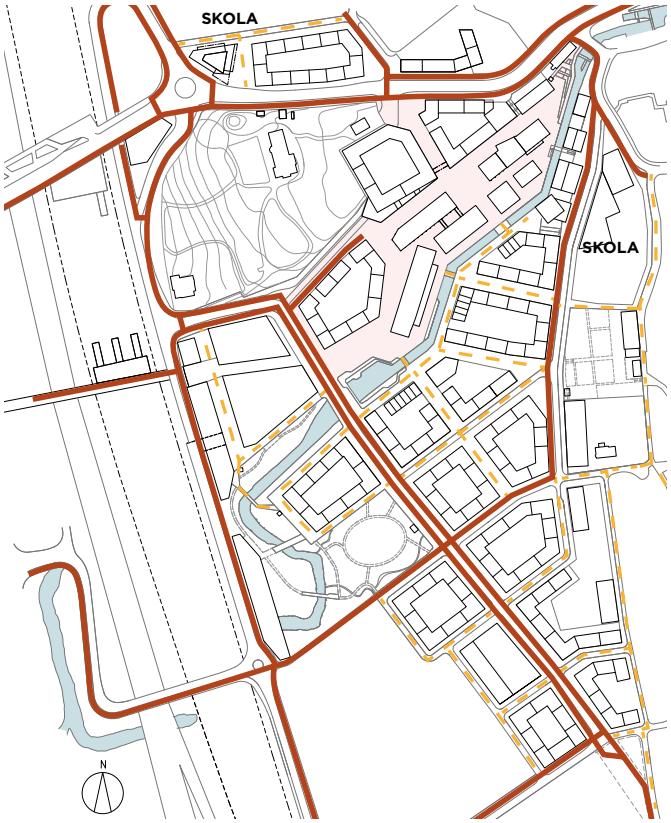

STRUKTUR FÖR CYKLAR

Forsåker har en cykelvänlig struktur. De större gatorna som är sammankopplade med det övergripande nätet har separata cykelbanor. Av extra betydelse för pendlingscyklister är stråket över nya Forsåkerbron samt stråket längs med Nämndemansgatan i riktning mot Göteborg. Övriga gator har begränsad biltrafik och där sker cykling i blandtrafik. Parkernas promenadvägar, vissa gröna gränder och förskolegårdarna är platser att lära sig cykla på.

- Separat cykelbana
- Gata eller gränd där cykling sker i blandtrafik. Alternativt begränsad biltrafik.
- Sammanhängande yta utan kantsten där det går att cykla, men fotgängare har företräde

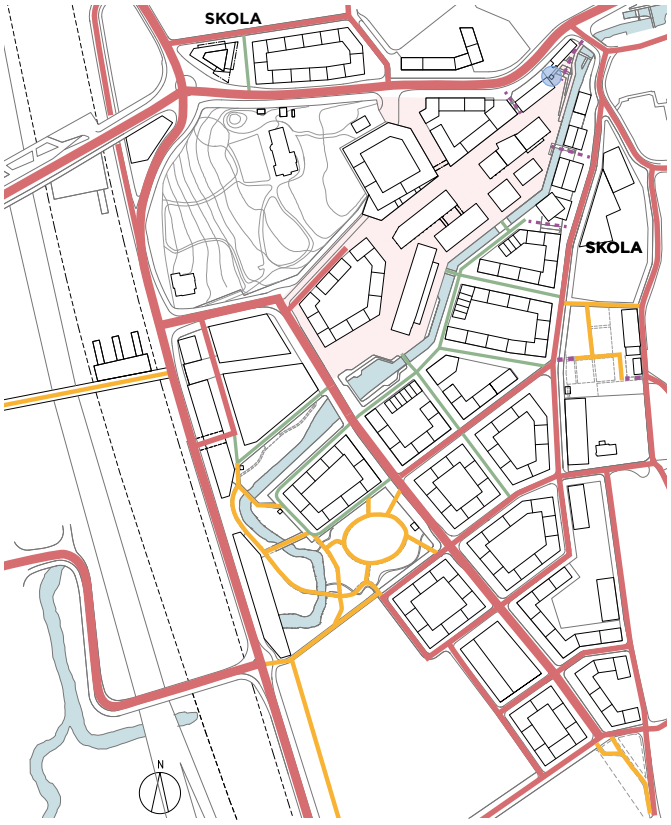

STRUKTUR FÖR GÅENDE

Forsåkers fotgängare har många vägar att välja på för att nå målpunkter. Den enda utmaningen kan vara befintlig topografi som ibland ger trappor. Det finns dock alltid en tillgänglig alternativ väg. Mellan Industrikärnan och Kvarnbygatan finns en allmän hiss för tillgänglighet mellan nivåerna.

Industrikärnans yttre miljö och de gröna gränderna ska utföras utan kantsten av typ gåfartsgator där fotgängare har företräde.

- Gata med gångbanor
- Grön gränd, Å-stråket - vistelsegata med begränsad trafik
- Trappor
- Gångvägar
- Hiss, mellan Kvarnbygatan och Industrikärnan
- Sammanhängande yta utan kantsten där fotgängare har företräde

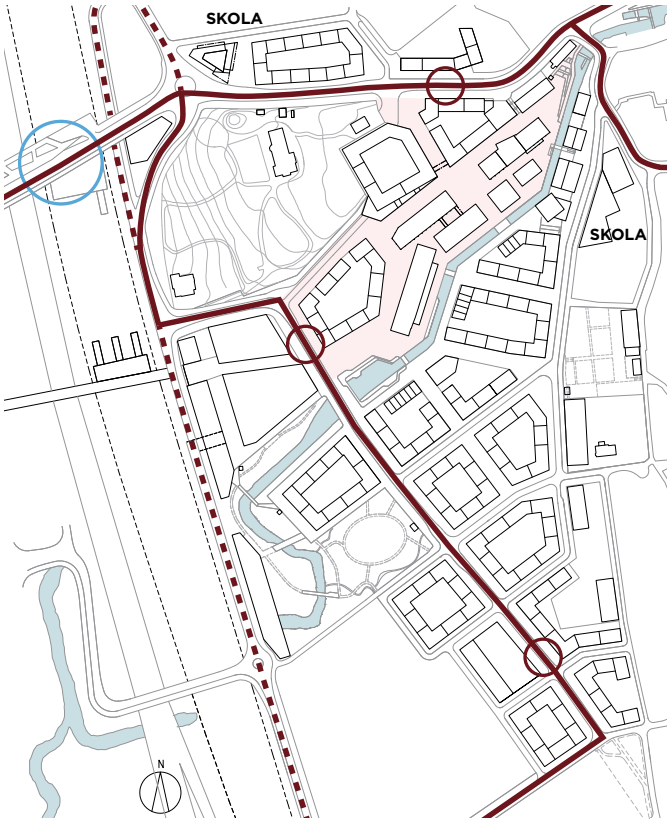

BUSSAR OCH HÅLLPLATSER

Kollektivtrafikens stomme ska gå genom Forsåker och Stombuss ska trafikera Diagonalen som har hållplatslägen vid Vattentorget och i södra delen av stadsdelen. Stombussen angör Mölndals station och går sedan vidare genom Toltorpsdalen mot Göteborg.

Kvarnbygatan trafikeras av busslinje med hållplats i höjd med Forsåker.

Med den direkta närheten till Mölndalsbro resecentrum får Forsåker totalt sett en mycket bra tillgänglighet där busshållplats nås inom 200 meter inom stort sett hela området och pendeltågsstationen inom 500 meter.

- Resecentrum med buss, spårvagn, tåg
- Gata som trafikeras av busslinje
- Gata som ev trafikeras av busslinje
- Hållplatsläge

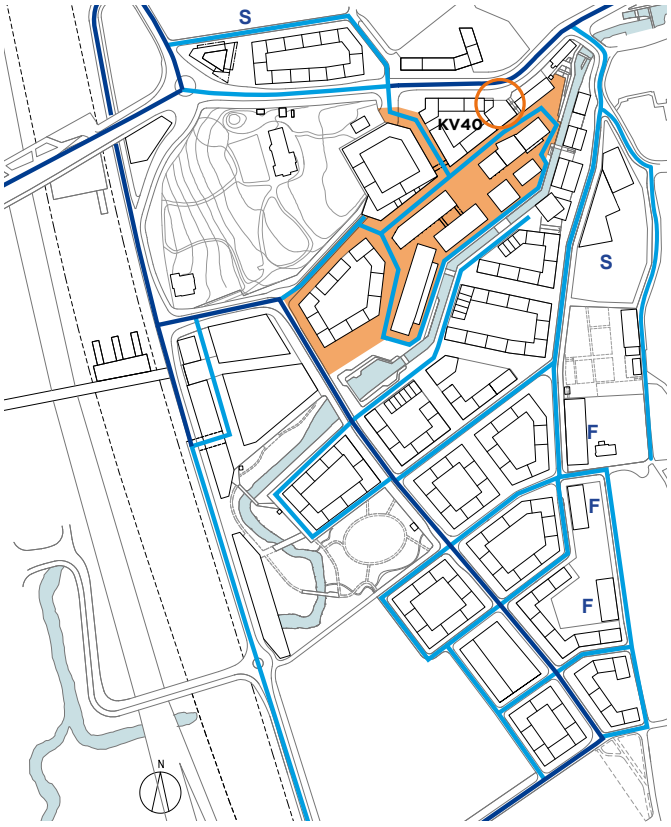

VARULOGISTIK, ANGÖRING OCH AVFALLSHANTERING

Alla kvarter nås med renhållningsfordon från omgivande gator. Renhållningsfordon kan undvika att trafikera de gröna gränderna och ska ej angöra från Diagonalen och delar av Kvarnbygatan. Skola, förskolor och lokaler angörs för hämning/lämning samt varutransporter från angöringsplatser.

Industrikärnan är tillgängligt för varutransporter och renhållningsfordon genom både rundkörning eller vändning. Dessa ska begränsas till viss tid under dygnet för att värna Industrikärnan som vistelserum.

- S F — Lägen för skola, förskola
- Gata som trafikeras av renhållningsfordon, utan angöring
- Gata som trafikeras av renhållningsfordon, med angöring
- Läge för infart till varuintag dagligvaror mm till kv40
- Zon som används för varulogistik till verksamheter. Trafiken begränsas till vissa tider på dygnet.

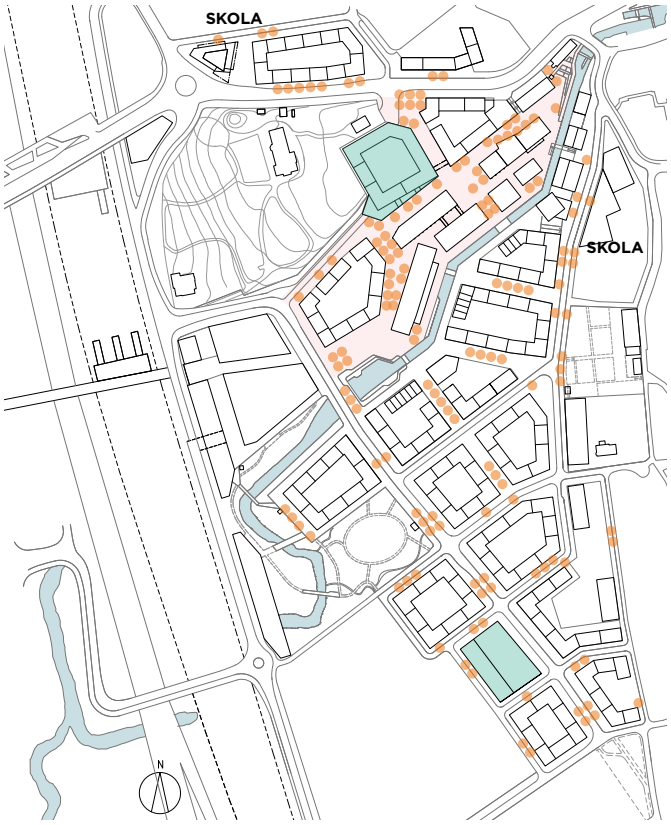

PARKERING FÖR BIL OCH CYKEL

I Forsåker koncentreras parkering av bilar till ett fåtal punkter - mobilitetshus. Detta för att minska bilkörning i kvarteren, gynna gårdarnas grönska genom att de inte byggs under med garage samt öka möjligheten till samutnyttjande av olika verksamheters behov av parkering och mobilitetslösningar. Forsåker har tydliga målsättningar om att prioritera hållbara färdsätt som kollektivtrafik, cykel, gång och delade fordon. Mobilitetshusen förbereds för laddning av el-fordon och utformas flexibla så att de kan inrymma olika mobilitetstjänster och omvandlas om parkeringsbehov ändras i framtiden. Tillgänglighetsanpassad parkering för rörelsehindrade anordnas efter behov i anslutning till bostad eller verksamhet.

Cykelparkering för boende och verksamma ska inrymmas i kvartersfastigheterna. Cykelparkering för besökare finns på många ställen, såväl inom kvartersmark som på allmän plats. Kartan intill illustrerar möjliga ställen på allmän plats. Likaså finns flera platser för lånecyklar och andra mobilitetstjänster.

- exempel på placering av cykelparkering på allmän platsmark, plats för ca 10 cyklar vardera
- mobilitetshus

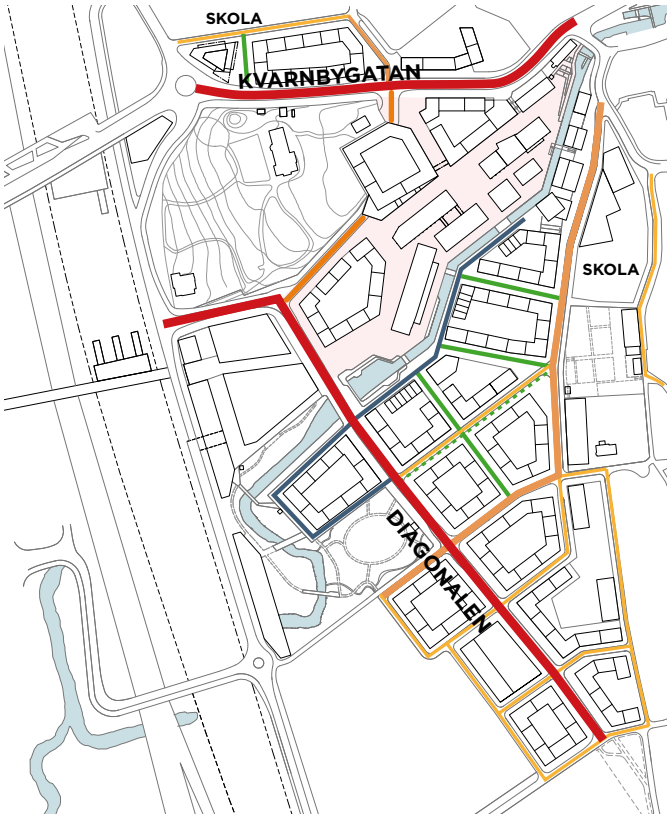

GATUTYPER

Forsåkers gatutyper kan delas in i fyra övergripande kategorier; Stor Stadsgata, Liten Stadsgata, Grön Gränd och Å-stråket. Därutöver tillkommer även Industrikärnanas yttre miljö som en egen kategori. Kategoriindelningen grundar sig på gemensamma drag i gatornas karaktär och vilken funktion de har i strukturen.

- Stor Stadsgata - Diagonalen
- Stor Stadsgata - Kvarnbygatan
- Liten Stadsgata med separat cykelbana
- Liten Stadsgata utan separat cykelbana
- Liten Stadsgata med grönt stråk
- Grön Gränd
- Å-stråket
- Industrikärnan - sammanhållet gångfartsområde

STOR STADSGATA - KVARNBYGATAN

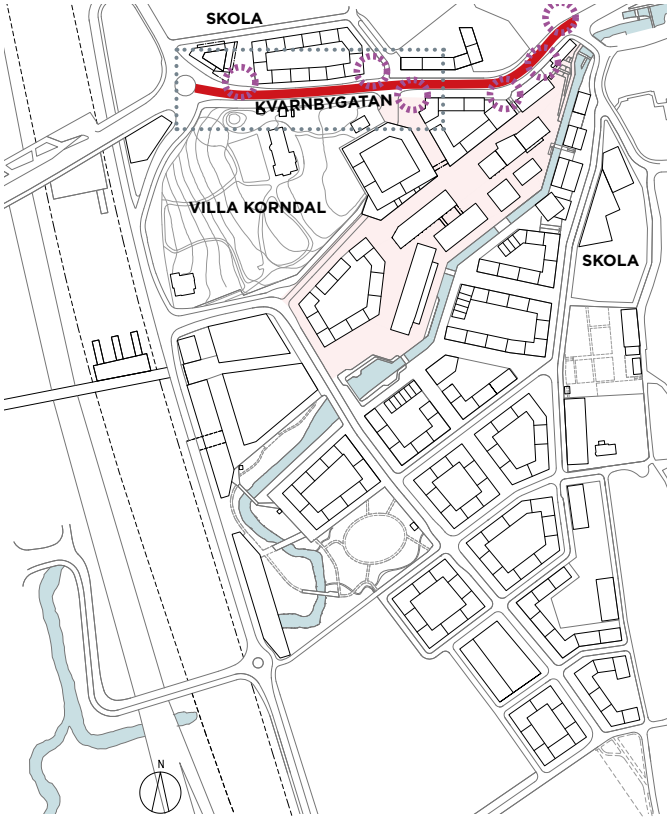

Mindre plats

Planutsnitt på nästa sida

Kvarnbygatan är en viktig åder i Mölndals stadsväv och en av få förbindelser över E6:an och järnvägen. Kvarnbygatan placeras i nytt läge längs med Villa Korndal för att räta ut gatans sträckning och underlätta för olika trafikslag. Kvarnbygatan har två intilliggande grundskolor och har att omhänderta barnperspektivet i sin utformning.

EFFEKTMÅL

- Kvarnbygatan är ett starkt stadslivsstråk och en tydlig koppling mellan östra och västra delen av Mölndal som länkar samman Forsåker, Kvarnbyn och Innerstaden.
- Gatan har en stadsmässig dignitet i sin karaktär, med levande bottenplan och flera platsbildningar som bidrar med pauseringar och rumsbildning.
- Trygga skolvägar och korsningspunkter för barn är prioriterat. Gatumiljön förenar på ett attraktivt och trafiksäkert sätt behov av god framkomlighet och trygghet för alla trafikslag och trafikanter.
- Gatan är trädplanterad och har markvegetation som ger ett gynnsamt mikroklimat, bidrar med ekosystemtjänster och dagvattenhantering samt trivsam promenad med en karaktär som skapar nyfikenhet till Forsåkers berättelse.

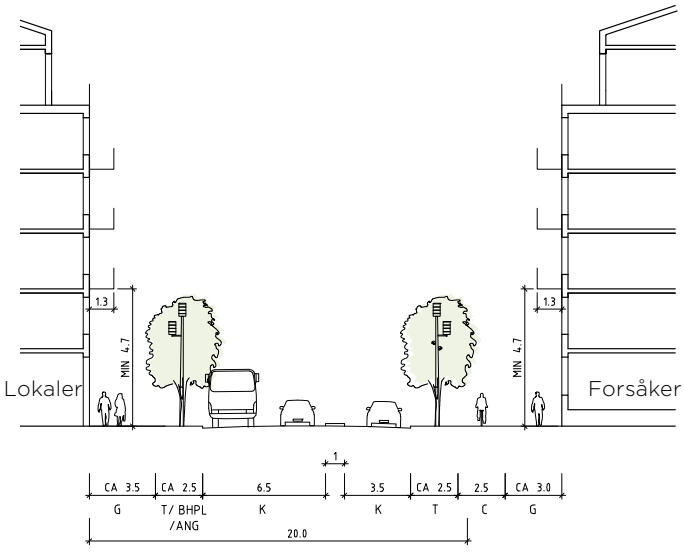

Kvarnbygatan

PRINCIPER

- Trädplanerad gata där också markplanteringar i trädzon förstärker en grön och blomstrande karaktär.
- Belysning, konstinslag, möblering och detaljer bidrar till lekfullhet, trygghet, sociala möten och upplevelse i stråket. Karaktären ska stärka Industrikärnans identitet.
- Möjlighet till uteservering och liknande ska finnas för verksamheter i bottenvåningslokaler.
- Dubbelriktad cykelbana längs södra sidan, samt delvis även på den norra sidan. Kan gestaltas med färg för att signalera cykel som ett prioriterat färdmedel.
- Barn och unga ska inkluderas i referensgrupper i samband med utformning och projektering.
- Körfält och korsningar utformade med kapacitet för biltrafik i ett innerstadstempo.
- Platsbildningarnas gestaltning förstärker platsernas syfte som rumsbildande och kopplande punkter. Kan vara exempelvis avvikande markbeläggning och stämningsskapande belysning.

STOR STADSGATA - KVARNBYGATAN

EXEMPEL

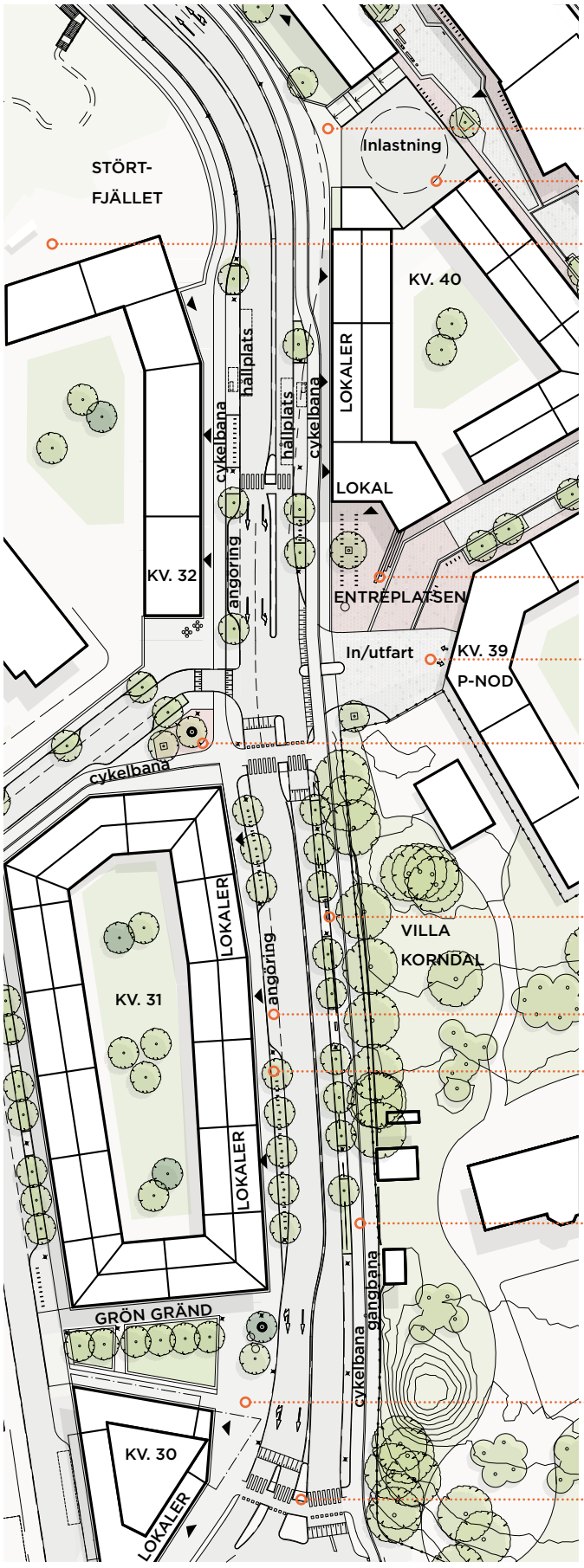

Microplats som markerar trappan till Industrikärnan

Välgestaltad hantering av last-zoon

Störtfjället med park och natur

Entréplatsen: Viktig platsbildning som entré till Forsåkers industri-kärna med lokaler i bottenplan.

Infart till mobilitetshus.

Mindre plats som fångar stråket från Kvarnbygatan och hissen mot Kvarnbyvallen och Kvarnbyskolan.

Inslag av gestaltad ljussätt-ning eller annan installation som skapar upplevelse

Angöring till lokaler

Träd tar ner skalan på gaturummet och skapar tillsammans med under-liggande planteringar en grön och blomstarnde karaktär av gatan

Separat cykelstråk längs Kvarnbygatan

Liten torgbildning och front mot Forsåker från Mölndals innerstad

Trafiksäkra korsningar, del av skolväg

40 m

STOR STADSGATA - DIAGONALEN

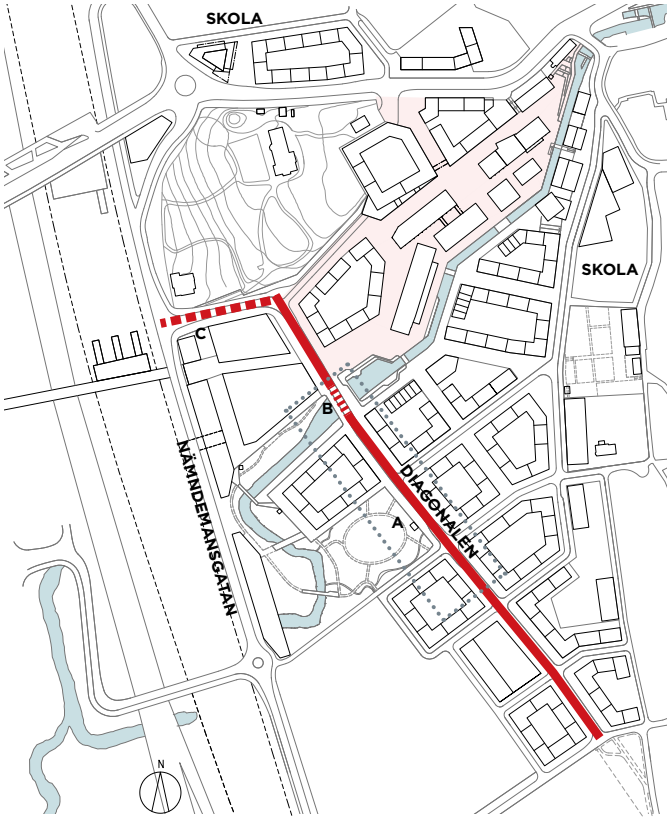

Planutsnitt på nästa sida

STOR STADSGATA - DIAGONALEN

Diagonalen är den större uppsamlande stadsgatan genom Forsåker. Gatan ansluter till Brännåsvägen i söder samt till Nämndemansgatan och vidare till Kvarnbygatan i norr.

EFFEKTMÅL

- Diagonalen är ett samlande lokalt och levande stadsstråk genom Forsåker med tydlig stadsmässig karaktär.
- Stadslivskaraktären förstärks av angränsande sammanhållna kvarter med inslag av utåtriktade verksamheter i bottenvåning.
- Gatan har, med karaktärsstarkt trädval och bred gångbana, en utformning som gynnar ett urbant stadsliv till fots.
- Gatan rymmer alla trafikslag, gång, cykel, biltrafik och buss med hållplats. Trygga miljöer och korsningspunkter för barn är prioriterat.

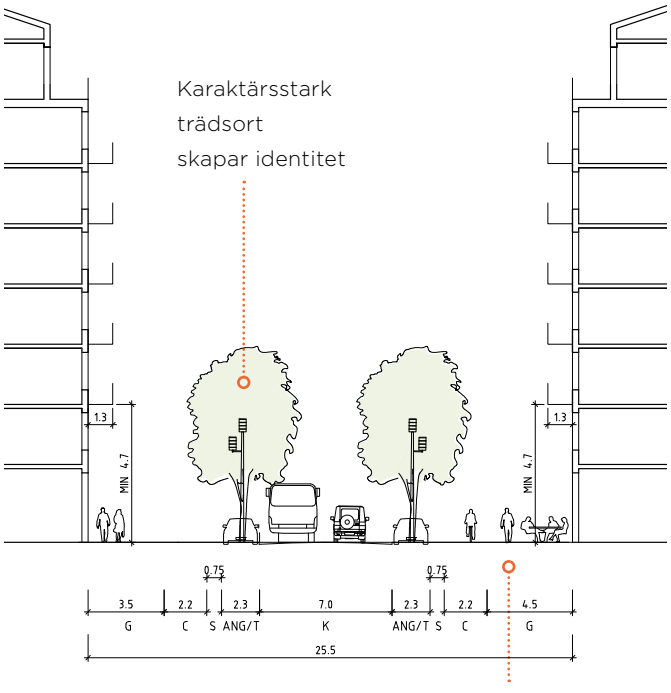

A. Diagonalen genom Forsåker

Bredare gångbana på den soliga sidan av gatan med plats för uteservering

PRINCIPER

- Trädplanterad gata där karaktärsstark trädsort ska väljas för gatans status och identitet.
- Gångbana på den soliga sidan görs bredare för att gynna stadsliv med uteserveringar.
- Enkelriktad cykelbana längs båda sidor av gatan. Kan gestaltas med färg för att signalera cykel som ett prioriterat färdmedel.
- Karaktärsgivande belysning för gatans dignitet och funtion.
- Entréplatser mot parken ansluter till Diagonalens gångbana.

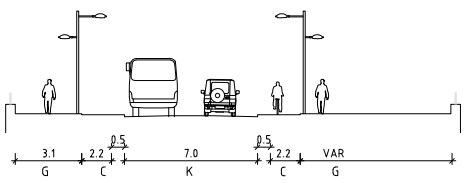

B. Diagonalen över Diagonalenbron

STOR STADSGATA - DIAGONALEN

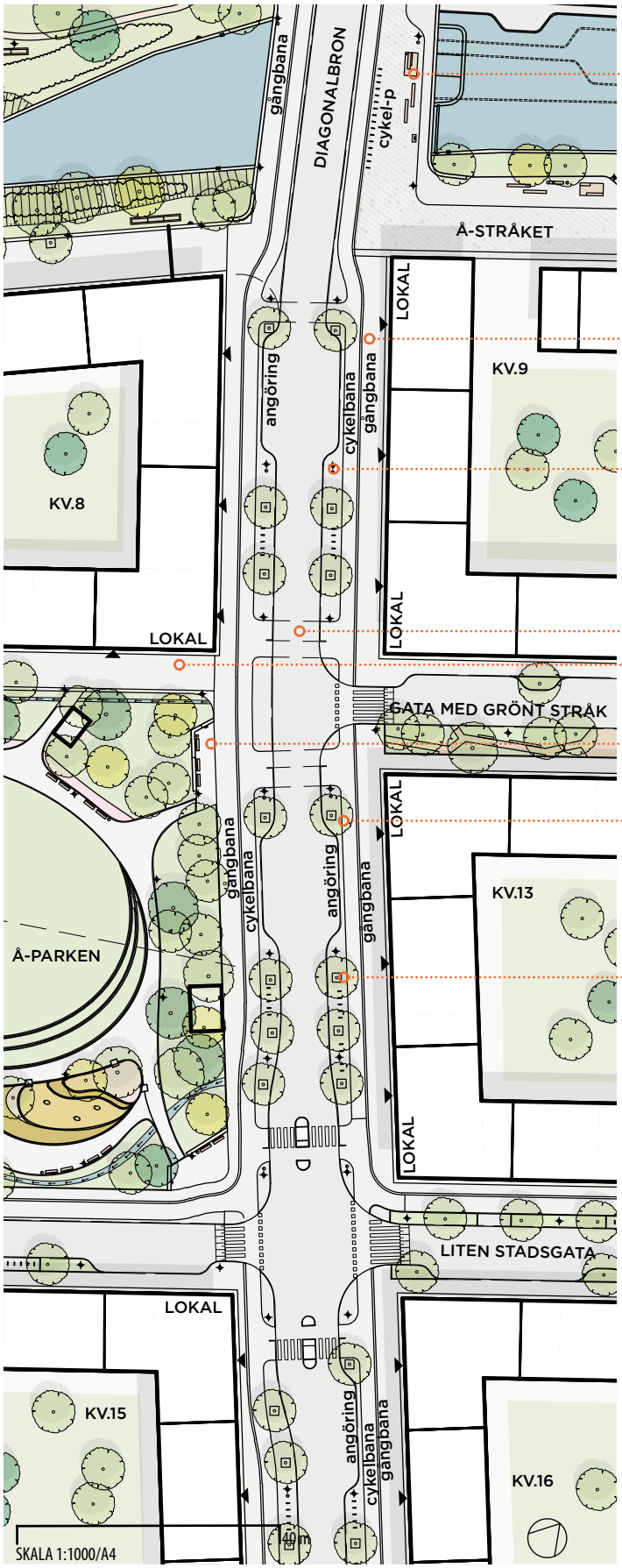

EXEMPEL

Sittplatser med vy in mot Industrikärnan. Berättartavla i broräcket

Bredare gångbana på den södra sidan av gatan med plats för uteservering

Karaktärsgivande belysning

Trygg korsning över Diagonalen för barn som rör sig mellan parkerna

Läge för uteservering ut mot Å-parken

Entréplats till Å-parken

Träd i sammanhängande skelettjordsbäddar kan hantera dagvatten

Till exempel Rödek varvat med Metasekvoja som gatuträd ger identitet till gatan

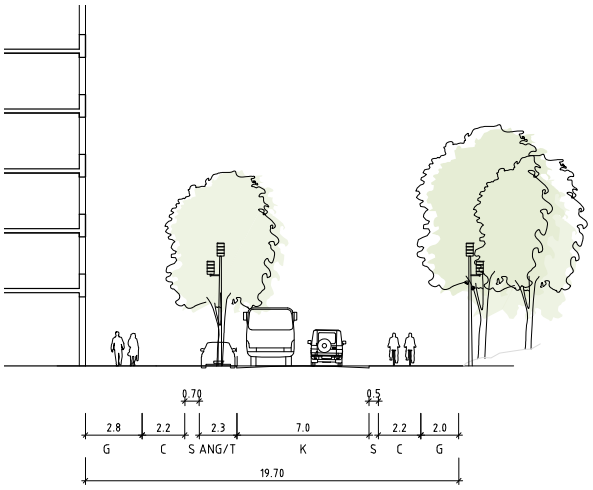

C. Diagonalen utmed Villa Korndal

LITEN STADSGATA - SKOLGATAN

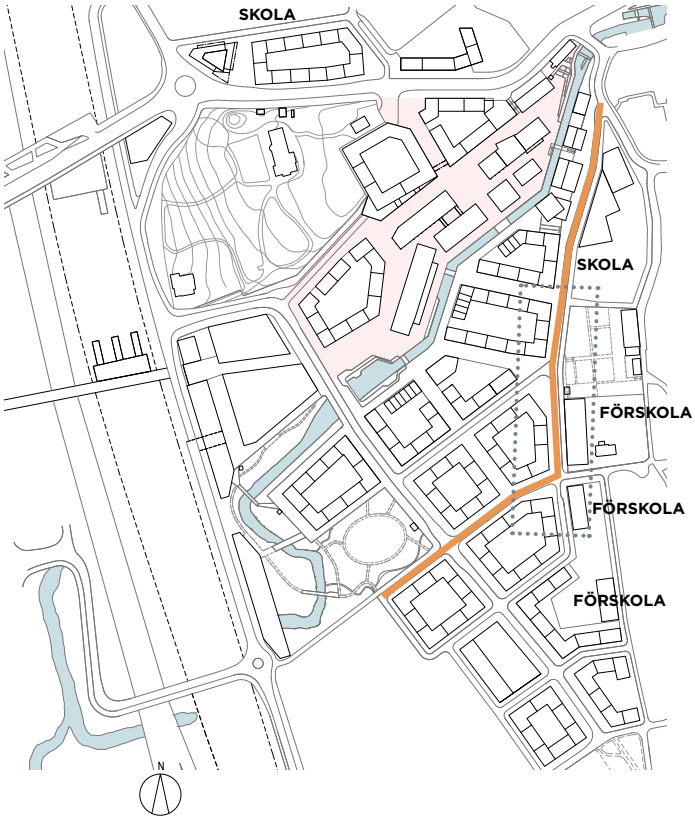

Planutsnitt på nästa sida

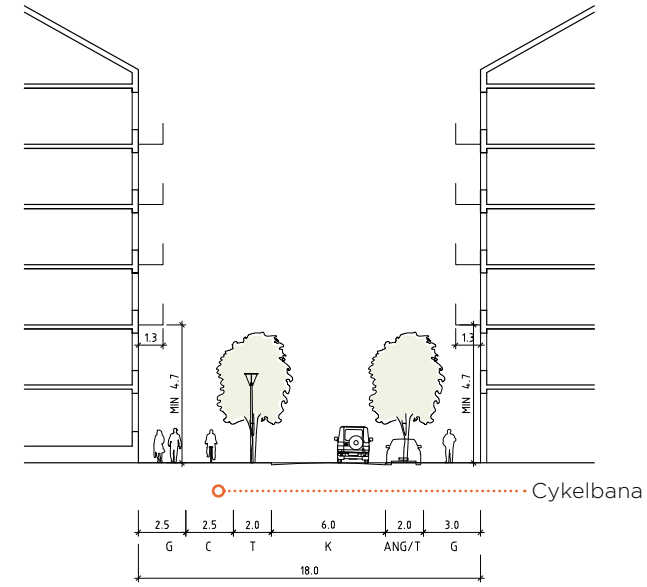

A. Liten stadsgata med dubbelriktad cykelbana på ena sidan

Till Diagonalen ansluter ett nät av mindre stadsgator med lokal angöringstrafik till kvarteren. Den uppsamlande är Skolgatan som angör skola och två förskolor.

EFFEKTMÅL

- Skolgatan, viktig skolväg och en lokal uppsamlande stadsgata som kopplar mellan kvarteren, Diagonalen och Kvarnbyn. Här är trygga färdvägar och korsningspunkter för barn prioriterat.
- I flera av Skolgatans korsningar finns mindre platser som bidrar till gatans upplevelse- och vistelsevärde.
- Skolgatan är utformad med separat gång- och cykelbana och möjlighet till angöring och trygg tillgänglighet till skola och förskolor.
- Alla mindre stadsgator är trädplanterade med enhetlig utformning och belysning.

PRINCIPER

- Dubbelsidigt trädplanterad gata. Båda sidors trädrad bryts för angöringsfickor och lastplatser och tillgänglighetsanpassad parkering för rörelsehindrade.
- Dubbelriktad cykelbana på västra sidan av gatan. Kan gestaltas med färg för att signalera cykel som ett prioriterat färdmedel.
- Trafiksäkra upphöjda gång- och cykelpassager vid skola och förskola.
- Små välgestaltade platser skapas i korsningspunkter, med grönska, sittmöjligheter och avvikande markmaterial.
- Entréplatser mot Rudströmska parken ansluter till Skolgatans gångbana.
- Längst i norr smalnar sektionen av för att anpassas till befintlig bebyggelse som ska bevaras. Angöringsfickorna är där utelämnade.
- Smågränderna utmed Skolgatans norra del gestaltas som trygga, gröna kopplingar mellan gatan och ån.
- Den södra delen, väster om Diagonalen skiljer sig eftersom gatan här gränsar mot Å-parken. Den dubbelriktade cykelbanan kvarstår men trädraden ersätts med träd i parken och körbanan behöver endast vara 5,5 meter bred.

LITEN STADSGATA - SKOLGATAN

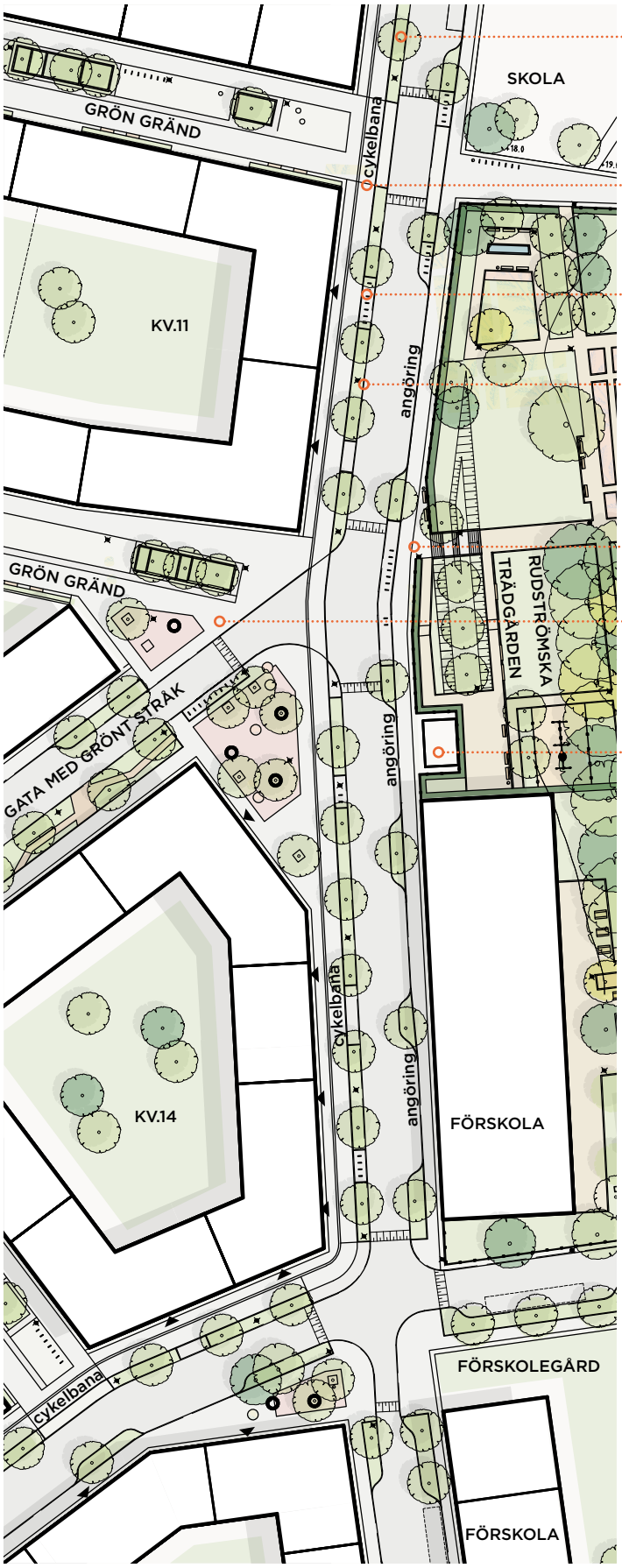

SKOLGATAN EXEMPEL

Skelettjordar under träd är den del av gatans dagvattenhantering.

Dubbelriktad cykelbana längs västra sidan

Cykelparkeringar mellan trädplanteringar

Sammanhängande belysning på samtliga stadsgator

Entréplats till Rudströmska Trädgården

Liten platsbildning mot grön gränd med träd, markplantering och bänkar samt avvikande markmaterial

Transformatorsation, som ska vara välgestaltad

Bullerskydd mellan gata och park eller skolmiljöer ska gestaltas för att bidra till såväl gatans miljö som parkens eller skolans.

SKALA 1:1000/A4

40 m

LITEN STADSGATA - MED GRÖNT STRÅK

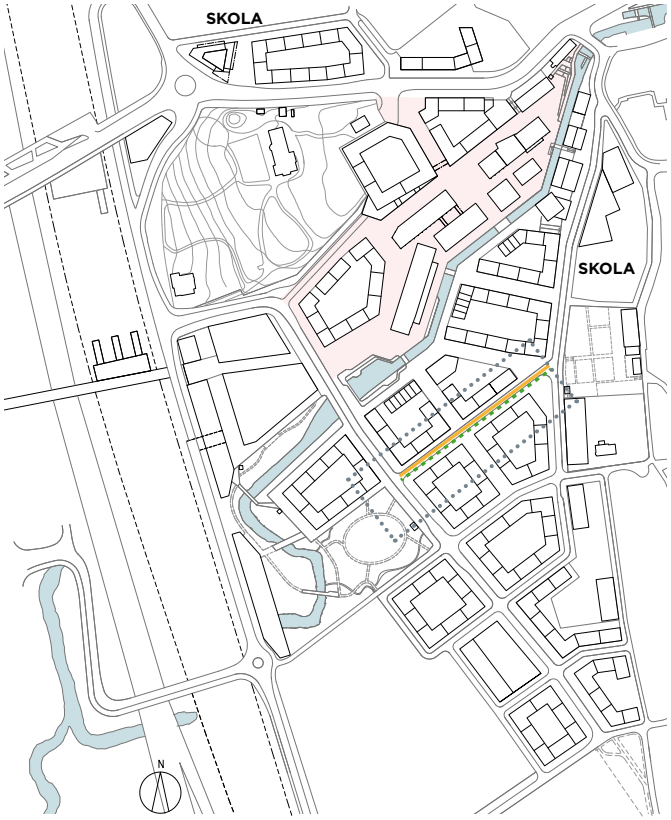

Planutsnitt på nästa sida

Stadsgatan som förbinder Rudströmska trädgården och Å-parken, är en viktig länk i grönstrukturen och innehåller därför ett grönt stråk för att skapa miljöer för både naturliv och barn att röra sig mellan områdets två park- och lekområden.

EFFEKTMÅL

- Gatan länkar samman Forsåkers två parker, Rudströmska trädgården och Å-parken, på ett sätt som underlättar för barn att röra sig mellan parkerna på ett tryggt, enkelt och lekfullt sätt.
- Gatan har med sin gröna utformning ett syfte att stärka ekosystemen i Forsåker och bidra till ett bra lokalklimat.

PRINCIPER

- Gatans miljö ska stimulera barn till rörelse mellan Rudströmska trädgården och Å-parken på ett tryggt sätt.
- Sammanhållande lek -och grönstråk med integrerade sittplatser längst hela gatan.
- Nedsänkta regnträdgårdar för dagvattenhantering, biologisk mångfald och upplevelse av lummighet och gröna i flera höjdnivåer.
- Gatans funktion i övrigt är likt liten stadsgata utan cykelbana.

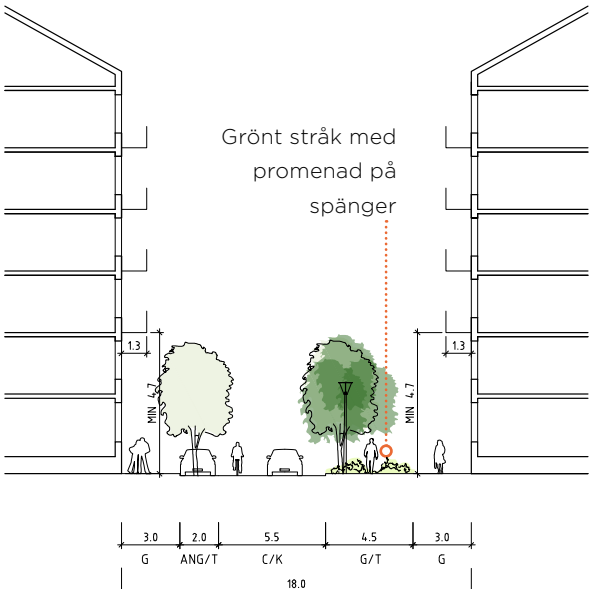

EXEMPEL

Grönt stråk med spänger, Norra Djurgårdsstaden

LITEN STADSGATA - MED GRÖNT STRÅK

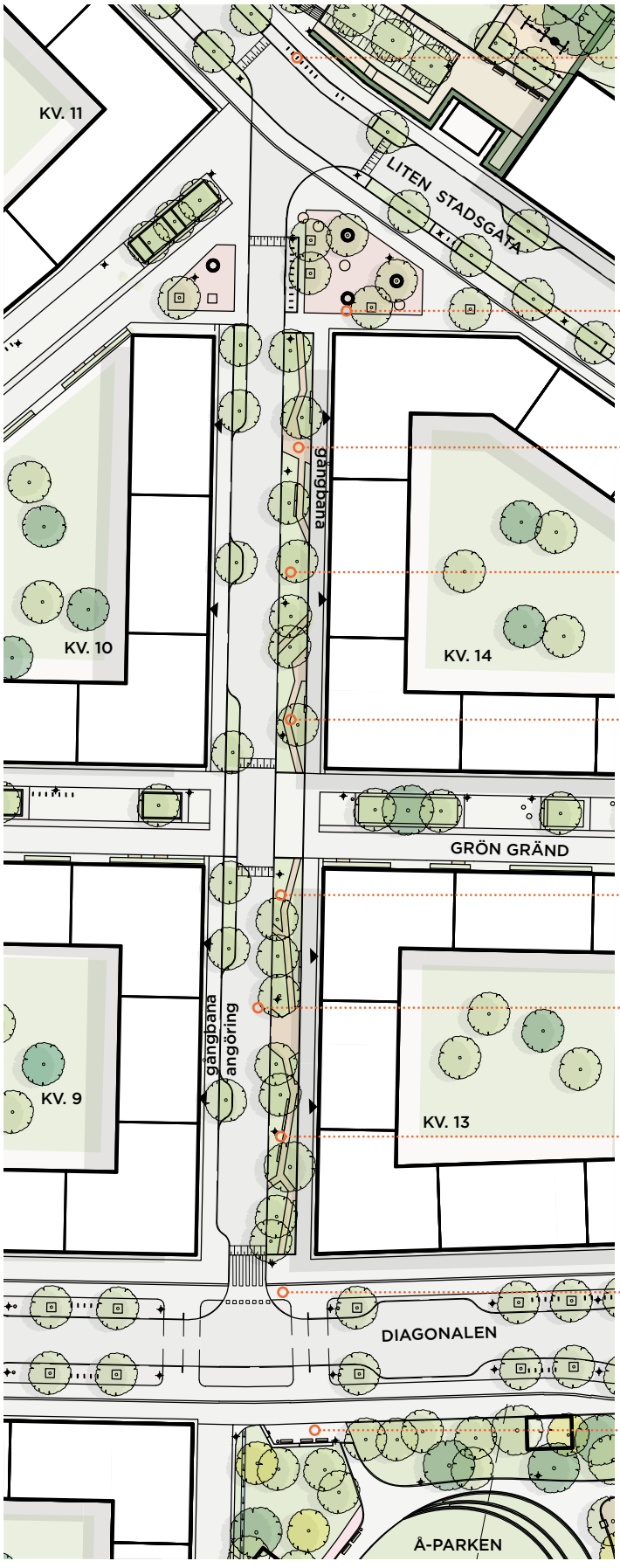

EXEMPEL

Entrépunkt Rundströmska Trädgården

Plats med trädplanteringar och bänkar, grön gränd ner mot Forsen

Möjlighet att korsa för att nå bostadsentré tillgängligt

Grönt stråk längs gatan

Grön promenad på spänger

Lummig grönska med fler-stammiga träd och buskar

Cykling i blandtrafik

Nedsänkta regnträdgårdar med robusta och torktåliga växter hanterar dag-vatten

Trygg korsning för barn

Entrépunkt till Å-parken

SKALA 1:1000/A4

40 m

LITEN STADSGATA - ÖVRIGA

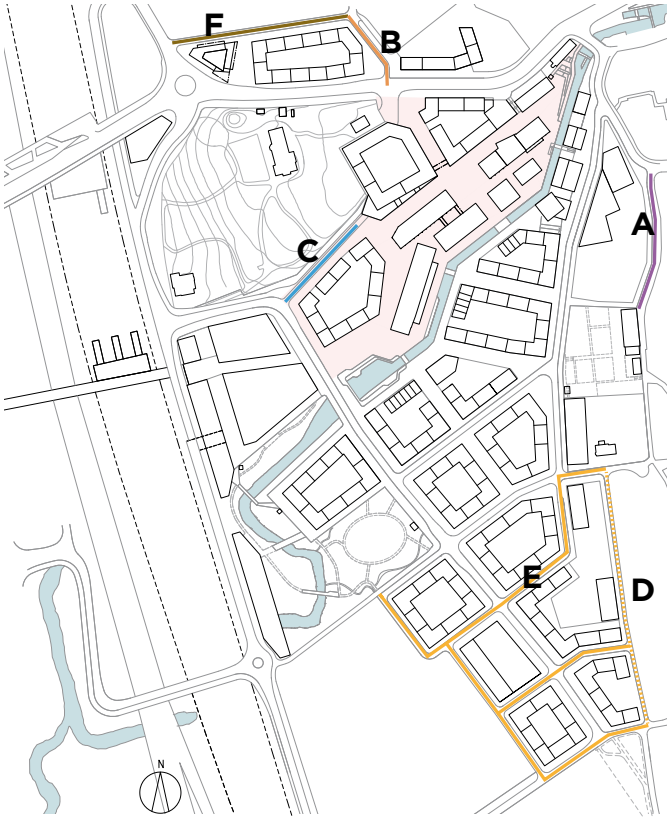

PRINCIPER FÖR NORRA FORSÅKERGATAN (A)

- Befintlig gata behålls i läge men kompletteras för att möta ny skoltomt längs västra sidan.
- Befintliga parkeringsplatser behålls.
- Endast gångbana delar av sträckan på västra sidan, ej vid parkeringen.

PRINCIPER (B)

- Enkelsidigt trädplanterad gata.
- Trädrad bryts för angöringsfickor, lastplatser och tillgänglighetsanpassad parkering för rörelsehindrade.
- Västra sidan har cykelbana till bl a Kvarnbyskolan. Kan gestaltas med färg för att signalera cykel som ett prioriterat färdmedel.

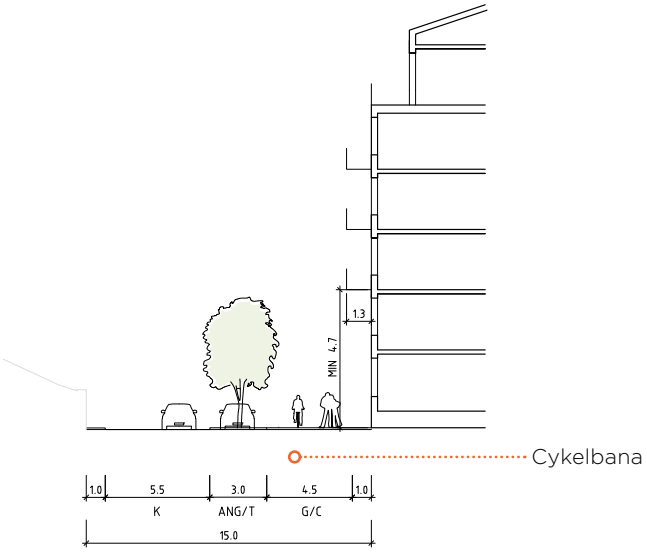

C. Liten stadsgata med dubbelriktad cykelbana på ena sidan

PRINCIPER FÖR ANGÖRINGSGATA MOBILITETSHUS (C)

- Angöringsgata för biltrafik in till mobilitetshus i kv 40.
- Dubbelriktad cykelbana på södra sidan av gatan. Kan gestaltas med färg för att signalera cykel som ett prioriterat färdmedel.
- Gångbana som utgör en av kopplingarna mot Industrikärnan, övergår i Industrikärnans sammanhängande torgyta där fotgängare är prioriterade.
- Trädrad avgränsar gång- och cykelbana från körbana.
- I trädraden finns angöringsplatser.
- Längs gatans norra kant finns ingen gångbana utan zon där muren mot parken vid villa Korndal landar fundament,

PRINCIPER FÖR LITEN STADSGATA (E)

- Dubbelsidigt trädplanterad gata.
- Båda sidors trädrad bryts för angöringsfickor, lastplatser och tillgänglighetsanpassad parkering för rörelsehindrade.

EXEMPEL

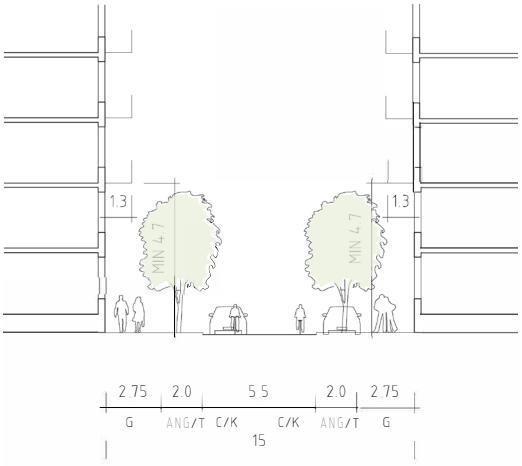

E. Liten stadsgata

PRINCIPER FÖR BRÄNNÅSVÄGEN (D)

- Befintlig gata behålls i läge men kompletteras för att möta ny bostads- och förskolebebyggelse längs västra sidan.
- Västra sidan byggs ut med gångbana och angöringsplatser till förskola.
- Befintlig trädrad bevaras.

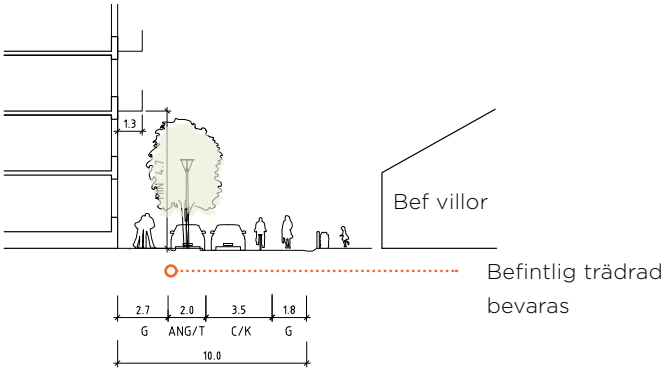

D. Brännåsvägen

PRINCIPER FÖR ALLÈGATAN (F)

- Befintlig gata vid Kvarnbyskolan behålls i läge men kompletteras för att möta ny bebyggelse längs den södra sidan.
- Södra sidan byggs ut med gångbana och angöringsplatser.
- Befintlig trädrad ersätts med ny.

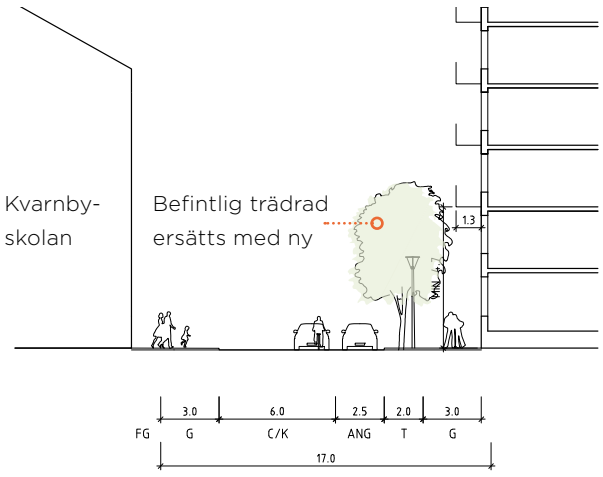

F. Liten stadsgata - Allégatan

Å- STRÅKET

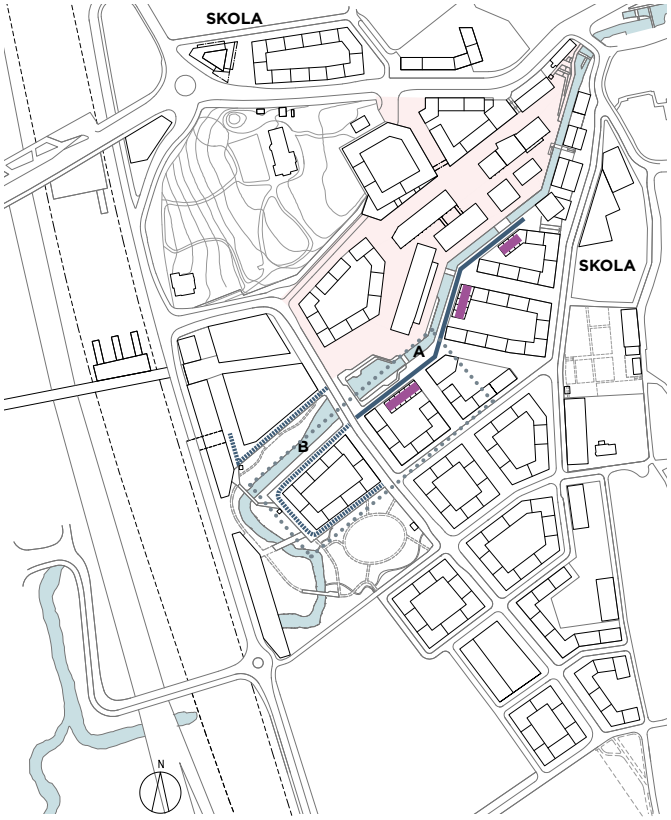

Planutsnitt på nästa sida

Gatan längs forsen är en typ av gåfartsgata. Biltrafik för angöring sker på gåendes och cyklisters villkor i låg fart. Flera broar kopplar ihop Å-stråket med Industrikärnan. Två av broarna är körbara med bil. Se även vidare separat kapitel för ån.

EFFEKTMÅL

- Å-stråket utgör del i upplevelsepromenaden längs Ån och Forsen och ska bidra till Industrikärnan som besöksmål.
- Å-stråket har endast begränsad biltrafik för angöring på gåendes villkor.
- Å-stråket har flera broar mot Industrikärnan varav två är körbara med bil.
- Å-stråkets möte med vattnet har olika karaktär mot Forsen i Industrikärnan och mot Ån genom parken.

PRINCIPER

- Gatan utförs i en nivå utan indelande kantsten.
- Längs forsen möter gatan vattnet med sittvänlig murkant.
- Längs Ån möter gatan en grön slänt mot vattnet eller Å-parken.
- Träd är planterade i grupper eller par längs Å-stråket.
- Möblering för sittmöjligheter finns på flera ställen längs stråket.
- Bebyggelsen som ansluter har stor variationsrikedom vilket präglar stråkets stadsliv och olika funktioner behöver underlättas av gatans utformning.
- Bebyggelsen i några av kvarteren ska utföras med tätt mellan entréerna, som bostäder med radhusliknade sekundära entréer ut mot gatan. Entréerna får låga trappor ut mot gatan. Även om zonen där trappan landar ligger på kvartersmark ska den utföras med plantering, cykelparkering eller hårdgjord markbeläggning som en del i gatans utförande.

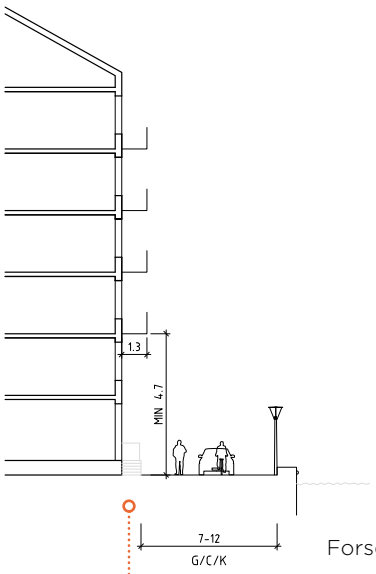

A. Å-stråket mot Forsen

Kvartersmark med entrézon för bostäder i bottenvåning med egen entré mot gata.

EXEMPEL

Fin plats för uteservering

Högre hus

Gångbro mot Industrikärnan

Samma belysning
som i Industrikärnan

Direktentréer från gata till
bostads bottenvåning

Sittplatser i samma utfö-
rande som i Industrikärnan

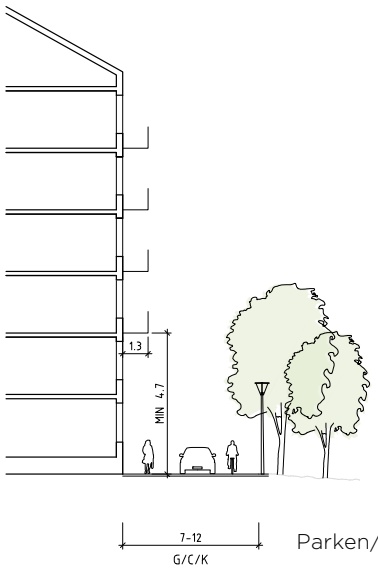

Parken/Ån

B. Å-stråket
mot Ån och Å-parken

SKALA 1:1000/A4

40 m

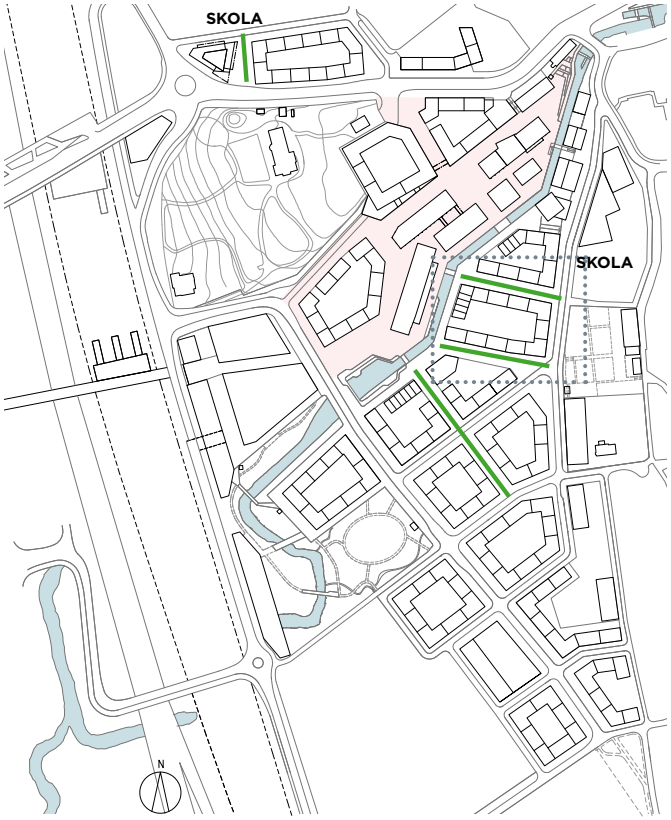

Planutsnitt på nästa sida

Gröna gränder är alla de små gator som riktar sig ner mot Industrikärnan och Forsen. Gatorna tillåter biltrafik fram till entréer men helt på de gåendes villkor.

EFFEKTMÅL

- De gröna gränderna utgör ett viktigt finmaskigt nät med begränsad biltrafik som kopplar samman viktiga målpunkter i Industrikärnan med parker, förskolor och skolor.
- Gränderna är mer vistelserum än gator. De bidrar till småskalighet och vardagsmöten.
- Gränderna är viktiga länkar i den gröna strukturen för promenader mellan parker, för spridning av växt- och djurliv och med goda möjlighet att hantera dagvatten.

PRINCIPER

- Gata med gåfartskaraktär med endast begränsad biltrafik. Gatorna har ej möjlighet att utföras med tillgänglig lutning. Tillgänglig angöring till kvarteren sker från andra gator.
- Gatan utförs i sammanhägande markmaterial i en nivå utan indelande kantsten.
- Gatan har en friare disposition och stort inslag av grönt.
- Planteringarna utför som växtbäddar som hanterar, fördröjer och renar dagvatten. Bäddarnas avgränsande murkanter kan bli sittplatser.
- Cykelparkering mellan planteringar.

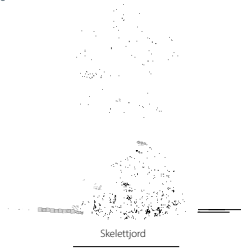

Regnträdgård med perenner, buskar och träd. Växtmaterialet ska vara robust och tåla tryck från snö, torka och väta.

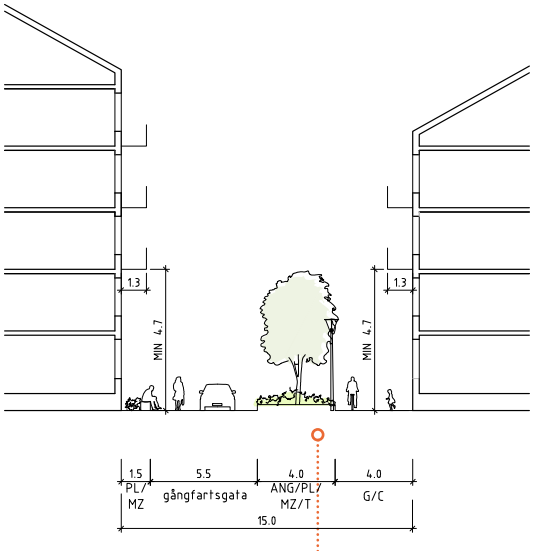

Grön gränd

Zon för plantering, angöring och möblering

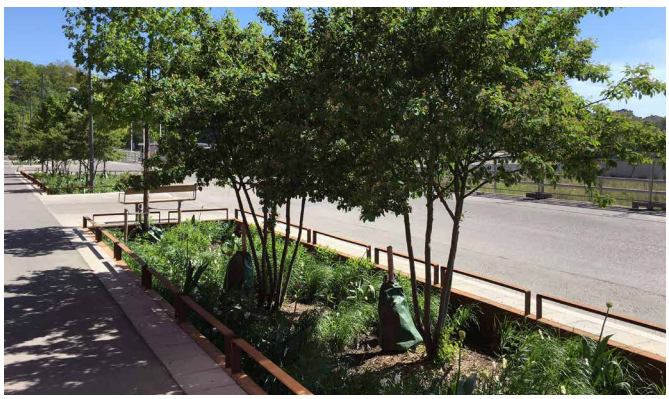

Nedsänkta regnträdgårdar

EXEMPEL

SKALA 1:1000/A4

40 m

Bänkar på mur-kanter

Växtbäddar och sittplatser längs fasaden

Dräneringsrännor som leder vattnet till de trappande regnträdgårdarna

Trappande regnträdgårdar

Sammanhängande mark-material i nivå

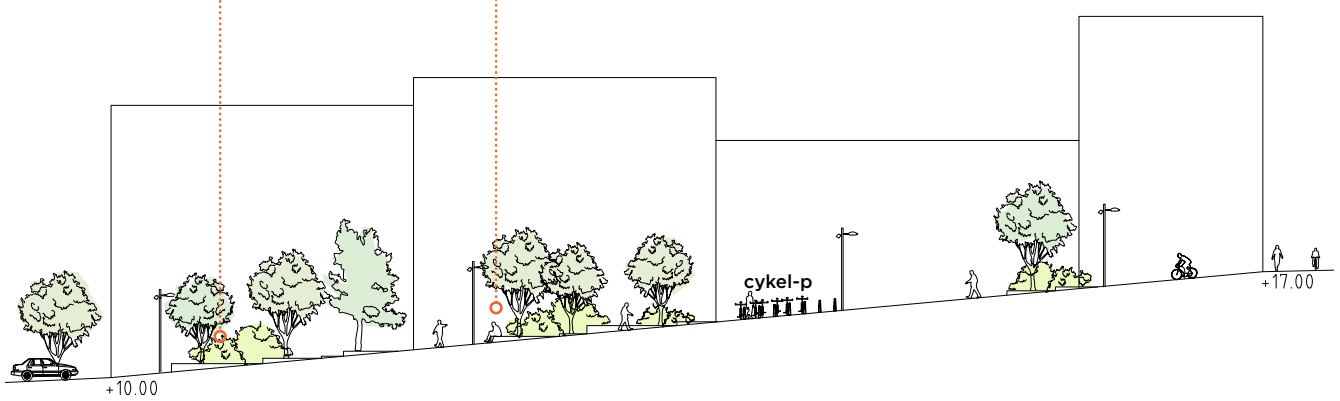

EXEMPEL

SKALA 1:500/A4

40 m

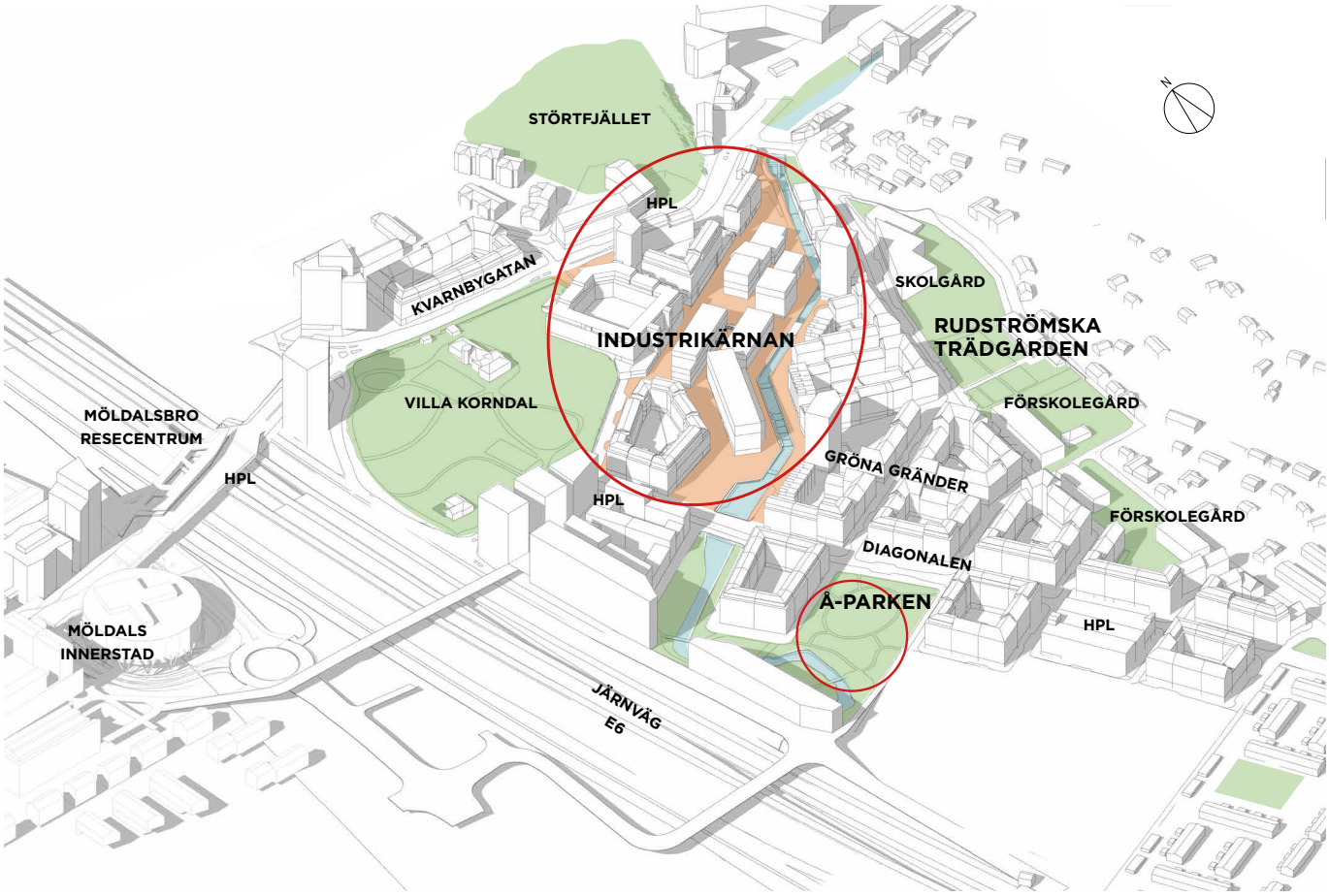

Konst i stadsmiljön skapar förutsättningar för mellanmänskliga möten, upplevelser, reflektion och ett meningsfullt vardagsliv. Konsten har kapacitet att tala till det personliga och allmänmänskliga i oss och skapa rum för förståelse och acceptans för andra människor och kulturer.

Därför har Mölndals Stad genom det kommunala bolaget Mölndala för avsikt att genomföra konstsatsningar i Forsåker på utvalda platser. Konsten i Forsåker har en roll att aktivera den historiska Industrikärnan och skapa högintressanta upplevelser som kopplar samman dåtid med samtid. Konsten i sig är en kraftkälla som genererar energi till platsen och som har förmåga att ge återverkningar långt utanför stadsdelens gränser.

Exempelbild rättigheter saknas

KONSTPROGRAM

Forsåkers konstprogram formulerar målsättningar, strategier och investeringar för de avsedda konstsatsningarna. Konstprogrammet beskriver också den konstnärliga tematik som definierar utgångspunkten för konstuppdragen. Tematiken ”Ett landskap av händelser” tar sin utgångspunkt i Forsåkers rika historia och miljö. Temat syftar till att utforska och synliggöra de spår, skeenden och förlopp som finns dolda i stadsväven. Genom att koppla samman dessa på oväntade sätt dras linjer mellan små och stora berättelser, arkitekturens fysiska avtryck, individuella livshistorier och naturens skiftningar. I mötet med konsten kan de enskilda händelserna i landskapet placeras in i ett nät av relationer, ett större sammanhang där dåtid, samtid och framtid existerar på samma gång.

”Inflätad i stadens struktur kan konsten påverka oss, få oss att stanna till och reflektera över oss själva och platsen”,
ur konstprogram Forsåker.

ÖVERGRIPANDE EFFEKTMÅL

- Människor som bor i eller vistas i Forsåker berörs av konsten. Den väcker nyfikenhet och skapar oväntade möten.
- Konsten bidrar till interaktivitet mellan platsen och människor och människor emellan.
- Konsten levandegör Forsåkers rika historia. Den sammanlänkar dåtid, samtid och framtid.
- Konsten tillför fantasi och lekfullhet till platsen.

ÖVERGRIPANDE PRINCIPER

- Gemensam konstnärlig tematik för uppdragen inom Forsåker ”Ett landskap av händelser”.
- Konsten placeras på gemensamma, allmänna platser i Forsåker så att alla människor kan ta del av konsten. Dessa platser är inom Industrikärnan för den första detaljplanen och i Å-parken för kommande detaljplan.
- Konsten ska skapas unikt för Forsåker, för den plats där den placeras och utifrån den gemensamma teamtiken.

Titel: Touch. Konstnär: Viktor Korneev. Foto: Visit Trollhättan

Titel: Plattdjuret. Konstnär: Joakim Ojanen.
Foto: Joakim Ojanen

Titel: House of Knowledge. Konstnär: Jaume Plensa, Simonsland, Borås.

Titel: Dandy Konstnär/foto: Inges Idee

FORS ÅKER

EN KRAFTKÄLLA FÖR ÅRHUNDRADEN

MÖLNDALA FASTIGHETS AB

MÖLNDALS STAD

ASPELIN RAMM

trollängen

NORDR

PEAB Peab Bostad

WALLENSTAM

ByggVesta